

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
Szerkesztőség.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A szegedi csata.

Budapest, október 6.

(v.) Ki meri állítani, hogy dicső armádiánkból kifogyott a hősi bátorságnak az a szelleme, amelyről Chlopyban olyan hangos magasztalással beszéltek? Lám, dicső fegyvertényeit a mai napon is egy emlékezetes diadallal szaporította a nagy egésznek egységes hadserege. Csátát vivott és győzött. A harc-nak szintere Szeged városa volt, az alföldi metropolis, ahol a szivekben szinmagyar érzés lakozik s az erekben hamisítatlan szittya vér kering. A néptörzsnek ez a szegedi faj talán a legtipikusabb képviselője. Ebbe tehát hálás dolog beleszurni gyiklesökkel, belekaszabolni huszárkardokkal és belelőni Mannlicher-puskákkal. Ha emberségre kell tanítani a néptörzset, logikus, sőt talán természetes is, hogy Szeged népe az, amely az első leckét kapja. Szegeden volt tehát a csata a dicsőségre szomjas véderős és a védtelen polgárság között. A csapatok egymásután kétszer indítottak szilaj ostromot — *egy koszorú ellen*. S mind a kétszer teljes diadalt aráltak. Egy napon kétszer vivni meg egy koszorút: — a fegyveres erő büszke lehet e sikerére. Valóban csak sást nemzetek a kétféjű sasok s gyáva nyulat nem szül Nubiának Chlopyban kellőképp felmagasztalt párdúca.

A kétszer is megvívott koszoru hol is lóghatott egyebütt, mint a Kossuth-szobron? Ma október hatodikát írjuk, az aradi gyásznapi évfordulóját. Ilyenkor a néptörzs kegyelletté váltja át rebellis érzelmeit s elzarándokol a vesztőhelyekre, amelyeket utolsó berzenkedésének leverésekor forradalmi vezéreinek vére locsolt, szobraihoz és egyéb kegyhelyeihez. Ott aztán valóban kihívó módon lázonganak: elszavalnak felforgató tartalmu verseket, elénekelnek vakmerő nótákat, sőt koszorukban sem áttallanak forradalmi dacuknak kifejezést adni. Tiszta sor, hogy a néptörzs eme garázdálkodását nem lehet tovább télenül nézni. Emberségre kell ezt a zendülő csordát valahára tanítani. *Ama nagy egésznek* szent nevében.

Hát ez a tanfolyam nyílt ma meg biztató sikerrel Szeged városában. Van ott is egy Kossuth-szobor, mint csaknem minden valamirevaló helyén a néptörzslakta tartományok. Arra ma temérdek koszorút rakott le a lázadók kegyelele. E koszorúk egyikének szallagján az ajánlás így szól: „Dicső emlékednek — a benntartott katonák.” Micsoda? Hát már most a katonák is együtt mennek gyászolni a néptörzsszel? Az Aradon hóhérekre juttatott tizenhárom lázadó vezér már nekik is nemzeti mártírjuk? Hát akad az egységes hadseregben katona, akinek szívében a legfőbb hadur iránt való hűség mellett helyet talál még a hazaszeretet is? A fegyveres erő tagjai Haynau, Windischgrätz és Jellasics dicső emléken kívül még a Damjanicsok, Pölsenberge, Lei-

ningenek számára is tartogatnak pietást a lelkükben? Hát így honorálják az egységes hadsereg dicsőségére méltóknak talált magyar katonák a hadiparancsot s az ebben irántuk is kifejezett legfőbb haduri bizalmat? Ez már csakugyan több, mint amennyit egy önértetes hadsereg nyugodtan eltűrhet. Itt példát kell statuálni, rettenetet és emlékezetet, amely kedvét szegi a néptörzsnek az efféle provokációktól. Meg kell mutatni, hogy aki a császár kabátját viseli, annak nem szabad nemzetével éreznie, hazája kegyeletében osztozkodnia, népének történelmi nagyságai iránt tisztelettel adózni. Hadd tanulja meg valahára a néptörzs, hogy a katona csupán egyetlen történelmet ismer: a Regimentengeschichtet, egyetlen hűséget: a kétféjűsasos lohogó iránt tartozót, egyetlen törvényt: a hadi cikkelyeket s ezeknek Chlopyban kelt magyarázatát, egyetlen tekintélyt: a legfőbb hadurat.

Rövid haditanács után kivonult tehát a fegyveres erő képviseletében két tiszt és két altiszt, keresztülhatoltak az ünneplő tömegben, egyenesen nekiiramodtak a szobornak s diadalmenetben elhurcolták onnan a katonák koszoruját. A thermopilei ütközet óta ilyen dicső fegyvertényt nem jegyzett fel a história. A Regimentengeschichte bizonyára külön fejezetet szentel neki s a bécsi arzenálban márványszobor fogja e vízei tettet a késő utódok számára megörökíteni. De hajh, a vér nélkül kivívott e sugárzó diadalnak nem tartott soká az öröme. A néptörzs ugyanis újra összecsendült, a civilhatóság elé vonult, visszakérte és vissza is kapta a győzők által odavitt koszorút s hazafiásoknak mondott, de valójában forradalmi nóták dalolása közben visszavitte azt megint a szoborra. Erre új haditanács, most már egy teljes századnyi katonaságnak töltött puskákkal való kivezénylése, a koszorúnak újabb megostromlása és ismétetlen szerencsés megvívása. No ez már a marathoni győzelemnél is külön haditett. Két diadal egy napon: — a Regimentengeschichte ezt a gyönyörű sikert külön kötetben fogja az utókorra hagyni.

A dolog persze nem maradt ennyiben. Estére harmadszor is összeverődött a civil csöcselék s odavonult a kaszárnya elé. Követelte a koszoruját, amelyet most már szuroynyok őrizete alá helyeztek, mint Chlopyban a legfőbb haduri jogokat. Visszaadni a hadiprédat? Soha! Az armádia dicső hagyományai-ban ilyesmire példa nem található. Néha győztünk, verést sokszor kaptunk, fegyveres erővel elszedtek tőlünk egész országokat, de prédánkat ellentállás nélkül nem adtuk vissza még soha. A szegedi kaszárnya is azt felelte hát, amit ama híres hadiparancs: — *soha!* Nem is adott koszorút, hanem igenis adott *sortüzet*. A védtelen tömegre! A polgárookra, a kaszárnya lakóinak apáira és testvéreire, akik elkeseredve bár, zugolódva bár, zajongva bár, de *a magukét* követelték. Azt a koszorút az ó

szobrukról. A mindnyájunk gyászos kegyeletének könnyeivel áztatott koszorút, amely nem vétett semmit senkinek s amely tehát nem szolgált rá, hogy a szabadság szobráról a profosz-áristomba kerüljön. Ezt a koszorút követelte vissza Szeged népe. S kapott helyetle sortüzet. A hadseregtől. Nem a muszka hadseregtől, a burkustól sem, hanem *a miénktől*. Attól, amelyet a magyar nemzet ad keserves vér- és pénzdobban, hogy védtelen ne maradjon e haza s e hazának szabadsága s mindaz a temérdek nemzeti kincs, amelyet a haza szabadságáért vívott küzdelmeink emléke rejt magában. Ha idegen hatalom keze gyalázná meg egy nemzeti ereklyénket, a legfőbb hadurnak mozgósítania kellene az egész véderőt, hogy bosszulja meg a nemzeti büszkeségünkön ejtett sebet. Itt pedig *a magunk* hadserege megrohan egy szobrot, amely nem az övé, leharácsol róla egy koszorút, amely a mi kegyeletünknek nemzeti ereklyéje, s aztán sortüzet ad az e miatt jogosan felháborodott polgárságra. A tulajdon véreinkre. Azokra, akik maguk is szolgáltak vagy ezentul fognak szolgálni ugyanezen hadseregben. Hát idejuttunk, alig néhány héttel Chlopy után. Belénk lőnek, ha nemzeti ereklyéinket nem dobjuk önként a kaszárnyák ganajdombjaira. Immáron néptörzs sem vagyunk, amelynek különös kiválóságait a nagy egész javára kell fordítani, hanem lázadó csöcselék csupán, amelyet irtani érdem és erény.

Az a puskaropogás, amely az éjjel Szeged utcáin eldőrdült, rémes visszhangot fog kelteni az egész országban. Az emberek megdöbbenve fogják egymásnak mondani, hogy a szegedi esemény nem egyéb, mint a gyakorlatilag alkalmazott hadiparancs. Chlopy után azt kérdeztük, mit jelent: *az én hadseregem?* Most már nem kérdezi ezt senki. Köztudomásúvá lett, mit kell rajta érteni. Azt, hogy ez a hadsereg nem csupán érten a mienk, hanem arra való, hogy ráncba szedjen minket. És tudjuk immár azt is, hogy amióta drága lett a magyar ujonc, azóta szertelenül olcsó lett a magyar polgárvér.

Hanem az a szegedi sortüzh mintha nem lett volna egészen szabályszerű. Egy egész zászlóaljnyi legénység lőtt, de Mannlicher-golyó csak két vagy három polgárba furdott. *Hát a többi golyó hová mehettett vajjon?* A levegőbe! Jó magasan azoknak a feje fölé, akiket le kellett volna mészárolni. Azok a magyar bakák, akik a szegedi háziezredben szolgálnak, testvérgyilkosságra nem voltak kaphatók. Kivonultak, mert muszáj volt. Megtöltötték fegyverüket, mert muszáj volt. Tüzet is adtak, mert muszáj volt. De mikor célba vették testvéreiket, mert muszáj volt, megdobbant bennük a magyar szív, megpezsdült bennük a magyar vér, fellázadt bennük a magyar lelkiismeret s puskájukból a golyót *a levegőbe* röpítették. Nem öltek hazaszerető magyar polgárokat, noha

ölniök muszáj lett volna. Egy zászlóaljnak több száz puskája dördült el a néhány lépésnyire álló tömeggel szemben és mindössze két-három lött seb az eredmény. Összebeszélés nélkül egyformán cselekedett tehát az egész legénység; közülük talán egy vagy kettő nem emelte elég magasra lelki vívódása közben a fegyvere csövét: úgy történhetett, hogy az a két-három golyó mégis csak ráhibázott az áldozatára. Nos, hogyan tetszik ez a sortüz a fő-fő katonáknak? Egy egész zászlóalj lö, a célpont néhány arasznyira tőle, és csak véletlenségből egy-két áldozat. Pedig a Mannlicher-puskát a legtökéletesebb lőfegyvernek mondják. Elhord kétezer lépésnyire is. Egy-egy golyója három egymás mögött álló emberen is keresztül csap. Hát mit ér vajjon a világ legjobb puskája, ha nincs meg a hozzávaló szív?

Adj a magyarnak botot vagy kaszát a kezébe s küldd magyar szóval, magyar zászló alatt, a magyar haza nevében a csataterre: csodáit fogja mivelni a vitézségnek, halált fog szórni maga körül, öldöklése pusztítóbb lesz a fergegéné. De fegyvered fel kétezer lépésre vívó, három emberen keresztül csapó mannlicherrel s vezényeld német szóval harcra a magyar hazaszeretet ellen, s puskája nem tud ölni. Mert a szive nem akar ölni.

A szegedi sortüzet röstelleni fogják az Arme-Schiess-Schule-ban.

A szegedi sortüz sikertelensége rémületet fog okozni a katonai kamarilla körében.

A szegedi sortüz büszkeséggel és reménységgel tölti el a magyar közvéleményt.

Mert meddő elpuffogása azt hirdeti, hogy magyar véreink szive a kaszárnyában is a hazáért és a nemzetért dohog.

Szegedről ez a felelet megyen Chlopyba.

BELFÖLD

A kereskedelmi szerződések előkészítése. A Budapesti Tűlöslő jelenti: Ama hírességgel szemben, mintha a kereskedelmi minisztériumban vámtárgyalások folyának a kereskedelmi szerződések dolgában osztrák delegátusokkal,

TÁRCA

Udvari vadászat.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Yartin.

Az erdő magányában, a száraz avar alatt a legkirihthatalanabb, legősibb atavizmus tanyáz, a vadászat. Csiraképességét föntartja a szükség, de még inkább a nimródoknak megegyezése abban a fölfogásban, hogy elsőrangú férhas multság, élesíti a szemet, erősíti a testet, gyorsítja a vérkeringést s közvetve üdíti a lelket is. Ösödöktől fogva kedvence szórakozása a fejedelmeknek is, amin nem kell éppen nagyon csodálkozni, mert hihetetlenül egyszerű a magyarázata.

Az evolúció, a fejlődés utján csak a népek haladnak előre, a fejedelmek pedig degenerálódnak. A németek érdekes császárját és a mi jó öreg királyunkat, az egész földkerekség legislegalkalmányosabb uralkodóját kivéve, nincs uralkodó, ki méltó lenne a népe kormányzására. Vagyis ha a királyokat népszavazat választaná, a tontieket kivéve egyetlenegy sem választanának meg, mert egyiknek a szellemi képességei sem emelkednek fölül a nagy szürke tömeg, a kaputos középosztály, sőt a hájfejű polgárság szellemi színvonalán. E tényen nem változathat sem az ó-spanyol etikett, sem a hegyeket elhordó lojalitás, ellenben illusztrálja Vilmos császárnak az a kijelentése, hogy a királyoknak manapság sokkal nagyobb szellemeknek kell lenniök, mint régen, mert különben nem lehetnek a népek vezetői. A dolog pedig úgy áll, hogy az ókori fejedelmek szellemi képességeit nem választotta el akkora ür a népek művelt társadalmától, mint most, mikor a művelt társadalmi osztálynál mind

illetékes helyről arról értesülünk, hogy a kereskedelmi minisztériumban beható tanácskozások folynak a kereskedelmi szerződések előkészítése tárgyában, de ezek a tárgyalások tisztán belső természetűek, melyekben a kereskedelmi miniszter elnöklésével csak az érdeket magyar miniszteriumok küldöttei vesznek részt és pedig: a kereskedelmi minisztérium részéről az elnöklő miniszternek kívül: gróf Wickenburg Márk államtitkár, Biró Tamás miniszteri tanácsos, Emmerring Vilmos miniszteri tanácsos, báró Malomes Gyula fogalmazó, jegyző; a pénzügyminisztérium részéről: báró Andrácsky István államtitkár és dr. König Tivadar miniszteri segédtitkár; a földművelésügyi minisztérium részéről: Lestyánszky Sándor miniszteri tanácsos, Ottlik Iván miniszteri tanácsos és dr. Hutya Ferenc, az állatorvosi főiskola rektora. Ily tanácskozás volt tegnap és ily tanácskozások lesznek még hosszabb ideig, mint-hogy a felölendő anyag nagyon is terjedelmes és az ily fontos kérdéseknek komoly és alapos előkészítésre van szükségük.

A képviselőház a Deák-ünnepen. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, ma körlevélben értesítette a képviselőket az október 17-iki Deák-ünnep programjáról és felszólította őket, hogy az ünnepen minél nagyobb számban vegyenek részt. A körlevélre azért volt szükség, mert még nem bizonyos, hogy október 17-ig, a Deák Ferenc emlékeztelére rendezendő ünnepig tart-e ülést a képviselőház. A képviselőház tagjai testületileg jelennek meg az ünnepen, ahova a képviselőházból fognak indulni. Ha időközben a képviselőház esetleg ülést tartana, akkor október 16-án az elnök javaslatot tesz, hogy másnap, a Deák-ünnepen a Ház ne tartson ülést.

A horvát jogpárt ülése. Zágrábról táviratozzák: A horvát jogpárt központi választmányja tegnap ülést tartott, amelyen dr. Brestyánszkyt, aki tudvalegőleg a zlatári képviselőválasztáson történt események miatt lemondott a párt elnökségéről, újra megválasztották elnöknek. Az ülésről kiadott kommuniqué visszautasítja azt az insinüációt, mintha a tiszta jogpárt belopózott volna a központi választmányba és annak titkait aztán elárulta a volt bannak; a kommuniqué kijelenti továbbá, hogy ha a tiszta jogpárt elfogadja a horvát jogpárt programját, semmi sem áll útjában annak, hogy a tiszta jogpárt beolvadjon a horvát jogpártba és a két párt közösen szervezkedjék. Gróf Pejacsevich Tivadar horvát bán Nasóból visszaérkezett Zágrábba.

A válság.

Budapest, október 6.

A jelek szerint ma nagy lépés történt a kibontakozás felé. De tartunk tőle, hogy ez csak lát-szat. Egy szerencsés óhajtat hangzott el felülről, mely azonban alighanem csak óhajtat maradt.

Mi történt? A király ma másodszer fogadta Khuent s ha forma szerint nem is döntött, de tudomásul vette a miniszterelnök lemondását. Egyben pedig kifejezte azt az óhajtatát, hogy a végleges döntés előtt meg akarja hallgatni Széll Kálmán volt miniszterelnököt. Khuen ennél fogva nyom-ban intézkedett, hogy Széll Kálmán mielőbb megjelenjen a királynál. A felhivatalosok, midőn arról beszámolnak, elmondták még azt is, hogy Khuen még ma Budapestre jön s jött fogja bevárni a döntést.

Ugy tudjuk: ez a felhivatalos jelentés téves. Khuen nem jön Budapestre, hanem Bécsből egyenesen Hédervárra utazott. Széll Kálmán, aki estig várta, az utolsó vonattal Bécsbe utazott s Khuernel nem találkozott.

Elutazása előtt Széll Kálmánnak alkalma volt sok mindent megfigyelni, sok mindenről értesülni. Személyesen tapasztalhatta, hogy a meghívás puszta híre micsoda rózsás színeket öntött a helyzet kétségébe. A szabadelvűpártban felragyogtak az arcok s messzire hirdették az örömet. Mintha a Széll Kálmán megjelenése a biztos virradatot jelentené. De az ellenzéken is föléledtek a reménységek. Már a délutáni órákban úgy beszélt az ellenzék Széll Kálmán bécsi utjáról, hogy ez a kész kibontakozás. Mert hogy a király Széllt fogja megbízni: az, mondták, nem lehet kétsége. Ha pedig Széll vállalkozni fog, mondták tovább, akkor bizonyára nem jön vissza megnyugtató eredmények nélkül. Legalább is annyihogy megnyeri a szankciót, amennyit a kigondoló-bizottság hangulatából minimumnak fölsimert. És Koerber nyilatkozatával szemben is módjában lesz kimondani azt a szót, mely a kedélyeket megnyugtatta. Örömmel nézte tehát a fordulatot a szabadelvűpárt és sok reménységgel az ellenzék. Mindezt személyesen tapasztalhatta Széll Kálmán. S még egyebet is. A felhivatalos jelentés kapasan úgy a bécsi, mint a budapesti tőzsdén kétségtelen jelenségek igazolták, hogy a tőzsdék Széll Kálmán várható kinevezését mekora bizalommal appreciálták. Ott is mindjárt fiókba rakták a fekete pápaszemeket és sokkal derűsebbnek látták a jövőndöt. Politikai, gazdasági és társadalmi tényezők egyaránt éledő kedvvel figyelték az új fordulatot.

S csak egyetlen tényező maradt meg a maga pesszimiztikus fölfogásában. Nagyon fontos tényező: — Széll Kálmán.

Mikor a déli órákban kijött a kigondoló-bizottság üléséből: ő még nem kapott személyes értesítést Bécsből. A felhivatalos jelentésekből

óriásibb szellemi töké halmozódik föl, a fejelmek pedig e tekintetben stagnálnak. Ha tovább is így megy, akkor elkövetkezik az idők ama teljessége, mikor ananokizmus lesz a korlátolt eszű fejedelem a szellemileg sokkal fejlettebb nép élén s e dolgok evolúciójában csak ideig-óráig tartó átmenet a mostani állapot, mikor vannak ugyan fejedelmek, de a miniszterek gondolkodnak helyettük s vezetik az ügyeket. Mert a szultán ő felsége például aligha tudja, hogy mi az a függő államadósság, kontingentál szesz, kiviteliprémiüm, szociáldemokrácia és kultúrhare. Nem tudja, mert nem is kell neki tudnia.

Nem is kell neki tudnia. Itt fekszik a kutya kimulva. Abtan az ősi tejedelmi családban, melyben századok óta minden kijelentés, sőt a szempillának minden rebbenése parancs, üdvösség vagy kárhozát, lassanként leszoknak minden gondolkodásról és következtetésről, nemkülönbön minden érzésről. Az agyuk visszafelődik, mert nem kell valami nagyon használniok, s a szívük eltaplósodik, mert közvetlen közelből sohasem tanul a tömegnyomornak. Ha körülnéznük a világ mai fejedeleméi és egyéb nagyurái közt, nem találunk köztük sem filozofot, sem vaslogikájú matematikust, sem poétát, sem művészt, sőt nem találjuk meg náluk az erre való hajlandóság ingerét sem. Nem is vágnak a matematika után. És nem vágnak a művészet után. És századok-korok keresztül mindig a jólét egyetlenes levegőjében élvén, nem ismerik a tömegnyomort, de nem ismerik a boldogságot sem. Azt, amit az emberek annak tartanak. Nem tudnak nagyon haragudni, nem tudnak kacagni, csak finoman mosolyogni s éktelen közönyvel irnak alá oly okmányt, melylyel gályarabságba, ölbányákba vagy akár vépádra küldenek százakat és ezreket.

Mivel pedig nem értenek a művészethez és tudományhoz s mivel semmi belső inger nem hajtja őket ezek felé, ennek folytán összezavarják a fogalmakat s idők folyamán megelégedtöt ben-

nük az a fölfogás, hogy ezek a mesterségek nem is nekik valók, nem is nagyurakhoz méltók. Arra való a nagy tömeg, a plebs, az alattvalók, s ezek bármit hoznak is létre, legyen az világhírű, korszakalkotó találmány, ez egészen rendjénvaló dolog, mert hiszen a plebs csak erre való. Egy-egy óriási tudományos vívmány, egy-egy új tan-tétele a matematikának, mely megalkotójának örök hírnevet biztosít, nem igen imponál a fejedelmeknek. Mindezeknél és sok másoknál egyetemben jobban imponál az az urlovas, aki megnyeri a gátversenynt.

Szóval jobban imponálnak azok az ősi, emberivonások, azok a virtusok, melyek a fizikai embzre, ennek testi erejére és ügyességére vonatkoznak. Az e fizikai képességek iránt való érzék épp a fejedelmeknél s egyéb nagyuraknál marad még legtovább és van kifejlődve legjobban, míg az emberiség igazi gerincénél, az értelem műveit üző ugnyevezett művelt osztálynál mindjobban elcseneveszük. Százzer és millió oly művelt ember él a földön, akinek eszébe sem jut a vadászat, pedig pénze is, alkalma is volna hozzá, a fejedelmeknek azonban ez a fő és sok-szor egyetlen szórakozásuk.

Mpvapva, a kőkorszakbeli törzsfőnök is vadászott, mert korogott a gyomra s mert nem rághatott füvet. Vadászott tehát létért való küzdelemből s napokig elbolyongott az erdőn, összeszedve minden erejét és találekonyaságát, hogy a vadra ráakadjon, megkerítse s megölje. Több vad után is járt az erdőben, mint amennyi a tüzhelyére kellett, mert szüksége volt még azokivül testi ruhára is, mely a vadnak bundájából telt ki, a fölösleges húst pedig becsérélte kőbaltáért, meg egyéb hasznos házieszközért. És vadásznak a XX. század fejedelmei is, de más elvek szerint és más célokkal, mint ősük, a kőkorszakbeli Mpvapva cselekedte.

Tehát vadászik VIII. Máté is, hogy — pars pro toto — egyet közülök névszerint is megom-

kapta az első hírt, csak úgy, mint bárki más. Ott láthatta nyomban, milyen reménységek kelnek ki a hír hatása alatt az egész szabadalvópártban, minden árnyalatban. Hallhatta az öröm és biztatás hangos megnyilatkozását öregek ajkán, fiatalok szavaiból. S ő mégis megmaradt ismétlen kifejezett meggyőződése mellett, hogy a mai viszonyok között missziója célhoz nem vezetne. Régi szabadalvókat próbálták másról meggyőzni, volt nemzetipártiak iparkodtak a lelkeire hatni, *Hodossy Imre* — akit a hír még tegnap jelöltnek mondott — ma órákosszat kapacitálta Széll Kálmánt: mindenkit meghallgatott és tovább is megmaradt pesszimiztikus fölvetésében. Egész délután s este is megkörnyékezték a kibontakozás igazi hívei, hogy megstromolják s rávegyék a megbízás elvállalására, de Széll Kálmán a harmadik meghívás küszöbén is úgy gondolkodik, mint azelőtt s mikor az éjjeli vonattal Bécsbe utazott, hívei azzal a benyomással váltak meg tőle, hogy *Széll Kálmán nem fogja a megbízást vállalni*. Felülről erős az óhajítás, hogy ez a kipróbált államférfi vegye kezébe a kormány rudját, ami emberi számítás szerint a valószínű kibontakozást jelentené: Széll Kálmán azonban nem bizik ebben a reménységben s a hívők között ő az, akiben hiányzik a hit saját missziójának kilátásai iránt.

S azért mondtuk, hogy ma ugyan a jelek szerint nagy lépés történt a kibontakozás felé, de tartunk tőle, hogy ez csak látszat. Felülről egy szerencsés óhajítás hangzott el, de alighanem csak — óhajítás marad...

A bécsi kihallgatás.

A tegnapi: hosszú kihallgatás után *Khuen-Héderváry* ma sokkal rövidebb ideig volt a királynál. Kilenc óra körül ment a királyhoz s féltkörrel már mindent tudott. Ő felsége megbízta, *értesítse Széll Kálmánt, hogy a végleges döntés előtt a király még egyszer meg akarja hallgatni*.

Ez a hír Bécsben is, Budapesten is érthető szenzációt keltett. Mindenfelé úgy magyarázták, hogy a király *Széll Kálmánt fogja megbízni a kabinet-alakítással*.

A félhivatalos Budapesti Tudósító jelenti:

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnököt ő felsége ma délelőtt kilenc óra körül félóra magánkihallgatásán fogadta. Gróf *Khuen-Héderváry* e kihallgatásán azt a megbízást kapta, hogy *értesítse Széll Kálmán volt miniszterelnököt, hogy ő felsége őt még egyszer meghallgatni óhajítja, mielőtt új miniszterelnök kizemelésére lépés történne. Széll Kálmán e cőből valószínűleg holnap, szerdán fog meg-*

jeleni ő felsége előtt. A jelenlegi miniszterelnök lemondása tárgyában ő felsége még ma sem döntött és gróf Khuen-Héderváry ma délután Budapestre utazik, hogy ott várja be a legfelsőbb elhatározást. Ugy látszik, hogy a kormányválság megoldása még ő felsége jelenlegi bécsi tartózkodásának idejére van tervbe véve, amiért is ő felségének Budapestre való utazása egyelőre elmarad és az új Erzsébet-híd felavatásán a királyt József Ágost főherceg fogja képviselni.

A Magyar Távirati Iroda a bécsi kihallgatásról ezeket jelenti:

Ő felsége ma délelőtt kilenc óra körül gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnököt rendkívüli kihallgatásán fogadta. A miniszterelnök az ügyeket ideiglenesen tovább vezető formális fölmentéséig, mely egyidejűleg fog történni az új miniszterelnök kinevezésével. Ő felsége *Széll Kálmán* volt miniszterelnököt magához hívta, hogy meghallgassa a helyzetre vonatkozó nézeteit, mielőtt megkezdődne a kabinet megalakítása. *Széll Kálmán* valószínűleg holnap reggel érkezik Bécsbe és kihallgatásra jelentkezik ő felségénél. Egyelőre még nem határoztak az iránt, hogy más államférfiakat is meghívják-e. Ő felsége a legközelebbi napokban nem utazik Budapestre és helyettesítésével az új híd felavatás alkalmából József Ágost főherceget bízta meg. Gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök ma délután utazik vissza Budapestre.

Ezzel a félhivatalos híradással szemben a mi értesülésünk az, hogy *Khuen-Héderváry* Bécsből egyenesen győrmegyei birtokára, Hédervárra utazott s onnan legjobb esetben is csak holnap érkezik Budapestre.

A Budapesti Tudósító esti kiadása jelenti:

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly ma délután Bécsből Hédervárra utazott, ahonnan holnap a folyó kormányzati ügyek elintézésére Budapestre érkezik.

Széll Kálmán, a szabadalvópárt kilencbizottságának elnöke, aki ma délelőtt a bizottság tanácskozásait vezette, a tanácskozások folytatásának határidejéül esütörtök délutánt tűzte ki. *Széll Kálmán* ma este Bécsbe utazik és holnap a délelőtti folyamán magánkihallgatásra megy ő felségéhez.

Széll Kálmán esütörtökre a kilencbizottság tanácskozásainak folytatására mindenesetre vissza szándékozik térni Budapestre.

Széll Kálmán Bécsben.

Széll Kálmán ma délután megkapta a meghívót, mely holnapra a királyhoz szólítja. Ma este tízenegy óra körül is utazott Bécsbe s holnap délelőtt fog a felség előtt megjelenni.

Politikai körökben egészen bizonyosra veszik, hogy a király *Széll Kálmánt* meg fogja kinevelni a kabinet-alakítással. A politikai pártok

mindegyike a legnagyobb várakozással néz a holnapi nap elé, s bár a szabadalvópárt köréből az esti órákban már kiszivárgott az a hír, hogy *Széll Kálmán* semmiesetre sem lesz hajlandó a megbízást vállalni, az ellenzéki pártok tovább is úgy vélekedtek, hogy *Széll Kálmán* nem fog kiérkezni a király óhajításának teljesítése előtt, s mint deignált miniszterelnök jön vissza Bécsből.

Széll Kálmán harmadik meghívásáról a ma este megjelent budapesti és bécsi lapok a meghívás jelentőségéhez mért komolysággal írnak.

A Magyar Nemzet a következőket írja:

A magyar politikai körökben, az egész országban bizonyára igen nagy hatást fog kelteni az a tény, hogy a válság folyamata alatt a felség ezáltal immár harmadszor kéri magához *Széll Kálmánt*, aki a király teljes bizalmának birtokában, csorbítatlan tekintéllyel vált meg vezető-politikusi állásától. *Széll Kálmán* a magyar politikai helyzetet, annak összes bonyodalmait tökéletesen és alaposan ismeri. És ha most a felség az ő véleményét immár harmadszorkéri, teszi ezt azért, hogy a súlyos krízis megoldására szolgáló további lépéseket és teendőket minél helyesebben megvalósíthassa. Mint a szabadalvópárt katonai programjának megállapítására kiküldött bizottság elnöke is, *Széll Kálmán* olyan becses felvilágosítókkal szolgálhat a felségnek, mint kevesen kívül és így, hogyha *Széll Kálmán* holnapi audienciáján ebben a pillanatban határozatlan informatív jellegűnek látszik is, az mindenképpen bizonyos, hogy a válság további lebonyolítására ez a kihallgatás csak a legidősebb eredményt szülheti.

A Hazánk így ír:

*Széll Kálmán*nak Bécsbe történt meghívása természetesen ismét őt állítja a miniszterelnökség homlokterébe. *Széll Kálmán* miniszterelnök-jelöltségét tényleg nemcsak a szabadalvópártban, hanem a többi pártokban is nagy rokonszenvvel fogadják, még a függetlenségi pártban is, ahol különben ma is az a jelszó, hogy nem az a fődolog, hogy ki jön, hanem az, hogy mit hoz magával, főként hozzá-e a magyar szolgálati és vezényleti nyelvet. *Széll Kálmán* esetleges megbízásáról volt alkalma munkatársainknak egyik kiváló szabadalvópárti képviselő véleményét meghallgatni, aki a többek között a következőket mondotta:

— *Széll Kálmán*nak a miniszterelnökséggel való megbízását a jelen körülmények között nagyon szerencsének tartanám. Az ő egyénisége, modora, mind alkalmas arra, hogy az ellentéteket, ahol csak lehet, kiegyenlítse és a parlamenti viharoknak szárnyát szegje. Hiszen mikor az obstrukció az ő kormányelnökségének utolsó napjaiban virágorát érte, még akkor is, a leghevesebb parlamenti tüsék közepette is, még a független-

litsünk. Buzgó, istenes fejedelem, aki előtt az a szent, amit az udvari papja mond. A filozófiában a célszerűség tanát vallja, mert ezt legkönnyebb megérteni. A szarvasnak azért van hosszú lába, hogy megmenekülhessen az üldözői elől. A farkasnak pedig azért van még gyorsabb lába, hogy elérhesse és megehessze a gyarvast, amely nagyon elszaporodván, nagy kárt tehet a házbizományi ültetvényekben.

Mert az udvari paptól tanult régi jó filozófiából az sül ki, hogy a természet bölcs berendezésének a mértéke mindig az ember. A természet koronája és „ura“ képezi a mérőrudat. Ha a feeske pusztítja a rovart és a hernyót, ez igen bölcs berendezése a természetnek, mert a feeske ténykedésének a hasznát végeredményben az ember látja. Ha majdan az ember egy kis fáradtsággal és egy még föltalálандó vagy készítménynek a görzével egy szempillantás alatt kizusztítani lesz képes gyümölcskerjének hernyóit, akkor a feeske már fölösleges tényező lesz a természet „bölcs“ berendezésében.

A célszerűség középkori szent tana alól mindig és föltétlenül kivétel az ember. Kivált ha fejedelem. Először a fejedelem ezt így tanulta a nevelőjétől, másodsor nem bolond, hogy ne mindent a saját akarata szerint dirigáljon, ha teheti. Az embernek minden szabad, mert az isten az Irás szerint is „neki adta a földet, hogy szükségéhez képest használná“. Ezért eheti meg lelkiismeretfurdalás nélkül a neveléskisbő, ezért igaz le népeket, ha fejedelem; s szórakozásból ezért gyilkolja le az erdő vadjait, vadászván.

VIII. Máté tehát vadászik. De nem a Mpvapva módjára és céljai szerint. Nem azért, mert a gyonra korog, s nem azért, hogy tőli bundára tegyen szert, hanem vadászik ősi atavizusból, hogy oljón, hogy megszerezze magának azt az ősi gyönyörűséget és az elégtételnek azt a barbár érzetét, hogy amely vadra kiveti a hálóját, az lábai előtt is heverjen. És vadászik, mert nem

ért sem tudományhoz, sem művészethez, nem ért az alattvalóinak mesterségéhez, akik százfőle szórakozást tudnak maguknak kieszelni, akik — dr. Bozóky ellenére is — az evolúció folytán kinőttek a vadászat egyoldalú időtöltéséből.

Ismét mondjuk tehát, hogy VIII. Mátének s fejedelmársainak szinte fő szórakozásuk és mulatságuk a vadászat. VIII. Máté vadászata azonban más, mint aminő Mpvapván, a kőkor-szakkbeli felség volt. Máté nem kockázta semmit, nem használja erejét, nem élesíti esztét, hanem megül a fővadászmester által kikeresett és kiszöngyegezett leshelyen s várja a jászerecséket, mit négy száz hajtó terel felé. Eppen ő felé, mert úgy van elrendezve a dolog, hogy a vad másfelé nem is menekülhet.

S míg a leshelyen ül, átadja magát a várakozásnak, néhány kegyes megosztással tüntetvén ki a mögötte ácsorgó fegyvertöltőt. Egyéb-ként pedig nem gondol semmire. Jó is elegendő-közi egy órára nemcsak a saját birodalmáról, de az egész világról. Az erdőn túl, messze-messze, ahol gyárak füstölögnek, városok terjednek, szintén vadászat az egész élet, vagy, ami egyre megy, létért való küzdelem. Ez a vadászat azonban más fegyverekkel folyik. Kint a nagy életben nemcsak puszkával terítik le az ellenséget, hanem váltókkal, trösztöökkel, kartelekkel, intrikákkal s az ipari verseny szerelme nemével. Mert az alattvalók sokkal előbbre vannak az evolúció útján, mint a fejedelmek és a nagyurak, s a legyőzött ellenség fölött való örömréztük is másképp fejlődött az évezredek folyamán. Nem adnak a külsőségre. A leggyűrt nagykereskedő cégtábláját nem szögezik ki folyosójuk falára diadaljelnek, mint a szarvas-aganecot, s a contremine-nal tönkvert ellenséges értékpapírt nem tűzik a kalapjuk mellé, mint a fejedelmek a kecskeszakált.

Miért is gondolna mindeerre VIII. Máté, mikor az 6 vadászata nem létért való küzdelem

(hiszen ráfizet a vadra), hanem pusztán az ólós gyönyörűsége, mely hogy biztosan sikerüljön, száz meg száz alttalvaló működik közre mint hajtó. Ezek élesítik helyette az eszt, végzik a fáradságot s tesznek meg a vad elejtésére minden szükségeset, kivéve a lényegeset, az ólést. Ezt a fejedelem magának tartja meg.

De hallga! Messziről ágzórgés, bokorzigegés hallatszik, a hajtók ordításával elegy. Jön a vad, mind közelebb és közelebb, végre agyonhajszolva, remült szomokkal törtet elő a sűrűségből, éppen VIII. Máté fegyverének a csővé elé.

VIII. Máté biztos leshelyéből, hatlépésnyi távolságból mesteri lövéssel úgy leteríti az erdők királyát, hogy meg se nyekken. Mert az expressz-riffle robbanógolyója ökölnyi sebet szakít a nemes állatban. Ez a vadászat csucspontja és végölja, a fejedelmi szórakozás comblja. Az erdők királya elesett, nem nemes küzdelemben, hanem négy-száz hajtótól, egy erkölcstelen tulerőtől megnyomva, egy puska csővé elé kergetve. VIII. Mátének az országos gondoktól megszabadult lelke kitágul, area redő elsimulnak, szeme fölragyog. Mindez azért, mert megölt egy állatot s így a kirándulása nem vezetett kárba. Azután megöli a másodikat, harmadikat, negyediket. Vadászat végoztével pedig egy tisztáson egymás mellé fektetik az áldozatokat s mialatt a fejedelem átkelten megelégedéssel járja körül a zsákmányt, a kíséret széles mosolylyal kíván neki szerencsét. A hajtók pedig, ezek a sic vos non vobis emberek, fáradtan szélednek haza.

I. Mpvapvától VIII. Mátéig így vonul végig az ólós atavizmus. Csak hogy a kőkoroszi törzsfőnök az ólós életszükség volt, VIII. Máténál pedig tiszta gyönyörűség magasztosult, — a huszadik században.

ségi párt viharrendezői is elismeréssel emlékeztek meg az ő egyéni és államférfiu tulajdonságairól. Az a kérdés merül fel azonban, hogy Széll Kálmán elfogadja-e a megbízást? En és a szabadelvűpárt többsége abban a reményben vagyunk, hogy tekintetbe véve az ország mind súlyosabbra való helyzetét, a király óhaja, akarata elől nem fog kitérni.

A *Neue Freie Presse* ostilapja a következőket írja:

Széll meghívása még semmiesetre sem jelenti a válság megoldását, hanem annak csak előkészítő lépése. Széll nem azért jön Bécsbe, hogy az új kabinet megalakításával megbizák, hanem azért, mert a korona, mielőtt dönt, halánai óhajta tanácsát és véleményét ennek az államférfiúnak. Széll ezáltal mint a szabadelvűpárt által kiküldött programkötőbizottság elnöke jön Bécsbe, mert mint ilyen, ő van leginkább abban a helyzetben, hogy a királyt a bizottságban felmerült áramlatokról és arról, hogy mennyi kilátás van arra, hogy a bizottság egy katonai reformprogramban megegyezhet, informálja. A legközelebbi magyar miniszterelnökbe elsősorban igen nagy bizalmat kell helyezni, ha azt akarjuk, hogy küldetése sikerüljön. Hogy Széll osztatlanul bírja a korona bizalmát, ezt már meghívása is bizonyítja, megválasztása a kilenc-bizottság elnökévé annak a jele, hogy a szabadelvűpárt is még mindig nagyra becsüli és ehhez járul, hogy egy Széll-kombinációt az osztrák politikai körök is, melyeket alaptalanul gyanúsítanak azzal, hogy Magyarország belügyeibe akarnának avatkozni, megnyugvással fogadnának nemcsak azért, mert így simábban menne a katonai kérdések megoldása, hanem a kiegyezésre is kereskedelmi szerződésekre való tekintettel is, melyek előzetes történetét Széllnél jobban senki nem ismeri.

A *Fremdenblatt*, Goluchowski lapja esti lapjában a következőket írja:

Harmadszor jelenik meg ő felsége előtt Széll Kálmán, de ezúttal a meghívás nemcsak az államférfiúnak, hanem a kilenc-bizottság elnökének is szól. Széll Kálmán a szabadelvűpárt egységes katonai programjának megállapításában elsőrendű szerepet visz s ő tudja a legjobban, hogy a német vezényleti nyelv noli me tangere s hogy mely határok között mozoghatnak a nemzeti követelések. Azt hisszük, ez a tudósítás Budapesten sokat megmagyaráz.

A szabadelvű pártkörből.

A szabadelvű pártkörben nagyon kevesen voltak a miniszterek közül senki. Az utóbbi napok nyomott hangulata volt észlelhető ma is a kedélyeken, amelynek újabb táplálékot adott a *szegedi incidens*. Voltak többen, akik reménykedéssel néznek Széll Kálmán bécsi audienciája elé, de a párt olyan tagjai, akik, úgy látszik, jól ismerik Széll Kálmán intencióit, hangszólyozták, hogy Széll Kálmán bécsi audienciájának csak informatív jellege van. Ő felsége csak azért hívta Bécsbe Széll Kálmánt, hogy a miniszterelnök kinevezése előtt megismerje a kilenc-bizottság tanácskozásainak eddigi eredményét, amelynek tudvalevőleg Széll Kálmán az elnöke, de egyttal tudni óhajtja, hogy a szabadelvűpárt különböző árnyalatai a katonai engedményeknek, mely mértékűnek elegendének meg. Ő felsége a bizottság egyes tagjait Széll Kálmán lemondása után már fogadta, sőt némelyiket kéztiben is és így ismerte a párt vezérférfiainak álláspontját a katonai kérdésben, de azóta megjelent a chlopyi hadiparancs és *Koerber* elmondotta sérelmes beszédét, ami a helyzetet még inkább felforgatta, úgy, hogy megtörtént az az alkotmányos életünkben páratlan eset, hogy a parlamenti többség buktatta meg a kormányt, mert kemény visszautasítás helyett inkább mentegette *Koerber* sértő beavatkozása miatt. Ő felsége, úgy látszik, nagyon jól van értesülve a szabadelvűpárt hangulatáról és tudja, hogy a többség is *Koerber* beavatkozásának a legerélyesebb visszautasítását követeli. A szabadelvűpártban azt hiszik, hogy Széll Kálmán azzal a misszióval tér vissza Budapestre, hogy a kilenc-bizottság határozatát a korona álláspontjával összeegyeztesse. Csak azután bízná meg ő felsége Széll Kálmánt a kabinetalakítással, de kérdés, vajjon Széll Kálmán hajlandó lesz-e mégis meghozni ezt az áldozatot, miután ismételtén azzal hallgattatta el azokat a híveit, akik már előre gratuláltak újabb miniszterelnökségéhez:

— Aki szeret engem, nem fogja meg egyszer azt kívánni tőlem, hogy erre a tövises utra lépjek.

A vidék állásfoglalása.

A galántai választókerület szabadelvűpártja dr. Pópay Ignác elnöke alatt október 4-én Galántán pártgyűlést tartott, amelyen dr. *Krassencsics Ferenc* és dr. *Neumann Mór* indítványára egyhangúlag hozzájárult a debreczeni határozathoz, megtoldva azt egy hatodik ponttal, mely a magyar honos ujoncknak az alkotmányra felelősségét kívánja. A pártgyűlés továbbá üdvözölte az országgyűlési szabadelvűpártot abból az alkalomból, hogy szeptember 29-én gróf *Khuen* ki nem elégő választást a nemzeti sérelem ügyében tudomásul nem vette. Végül a pártgyűlés fölkérte az országgyűlési szabadelvűpártot, hogy a három évet kiszolgált katonák hazabocsátása tárgyában minden lehető intézkedést tegyen meg. A gyűlésen a galántaiakon kívül vagy 600 vidéki párttag vett részt.

Torda város képviselőtestülete ma ülést tartott, amelyen határozatilag kimondta, hogy míg az ex-lex tart, megtitja hivatalos közegeinek az önkéntes adófizetés elfogadását. A képviselőtestület egyttal megtagadta az ujoncszedést is.

Temesmegye törvényhatósága mai őszi közgyűlésén báró *Sztojánovics György* és *Mayer Károly* képviselő indítványára elhatározta, hogy a harmadéves katonák elbocsátása iránt kérvényt intéz a törvényhozáshoz.

Lőcséről távirtozták: Tegnapelőtt több fiatal tisztviselő a kaszárnyák elé vonulva, tüntetést rendezett a visszatartott harmadéves katonák mellett, közben a Kossuth-nótát is elénekelték. A tüntetőket a kaszárnyából kivezényelt őrszert széleszolta és így rendőri beavatkozásra nem volt szükség. A tüntető tisztviselők azonban nagyböszabásu mozgalmat akartak indítani és a rendőrkapitányt bejelentették, hogy a három évet kiszolgált katonák visszatartása ellen fáklyásmenettel egybekapcsolt tüntető felvonulást rendeznek. A rendőrkapitány a tüntető felvonulást nem engedélyezte, sőt az esetleges tüntetések megakadályozása végett a vidéki csendőrséget összpontosította, azonkívül a helyi katonai parancsnokságot is megkérte, hogy több uapon át a katonaságnak este hat óráig ne engedélyezzen kimenőt, miáltal minden érintkezés a polgári és katonai elem közt meghiúsul. Esténként csendőrség járja be az utcákat, csoportosulásokat és összejöveteleket megakadályoz.

A nagyenyedi szabadelvűpárt 4-én tartott ülését szervezkedő-ülést tartott. Mintegy 200 választó jelent meg Nagyenyedről és vidékéről. Báró *Ferenc* kollégiumi tanár adta elő az alakulás szükségességét és a programot, amelynek alapján a megalakult nagy lelkesedéssel kimondották. Elnökké *Pojovics Sándor* királyi közjegyzőt választották meg. *Lázár István* kollégiumi tanár indoklása jolytán oly értelmű határozati javaslatot fogadtak el, hogy a magyar állam közjogi önállása és a kiegyezés paritásos elve a hadseregben is érvényesüljön. A határozat erre vonatkozó része a következő:

Óhajjuk, hogy a hadsereg magyar ezredeiben a magyar állam címere és színei a katonai jelvényeken, zászlókon, — a magyar államnyelvet használata pedig a katonai igazságszolgáltatásban érvényre jusson. Kívánjuk, hogy a magyar ezredék tisztjei az 1840. évi II. törvények értelmében magyar honosak legyenek s e célból az 1868. évi felségrendelet végrehajtassék. Kívánjuk, hogy a magyar katonai nevelőintézetekben a tanítás nyelve a magyar államnyelv legyen; ezen intézetek hazánk belterületén a szükségeshez mérten saporítottassanak és felsőbb műszaki akadémiák is létesíthetők, hogy ezek folytán elegendő számú magyar tiszt képezhető legyen. Magunkénak valljuk a hadsereg magyarhonos ezredeiben a magyar szolgálati és vezénynyelv behozására nézve megnyitkozó nemzeti közóhajt; de miután belátjuk, hogy e közóhaj megvalósítása a kellő előkészület hiányában csak bizonyos idő múlva következhetik be, elsősorban a magyar tisztképzésre vonatkozó előléptetel teljesítését kívánjuk, azzal a biztos várakozással, hogy ennek teljesülése idejéig az alkotmányos törvényhozás ő felségével egyetértve, meg fogja valósítani a magyar szolgálati és vezénynyelvre vonatkozó közóhajt és ezzel a paritást az 1867. évi XII. t.c. szellemének megfelelő módon a hadseregben is létesíteni fog a.

A gyűlés után a párt tisztelgett *Zeyk* Dániel főispánnál, ki az elnök üdvözölő szavaira örömet fejezte ki az alakulás felett, mert — ugymond — hazánk válságos viszonyai között szükségének tarja, hogy a józan mérséklet, bölcs körültekintés, tiszta és önzetlen hazafiság érvényre jusson. Ezután megemlékezett a főispán azokról, kik szent kötelességül hagyták rá a szabadelvűség zászlaját, mondván: Szerencsés volt azok küzdele, kik ott voltak a magyar parlamentáris bölcsőjénél és téző gondallal együtt örkölték a bölcső felett azokkal, akikkel az elvek nemes férfias harcát vívták, de soha sem szállott alá a személyes torzalkodás és ellenszemet meggyanúsítása és lerontása jertőjébe. Abban az idealizmussal

telt légkörben, melyre egy *Széchenyi*, (*Éljen*), egy *Kossuth* (*Éljen*.) nyomta szelleme bélyegét, nem tenyésztett még a parlamentáriszizmus modern parazitá, és az elvek nemes küzdelemében a leggyőzött is győztes volt. A mai viszonyokat éppen ezen idealizmus hiánya teszi kétségbeesítővé. A küldöttésig zajos élénkezéssel fogadta a főispánok és kijelentéseit.

Oroszország és a magyarok.

Feltűnt, hogy osztrák lapok, köztük olyanok is, amelyek az irányadó körök nézeteiről rendszeresen jól vannak tájékozva, az utolsó napokban a legkülönbözőbb híreket hozták arról a kedvezőtlen benyomásról, amelyet a magyar miniszterelnöknek a cár tiszteletere adott diszbedről való távolmaradása állítólag okozott; sőt némely lapban arra is előzegtattak, hogy Magyarországon ellenszenv uralkodik Oroszország irányában.

Mértéktadó helyről vett értesülés alapján felhivatatosan konstatalják, hogy az igazán irányadó helyen magától értetődőnek tekintették, hogy a magyar miniszterelnöknek oly pillanatban, amelyben a parlamenti helyzet követelte a magyar székesfővárosban való jelenlétét, a fővárosból távoznia nem volt szabad. Az igazán irányadó körökben tehát senki sem találkozott, aki rossz néven vette volna a magyar miniszterelnököt, hogy e napon Bécsben nem volt.

Azt a célzást pedig, mintha Magyarországon az oroszok iránt ellenszenv uralkodnék, éppen séggyűgyűnek mondják, mivel már évtizedek óta csak a rosszakarat regélhet arról, hogy Magyarországon lakossága idegenkedék Oroszországtól.

A socialisták Kossuthék ellen.

A pozsonyi szocialdemokrata-párt tegnap este állást foglalt a szélsőbal ellen. Elhatározták, hogy a függetlenségi pártot újra fölszólítják, hagyjon föl az országot megkárosító mostani harcával, melyből a népnek semmi haszna nincs, és indítson épp oly energikus akcióit az általános választói jog kivívásáért.

KÜLFÖLD

Uj állapot Szerbiában. *Gruics* Száva tábornok az új szerb miniszterelnök már megszólalt. Egy berlini lap belgrádi levelezőjének azt mondta, hogy Szerbia legközelebbi parlamenti jövőjét nem fenyegeti veszedelem. Az új kabinetalakítás megmutatta, hogy nincsen többé differencia a két radikális párt között. Az első parlamenti kormány megalakulásával Szerbia hatalmas lépést tett előre. Ezt a király is elismerte, aki egyttal a két párt egyesülésén való nagy örömet fejezte ki. Az új kormány egész Szerbiából számos üdvözlét kap. Arra a kérdésre, hogy mi lesz a holnapi trónbeszéd tartalma, *Gruics* azt felelte, hogy nem lesz benne semmi különösebb dolog, de másrészt nem is fog célzást tenni sem királygyilkosságra, sem a nisi összeesküvésre.

Az új szerb minisztériumban öt mérsékelt radikális, három tulzó radikális és egy pártönkivüli miniszter ül. Péter király első parlamenti kabinetjének kétségkívül a miniszterelnök a legkimagaslóbb alakja. *Gruics* Száva a belső politikában mérsékelt radikális, az ugynevezett udvari radikálisok vezére már *Milan* idejében, aki ezért őt nevezte ki miniszterelnökké, amikor lemondása előtt nem kerülhet ki azt a kényszerűséget, hogy radikális kormányra bizza az ország sorsát. A külső politikában oroszbarát pánszláv összekötöttesekkel és hajlandóságokkal. Pétervárot, ahol sokáig volt követ, ez idő szerint a legkedveltebb szerb politikus. Külügyminisztere, *Nikolics* Andrea politikailag mindenben hasonlít *Gruics*hoz, egyszer már volt külügyminiszter és pedig az 1893. évi *Dokios*-kabinetben, amely tudvalevőleg tisztán oroszbarát külügyi politikát csinált. Jelentékeny egyniség *Protes* Sztoján belügyminiszter, Szerbia egyik legjobb tolu publicistája. Elkeseredett harcot folytatott *Milan* király ellen és *Knezevics* merénylete után huszvévi börtönrre ítéltetett, *Sándor* királytól azonban kegyelmet kapott. A pénzügyi tárcát *Radovanovics* Milio viseli, aki pénzügyi és közgazdasági tekintély Szerbiában. A hadügyminiszter, *Andrejevics* ezredes pártönkivüli ember, bír szerint igen közel áll a junius 11-iki királygyilkosokhoz. A kereskedelmi miniszter, *Pethovics* Tódor jelentékeny ember és eddig semmivel sem árulta el hivatottságát erre a fontos tárcára.

Belgrád, október 6.

Az új kabinet ma mutatkozott be a királynak. A skupsztin holnap délelőtt trónbeszéddele ünnepiesen megnyitják.

Belgrád, október 6.

Politikai körökben híre jár, hogy az alig megalakult kabinetben már részletes kormányválság készül. A radikálisok követelik a tulzó

radikálispartí pénzügyi és kereskedelmi miniszterek lemondását, különben ellenzékbe mennek át.

Belgrád, október 6.

A király *Avakumovics* volt miniszterelnöknek és *Kalyevics* volt külügyminiszternek az I. osztályú Száva-rendet, a volt *Avakumovics*-kormány miniszterének, *Proticsnak*, *Borisavljevicsnek*, *Ruzicsnak* és *Jovanovicsnak* a II. osztályú Száva-rendet és *Gensics* és *Masin* volt minisztereknek a III. osztályú Johér-sasrendet adományozta.

Az angol kormányválság. Londoni lapok hivatalosan közzéteszik, hogy a király a következőket nevezte ki miniszterekké, illetőleg a következőképp egészítette ki a kabinetet: Kinevezte *Chamberlain* Austent pénzügyminiszterre, *Littleton* Alfredot gyarmatügyi miniszterre, *Brodrick* John indiai miniszterre, *Murray* Grahamot skót miniszterre, *Stanley* lordot postaminiszterre, *Forster* Arnoldot hadügyminiszterre.

Ma reggeli lapunkban egy rövid táviratunk már jelentette, hogy a *Devonshirei* herceg, a titkos tanács lordelnöke beadta lemondását. A lemondás híre csak tegnap jött, bár már napokkal ezelőtt történt, mert *Balfour* miniszterelnök már e hó 3-án levelet intézett a *Devonshirei* herceghez, melyben csodálkozását fejezi ki a herceg azon távirata fölött, melyben lemondását bejelenti. *Balfour* levelében emlékezteti a herceget arra, hogy szeptember 16-án beleegyezett abba, hogy megmarad a kabinetben és segít az új kabinet megalakításában. A herceg a lemondását *Balfour*nak Sheffieldben tartott beszédével indokolta. *Balfour* azt válaszolta a hercegnek, hogy a sheffieldi beszéde a Chamberlainhez intézett iratában kifejtett politikája közt nincs semmi eltérés. A herceg mind-egyikről eleve értesült, következésképp *Balfour* nem képes megérteni a herceg lemondásának okát.

Glasgow, október 6.

Chamberlainnek Glasgowban tartott mai beszéde elé, melyben először fejtette ki a pánbrit vámuunió végleges programját, roppant várakozással néztek. A beszédet a Szent Andrásház tereben tartotta, melybe csak 5000 ülőhely fér, s ezért 60,000 ember versengett. Minden egyes helyet óriási agióval adtak el. Angliából s a külföldről mintegy száz hírlapíró érkezett, akik számára külön karzatok emeltek. A *Westminster Gazette* jelentése szerint *Vilmos* császár szósznerinti távirati tudósítást rendelt meg a beszédből.

London, október 6.

Chamberlain ma Glasgowban egy 5000 ember által látogatott gyűlésen beszédet mondott. *Chamberlain*, akit lelkesült ovációkban részesítettek, kijelentette, hogy bár Glasgow a szabad-kereskedelm bőséges, mégsem fél idejőnni, hogy a szabad behozatal ellen küzdjön és még kevésbé riad vissza attól, hogy a gyarmatok előnyös elbánsáiban való részesítést propagálja. Miután *Chamberlain* nagy díszesérettel adózott *Balfour* miniszterelnöknek, hangsúlyozta, hogy a legutóbbi események egyáltalában nem zavarták meg azt a barátságot és bizalmat, amely őt vezérrelé egybeköti. Célozva bizonyos rágalmazó inszINUÁCIÓKRA, *Chamberlain* kijelentette, hogy sohasem fogja megengedni, hogy őt versenytársává tegyék barátjának és vezérének.

A balkáni kérdés. A műrztégi találkozás alkalmával fölülrít Angliának a macedóni reformkérdésben tanúsított eltérő magatartása. Anglia jelentékenyen bővíteni akar a retormprogramon. Az angol külügyi hivatal *Lamsdorff* és *Goluchowski* grókok elé terjesztette a maga javaslatait, melyeknek az a főpontja, hogy Macedónia *keresztény kormányzó* legyen, s ha ezt a hatalmak nem tartanák opportunusnak, akkor szigorú európai ellenőrzést gyakoroljanak Macedóniában s nagyszámú európai csendőrszázteket alkalmazzanak.

A *Journal des Debats* szövevény a magyar-osztrák és orosz kommunikét, a következőket írja: A két hatalom eljárásától immár jobb eredményeket várnak, mint amilyeneket eddig értek el. Az akcióknak nemcsak az a célja, hogy új bajokat akadályozzon meg, hanem a régiakat is orvosolni akarja. Az anyagi kérdés talán nehezebben lesz megoldható. Ausztria-Magyarország és Oroszország határozott magatartására való tekintettel remélhető, hogy Bulgária figyelembe veszi a megfontolást ajánló tanácsokat.

Konstantinápoly október 6.

Báró *Calice* és *Sinowjev* nagykövetek ma kormányaik megbízásából átnyújtották a portának azt a táviratot, amelyet a műrztégi megbeszélések alapján kaptak.

HIREK

Budapest, október 6.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Szeptember 30-ikán új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldjessék tovább.

— **Személyi hír.** *Lipót Szalvátor* főherceg Párisba utazott.

— **Frigyess főherceg ezüstlakodalmá.** Bécsből jelentik, hogy *Frigyess* főherceg tegnap Kapfenbergből és *Isabella* főhercegnő Pozsonyból odaérkezett. A főhercegi pár holnapután ünnepli ezüstlakodalmát.

— **A király kegyelete.** Bécsből táviratozzák: Ó felsége ma délután látogatást tett *Kállay* közös pénzügyminiszter özevgyénél, hogy személyesen is kifejezze részvétét. Ó felsége husz perccig időzött az özevgyénel.

— **Fejedelmi nász.** Darmstadtól táviratozzák, hogy ma délben volt *András* görög herceg polgári esküvője *Battenberg Eliz* hercegnővel. Tanuként a görög király és *Battenberg Lajos* herceg szerepeltek. A fiatal pár mesés értékű nászajándékot kapott. Az orosz cári pár egy millió rubel készpénzt és negyedmillió rubel értékű ékszert adott.

— **Szerecsányi püspök Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: *Szerecsányi Pál*, az ujonnan kinevezett nagyváradai latin szertartású püspök ma délután három órakor ideérkezett. Megérkezése után meglátogatta *Deóthy* László főispánt, *Ritók* Zsigmond táblai elnököt, *Miskolczy* Ferenc alispánt, *Rimler* Károly polgármestert, *Steinberger* Mária altábornagyot, *Radu* Demeter görög-katolikus püspököt és másokat. Az üdvözlő küldötségeket a püspök szerdán délután fogadja. Az egyházi beiktatás esztőtökön reggel 9 órakor kezdődik a székesegyházban. *Winkler* József címzetes püspök üdvözlő beszéde után a püspök szent-beszédet mond.

— **Merénylet Roosevelt ellen.** *Washingtoni* táviratok egybehangozón azt jelentik, hogy elmebaj az az ember, akit tegnap a Fehérházban tartóztatott; ezért az örültekházába került. *Elliot* svéd származású mechanikus. Ezelőtt *Minneapolisban* lakott, ahol a szocialista-gyűléseken nagyon exaltált beszédeket szokott mondani. Nemrég került el *Minneapolisból*, de hogy legutóbb hol lakott, azt nem tudják. A minap *Pattersonban* járt, a híres anarkista-fészekben, ahol a legtöbb anarkista-összeesküvést szövik. Mivel az orvosok szerint *Elliot* kétségtelenül elmebajos, nem a fogházba, hanem az elmebajosok kórházába szállították. A londoni *Daily Telegraph* értesülése szerint az idei őszön már nyolc elmebajos embert tartóztatott a Fehérházban, ahol ennél fogva szigorúan intézkednek, hogy ne juthasson akármilyen közelébe.

— **A budapesti Rákóczi-ünnepek.** Az október 11-iki Rákóczi-ünnepekben való részvételre az utóbbi napokban egyre sürűbben jelentkeznek a rendezőbizottságnál. A mai napon hozta tudomására Gömör-, Hont- és Jász-Nagykun-Szolnokvármegye is, hogy küldöttségileg képviseltek magukat az ünnepek. A főváros szomszédságában levő községek közül Kispeszt, Rákos-Palota, Duna-Kesz, Gödöllő és Budaörs községek polgársága jelentette be, hogy szekerekkel és lovasbandériummal vesz részt a látványulásban és a vérmeezi ünnepi gyűlésen. A hőlgybizottság délután ülést tartott *Barabás* Béláné elnökele alatt, nagyszámú előkelő hőlgyközönség részvételével. *Bodányi* Aranka titkár előterjesztette a hőlgy részvételének módját s bejelentette, hogy már eddig is sok hőlgy jelentkezett a felvonulásban és este az előképekben való részvételre. A bizottság elhatározta, hogy jelemezéért az összes színházakhoz fordulnak.

— **Köszületek a hidavátásra.** Az Erzsébet-hid felavatás-ünnepekre, mely e hó 10-én, szombaton lesz, nagyban folynak az előkészületek. A két hídó hatalmas talapzatába most helyezték el a gránit emléktáblákat, melyeken meg van örökítve a híd története. A két hídó környékének rendezése, az utaknak burkolattal való ellátása lázas sietséggel folyik. A pesti oldalon a hídőfőjáró baloldalán a kereskedelmi minisztérium a meghívott vendégek és előkelőségek számára tribünöt állított. Az emelvényre szóló jegyeket már kiosztották. A két hídó környékét különben földszitlik és a szomszédos házakat föllobogozzák.

— **Fegyelmi vizsgálat egy rendőrkapitány ellen.** Beregszász város rendőrkapitánya, Balázs János ellen többrendbeli panasz következtében Beregvármegye alispánja fegyelmi vizsgálatot rendelt el. Az alispán intézkedését a beadott felelkezés elutasításával legközelebb a vármegye közigazgatási bizottsága is jóváhagyta.

— **Krisztics Milán, a trónkövetelő.** Tehát Milán király természetes fia egész komoly trónkövetelő. Kipattant a titok, hogy Krisztics *Artemizia* nem hiába nevelte fel hercegi sorban szerelme gyermekét, a kis Milán azon az uton van, hogy Péter királynak mielőbb galibákat csináljon. Egyik laptársunk munkatársa előtt Krisztics Milán határozottan, erőlesen hangoztatta, hogy neki teljes joga van a szerb trónra, mert atyja, Milán adoptálta, amiről megvannak az irományai. Elmondta, hogy a mult évben *Sándor* király is adoptálta alkarta őt, hogy trónörökösnek proklamáltassa, de *Draqa* királyné megakadályozta ezt a tervet. A fiatal Milán még elmondta, hogy Konstantinápolyban egyre az élete ellen törek, miért is kénytelen külföldre menni. A német kormány előzékenysége lehetővé teszi neki, hogy belépjen a gothai katonai lovassági iskolába.

— **A magyarosodásért.** *Liptómege* közöttérvényhatósági ülésén *Turánszky Zoltán* azt az indítványt nyújtotta be, hogy intézzen a megye feliratot a belügyminiszterhez az iránt, hogy a nemzetiségi vidékeken a nép nyelvén hazafiasszelemben újságot szerkeszsenek, amelyet ingyen osszának szét a nép között. Az indítványt, bár Rusiák országgyűlési képviselő, dr. *Bodola* és még több nemzetiségi bizottsági tag hevesen ellenztek, a köztérvényhatóság elfogadta. Kérelmezni fogják ezenkívül, hogy az állami kisdóvodák és iskolák minél nagyobb számban állitassanak fel, valamint azt is, hogy a nemzetiségi pénzintézetek különös éber ellenőrzés alá helyeztessenek.

— **Nem baleset, hanem merénylet.** A délorszországi forradalmárok *Iskra* (Szikra) című lapja azt írja, hogy az ut vonatkisiklás, amely *Plehuve* orosz belügyminiszter vonatát érte *Ufa* és *Cselabinszk* közf, az ufai nihilisták rendezték, bosszúból az ufai vérfürdőért. Eleinte a sineket akarták meglazítani, de egy nihilista arra vállalkozott, hogy marhaországát hajt a vágányon a miniszter vonata elé. A terv sikerült és a lap szerint a miniszter súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Sándor király hagyatéka.** A belgrádi királygyilkosságnak érd-kes epilogusára hívja föl a belgrádi városi I. folyamodású törvényszék hagyatékügyi bírása az érdekelteket. A bíró ugyanis szeptember 11-24-iki kelettel a következő végzését bocsátotta ki:

A perenkívüli eljárásra vonatkozó szabályzat 102. §-a értelmében a belgrádi városi I. folyamodású törvényszék hagyatékügyi bírása — mint amely törvényszéknel a folyó évi május 29-én (cnapárt szerint) itt elhunyt I. Sándor király hagyatéka tárgyalatik — ezenel felhívja mindazokat, akik e hagyaték ellenében követelést támasztanak, hogy igényeik bejelentése végett ez évi október 2-15-én délelőtt 9 órakor akár személyesen jelenjenek meg, akár továbbimeghatalmazással ellátott képviselőket az összes követelésekre vonatkozó valamennyi bizonyító okmányokkal küldjék el, akár végül e határnapig a bizonyító okmányok bemutatása mellett írásban jelenték be követeléseiket, illetőleg azt, hogy mire alapítják ezeket s mivel bizonyíthatják be jogaikat. Aki a jelentkezést a fenkitett határidőig elmulasztja, elveszti azt az igényt, hogy követelése a hagyatékából fedeztessék, amennyiben az az idejében bejelentett követése fedezésére már felhasználott, s hacsak követelése a hagyatékhoz tartozó valamely dolgon nincs zálogjogilag biztosítva.

Bécsi tudósítónk arról értesül, hogy e végzés a belgrád i osztrák-magyar követ intervenciójának eredménye, mert a szerb törvényszékek visszautasítottak eddig minden keresetet a meggyilkolt királyi pár hagyatéka ellen.

— **Kubelik Angliában.** *Kubelik*, a világhírű hegedűművész, aki tudvalevőleg már magyar állampolgár, most Angliában ejti bálumalob a publikumot csudalatos játékaival. Legutóbb *Yorkban* hangversenyzett. Körútján azt a gyalogkocsit bocsátották rendelkezésére, amelyet annak idején *VII. Edvárd*, az akkori walesi herceg használt. A művész mindenüvé magával viszi fiatal feleségét, *Szell* Farkas debreczeni táblai tanácselnök leányát. Mikor az ifjú pár *Marientadból* Londonba utazott, a férj elelejtett gondoskodni hálókocsiról. Hogy a vonatra szálltak, minden hálókülfélt leöglalva találtak. Mint az angol lapok írják, lord *Dudley*, Irország alkirálya készségesen átengedte a *Kubelik*-párnak a maga hálókülféjét.

— **Kinevezés.** A közoktatásügyi m. kir. miniszter a budapesti m. kir. bábaképző-intézet tanársegédjévé dr. *Rajnai* Béla műtőorvos jutalomdíjas gyakornokulá pedig dr. *Fonyó* János nevezte ki.

— **Elgázolás.** Rákosfalván a Megyeri- és a Vezér-utca közötti bejárónál a Kerespesből jövő 311. számú vicinális vonat *Wasmann* Mór tűzifa-kereskedő fával megrakott kocsiját elütötte. A vonat tiz lépésre magával hurcolta a kocsit és a lovakat. A kocsit önkretette és az egyik lovat agyonvágolta. A kocsis szerencsésen megmenekült, mert közvetlenül a kocsit beállta előtt leugrott a kocsiról.

— A pénzeslevélhordók biztonsága. Nemrégiben Kolozsvártól egy Fröhlich nevezetű elvetemedett fiatal ember csalt törbe társaival egy pénzeslevélhordót. Az az eset sok halállal végződött. Meghalt a levélhordó s azóta akasztófára kerültek a gyilkosok is. Most meg *Boda* pénzeslevélhordó ellen intézett rablóátmadást egy még ez ideig ismeretlen gazember a József-köruton. Az áldozat, négy kis gyermeknek, köztük egy háromhetesnek, az apja, már jobban van. Most már minden valószínűség szerint kiheveri sebeit. A most már ismétlődő támadások azonban gondolkodóba ejtették a postát abban a tekintetben, hogy hogyan lehetne egyszer s mindenkorra lehetővé tenni vagy legalább is céltalanabbá tenni az ilyes rablóátmadást. Jellemző azonban arra a rokonszenvre nézve, amiben a postának részeseül a közönség körében, hogy a publikumból is egész csomó levél érkezett a rendőrséghez is, meg a postához is, amiben új és új módokat ajánlanak a levélhordók biztonságának emelésére. Van köztük persze kivihetetlen is, olyan is, ami a pénzek kézbesítésével megbízottaknak olyan kényeztetését jelentené, ami mellett nem tudnának megfelelni a hivatásuknak, egészen azonban nagy részvét és gondoskodás nyilvánul meg a levelekben a levélhordókkal szemben. A postán elsősorban arra gondoltak, hogy kevesebb pénzt bíznak ezután a levélhordókra. Csak kisebb összegeket kézbesítenek velük. A nagyobb summákat ezután a postán kell fölvenni. Ha az emberélet védelmére van szó, az igazán nem olyan elkerülhetetlen teher reánk közönségre nézve, amit el ne fogadhatnánk. Végre is, akinek nagy összegeket hoz a posta, annak van szolgaszemélyete is, amelyely elvégezhető a pénz át vételét. — Ettől az intézkedéstől lehet a legtöbbet várni. Ha a rablógyilkos urak tudják, hogy a levélhordónál nincs elég pénz ahhoz, hogy érdemes volna a gyilkos vállalkozás, meggondolják a dolgot. — Nagyon helyes intézkedés lenne a tervezettek közül az is, hogy a pénzeslevélhordó, de egyáltalában a levélhordó nem jár föl az emeletre a melléklépcsőn. Akitől annyi szaladgálást kívánunk a magunk kényelmére és sokszor egészen haszontalan képeslevezelőlapok kézbesítésére, annak biztosítunk a jobbik lépést. Minek rokkanjon meg az a szegény ember idő előtt? S rosszul világított lépcsőn pénzes levélhordó egyáltalában nem jár. Ezt is tervezik. Arról is van szó azonkívül, hogy a pénzeslevélhordók nagyon éles-hangu sippal láttassanak el, ami veszély esetén egyszerre összecsiszítja az egész házat. S fegyverrel is, amivel védekezhetnek. Ezek azonban már fölsőleges intézkedések, ha köztudatúvá válik, hogy a pénzeslevélhordó kevés pénzt hord magánál. Kevés pénzért még az éhes ember so gyilkol. Lop talán, de visszarad az öléstől.

— Hűségese oselődök jutalmazása. A veszprémi vármegyei Gyönyörű községben megható szép ünnepély folyt le öv. *Magyar* Lajosné birkán. Harminc esztendő között hét olyan oseléd van ott, ki negyven évnél tovább szolgált egyfolytán a birtokban. Ezek közül *Lukács* István *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter 100 korona jutalomban részesítette és oklevelet is adott neki át. A kitüntetés átadására gróf *Laszberg* Rezső főispán az alispánnal és a megyei tiszttel ment ki Gyönyörre, az öreg *Lukács* hét fíával vett részt az ünnepen, kik közül hat katona. A megható ünnepélyen *Lukács* István kitűnő megjutalmazta a főispán. Az egész vendégsereg öv. *Magyar* öv vendégszerelő házához volt hivatalos, kinek humánus bánásmódját a oselédéssel lélszázadon át a főispán és az alispán is több felköszöntőben ünnepelték.

— Felolvasások a keleti kérdéssről. Több külföldi városból az a felhívás érkezett *Strausz* Adó f keleti akadémiai tanárhoz, az ismert orientalista-hoz, hogy a keleti kérdés mostani állapotáról és a Balkán-felvezetéről felolvasást tartson. *Strausz* készséggel eleget tesz a felhívásnak és első felolvasását már a legközelebbi napokban megtartja Berlnben. Ez alkalommal a bakáni helyzet megvilágítását mellett ki fog terjeszkedni arra is, hogy a külfölddel Magyarország tradicionális keleti politikáját megismeresse.

— A pécsi sztrájk. Pécsről jelentik, hogy a kereskedelmi miniszter dr. *Gerster* Miklós iparfelügyelőt küldötte ki Pécsre a Zsolnay-gyári sztrájk békéltetése céljából. A gyárossal megállapított új munkarendet a munkások még nem fogadták el, de egy kis részük már munkába állott. Ma délután a *Höfler* testvérek nagy bányagárnak 200 munkása hírtelen abbahagyta a munkát és 20 %-os béremelést és ünnepnap előtt szabad délutánt követelnek. A kőművesek még mindig sztrájkolnak, bár egyes munkaadók teljesítették kívánságukat, de a munkások szolidaritás és csak akkor állnak munkába, ha valamennyi munkaadó teljesíti óhajukat. A sztrájkolók száma minimum 2000, de a rendet még nem zavarták meg.

— Haro szocialisták és anarkisták között. *Newyorkból* jelentik, hogy tegnap olasz szocialisták és anarkisták közt véres harc folyt, mert az utóbbiak egy szocialista-gyűlést szét akartak robbantani. Egy anarkistavezér halálosan megsérült.

— A nábob. A zombori *Vadászkürt* kávéházban történt. Beállított a késő este a kávéházba egy ur. Még pedig nagy ur, *Dungyverszky*, a szentamási nábob. Rögön látni lehetett, hogy mulatós kedve van, s a kávéházi személyzet ugyancsak buzgólkodott a kiszolgálásában. Került az asztalra, mit szem, szájjal megkiván, étel és ital bővíben. Folyt a pezsgő, huzta a cigányt, mulatott még a pikoló-gyerek is. Újféléjtáiban, amikor a nábob kedve már a tetőpontra hágott s javában ölelte már a cigányt és a pincért is, egyszerre csak így szól oda a kiváló vendég a főpincérnek.

— Adsa csak namur vagy két százast, hadd legyen vigabb ez a füstös more. A bátyám, Lázó itt lesz ugyan hamarosan, majd visszskapod!

A főpincér hajlongott és nyujtotta át szó nélkül a bankókat. Aztán folyt a muri tovább, a Lázó azonban csak nem jött. A főpincér pedig prezentálta a számlát. Kerek hatszáz forintról szólott.

— Mi ez, flam? — dünnyögte mámorosan a mulató vendég. — Hatszáz pengő... No szegény jó flam, ezt sem látod te egyhamar. Nem vagyok én a *Dungyverszky*, csak úgy mondtam, hogy az vagyok. Én csak a kocsisja vagyok... Elcsapott, az istenadta... elesapott...

Bizony elpáholták a nábob kocsisát s rendőrkézre adták. De a hatszáz forint!... Azzal bizony még furcsán áll a dolog.

— Ingyenes előadások munkáslányoknak. A *Magyar Háztartási Iskola-Egyesület*, amelynek egyik iócélija az, hogy a szegényebb családok leánygyermekait, kiket a kenyerkereset gondjaival küzdő anya lözni, varni s a háztartás egyéb aigaiban szükséges ismeretekre oktálni nem képes. gondjába veszi és megtanítja, miként lehet a családító jelenlegi keresményével háztartást olkvpér vezetni. hogy a szerény keresményével is kiüzi a családból a megélhetés súlyos gondjait s megveti alapját a családi boldogságnak: *déliután ingyenes előadásokat* tart a munkáslányok leánygyermekkei részére. Az iskolában kellő női oktatás s fölnevelés mellett megtanítják a leányokat a főzésre, varrásra, iltozásra s a háztartásban szükséges egyéb ismeretekre. Az iskola a *Rottenbiller-utca 16. számú* házban van.

— Egy író öngyilkossága. Tegnap *Bécsben* öngyilkossá lett dr. *Weininger* Ottó fiatal író. Utóbbi időben oly rendkívüli agynemkát végzett, hogy súlyos idegbajt kapott. Ezt a tragikus lépést is bizonyosan beszámíthatatlan állapotban követte el, mert csak a aszokban jött meg, igen jó banguatban, *Olaszországból*. Filozófiai tanulmányait a bécsi egyetemen végezte, melynek magántanára szeretett volna lenni. Igen érdekes könyvet is írt e cölből a nem és jellem problémájáról, mely igen nagy feltűnést keltett. Most újabb munkán dolgozott, amelynek nagyrésze már szintén készen van.

— Házasság. *Samu* János budapesti ev. ref. főgimnáziumi tanár eljegyezte özevgy *Miklovics* Bálintné leányát *Ioukát* Hódmezővásáruelyen.

Dr. *Kertész* Miksa aradi ügyvéd ma eljegyezte *Schweitzer* Amália kisasszonyt, öv. *Schweitzer* Sámuelné leányát Miskolcraól.

Steiner Imre gépészmérnök eljegyezte *Mautner* Margit kisasszonyt *Bécsből*.

— A pályaudvar halottja. A rendőrség ma közderítette, hogy ki az az ösmeretlen ember, akit a múlt hét végén átvágottt nyakkal találtak a keleti pályaudvaron. *Kohn* Ignác zalaegerszegi kereskedő az illető, aki szeptember 27-én utazott el Zalaegerszegről. *Kohn* Ignác jó módu ember volt, sok pénzzel kelt utra s otthon azt bagyta meg, hogy Budapestet át *Bécsbe* utazik, ahol egy bizonyánossággal van tárgyalás. Utazásai közben többször meglátta, hogy hozzártatózóit hetekig nem értesítette s így ezért nem is keresték. Eltűnéséről az újságok közleményei után értesültek. A gyanus körülmények között véget ért kereskedő rendezett anyagi viszonyok között zavarlatlan családi életet élt s öngyilkosságát hozzártatózó ki-zártának tartják. A halott fölismérése és az eltűnt kereskedő körülményei csak megerősítik a boncoló orvosok ama véleményét, hogy *Kohn* megölték. A rendőrség most ujra nyomozni fogja a dolgot.

— Adakozás. *Löwinger* Vilmos ur 15 korona 20 fillért küldött be nozzánk, mint egy gyermekelőadás jövedelmét s ezt az összeget az izraelita siketnémák intézete javára szánta. Az összeget rendelkezése helyére juttattuk.

— Telefon Berln és Pétervár közt. Az orosz fővárosból jelentik, hogy a posta- és táviróüzagzatóság telefonösszeköttelést épít *Berln* és *Pétervár* közt *Vilnán* és *Eidkunenén* át. A 900 kilométer hosszú telefontonval létesítése 400,000 rubelbe fog kerülni.

— Halálozás. Pécsről táviratozzák: Dr. *Szerdy* József pápai preláus-kanonok, a pécsi püspöki jogakadémia prodirektora, több egyházi mű szerzője, ma déiben hosszas betegség után 72 éves korában meghalt.

— Az apadó Duna. A földmivelésügyi miniszteriumhoz s a loyalmármérnöki hivatalhoz érkezett jelentések szerint az apadás egyre tart. Ugy a Duna, mint mellékfolyói esnek. A Duna a fővárosnál tegnap óta 17 foknyi meleg mellett 6 centimétert esve mai magassága 121 centiméter.

— Az utolsó fejezet. A varróleányok és szerelmes mesterlegények elérkeznyűten olvasgatták *Berlnben* és azon túl is *Siebert* Anna regényeit. Egyik se gondolt rá, hogy sok családott sorv történetében a regényíró a maga szomorú sorsát beszéli el, mert a szegény *Siebert* Annának is megvolt a maga regénye, melynek hősnőjévé maga a való élet tette meg. Szerelmes volt, s egy darabig szerette is a férfit, de aztán cserben hagyta. A családott leány az utcán megleste szerelmését és megegyeszer kérlelte, hogy ne hagyja el. De amikor a férfit hajthatatlan maradt, a romantikus hajlamu leány megmérgezte magát. Most a halállal vívódik a boldogtalan, utolsó fejezetűl az élet regényének, amely nem mindig viszi a boldogság révébe a küzdő és szenvedő szerelmeseket.

— Az abbáziai lopás. Már tegnap megirtuk, hogy *Lajos Viktor* főherceg ékszerét Abbázában az *Angiolino* nevű fürdőintézetben ellopták. A lopásról ma a következőket jelentik: A főherceg naponta déltájban szokott fürdeni a nyílt tengeren adutájasa kíséretében. Vasárnap féltizenkettőkor jelent meg kabinjában, amely már évek óta az övé. A kabin a legexponáltabb helyen van és lehetetlennek tartják, hogy valaki oda észrevétlenül besurranjon. A főherceg az asztalra tette az ékszerait és, mint rendszeren, nyitva hagyta az ajtót. Mikor a vízből kijött és a kabinjába ment köpenyéért, még ott látta az ékszereket. A lopás tehát csak azalatt történetelt, miáltal a főherceg zuhanyczott. *Lajos Viktor* amint észrevette, hogy az ékszerkei ninosenek a helyükön, kiugrott a kabinból és odakiáltott a fürdőszolgának: — Ellopták az ékszerimeit!

Rögön elzárták az összes kijárásokat és mozgósították a rendőrséget és a osendőrséget, de hiába. A tolvajnak nyoma veszett. *Kétszázötven* vendég volt az intézetben, *mindenkit külön-külön megmozgattak*, ami a jobbára előkelő vendégekre nézve kétségkívül kínos volt.

— Vidéki zeurnalisztika. *Janka* Sándor beregszászi állami főgimnaziumi tanár, aki eselőtt harminc évvel 1874-ben alapította a *Bereg* című vármegyei hivatalos lapot és azóta pár év kivételével mintegy negyedszázadon keresztül híven és laikiismeretesen szerkesztette azt, egészségi okokból folyó hó 1-én lemondott a lapszerkesztői állásról. A szerkesztői teendők azóta ideiglenesen *Rudics* Mihály állami elemi iskolai tanító, a lapnak eddig is belmunkatársa és *Salkai* Gyula végzi.

— A szakácsné kárpótlása. *Konstantinápolyból* jelentik, hogy a német kórház bántalmazott szakácsnőjének ügyét a német nagykövetség erőlyen föllepése következtében úgy intézték el, hogy a *porta* a szakácsnőnek kétszázötven török jont kárértést ísített, három török katonát és egy tisztet szigoruan megbüntetett és intézkedéseket tett, hogy jövőben hasonló esetek ne ismétlődhessenek.

— Fesztly Béla állapota. *Fesztly* Béla országgyűlési képviselő állapota tartós javulásnak indult s most már jelentést a kórház nem is ki. Közérése teljesen kielégítő. A képviselő állandón lojadja a vendégeket.

— Emlás a kösségházán. *Szentmárton* táviratozzák: A szomszédos *Józsefházán* a múlt éjjel bekormozott alakok betörték a kösségházába, a pénztárt felosztották és több száz koronát elloptak. A pénztárban adó nem volt, hanem *Heil* István kösségbíró magánvagyoná.

— Fimtel Ssemle. Ilyen címmel kényelvű, magyar-olasz újság indult meg. Az új lapot, melynek mutatóvárszama vasárnap jelent meg érdekes és változatos tartalommal, *Garády* Viktor, a jeles író szerkeszti.

— Kifosztott muzeum. *Pétervárról* táviratozzák, hogy a kozstromai történeti muzeumot teljesen kirabolták. A muzeum rendkívül gazdag volt arany és ezüst pénzekben, antik ékszerekben, ami mind eltűnt. A kár pótolhatatlan. A muzeum a nemesi épületben és a kormányzósági épület töszomszédságában van és szinte érhetetlen, hogy a betörők nem vonták magukra a rendőrség figyelmét.

— A Lukács fordóbból. Szeptember végével a téli kura évada kezdődik a budai Szt.-Lukácsfürdőben. A jelenleg ott időzők közül felemlítjük a következőket: *Brosznics* Ferenc kereskedő és neje *Brokából*, *Opulescu* Trivadar román százados *Brünnből*, *Tautz* Armin gyáros *Stockholmól*, *Orlandi* Ferenc plébános *Galacból*, *Mozel* Pál plébános *Bakauból* *Flopuscorian* C. hivatalnok *Krajovalból*, *Wilhelm* Gabriella *Bécsből*, *Lavy* James gyáros és családja *Pozsony-Ligetaluból*, *Harsányi* István nagyiparos neje és leánya *Debreczenből*, *Schmied* József nagybirtoikos és neje *Eszékből*, dr. *Csiky* Kálmán egyetemi tanár *Budapestről*, *Molnár* István főszolgabíró *Sopronból*, dr. *Kolezsnay* Ernő kincstári orvos neje és leánya *Besztercebányából*, dr. *Horváth* József orvos *Csongrádból*, *Sepeussy* Antal takarékpénztári igazgató neje, *Debreczenből*, *Kovács* Raszó főszolgabíró *Perlakról*, *Róssa* Mihály nagykereskedő neje *Szegedről*, *Szauter* Gusztáv ügyvéd és neje *Pécsből*, *Mathias* János igazgató és családja *Keoskemétről* és még számos külföldi és magyarországi előkelő vendég, kik e kiváló budai gyógyfürdő szállodáiban a kura hasznátsa végett tartózkodtak.

— **Ezüstforintos-gyár a fővárosban.** A fővárosi rendőrség ma reggel egy ügyes pénzhamisítóra tette rá a kezét, aki ezüstforintos-gyárat rendezett be itt a fővárosban s ügyes hamisítványait az Alföld nagyobb városában terjesztette. *Pataky Györgynek* hívják a pénzhamisítót. Aránylag még fiatal ember — alig 35 éves — s régebben tisztviselő volt az Államvasutaknál. Még hivatalnok korában, ezelőtt mintegy 8-9 esztendővel megismerkedett *Bozók Mihánnyal* született *Oláh Annával*, egy vidéki hivatalnok elvált feleségével, aki a bábaképző-intézetet végezte a fővárosban s az Erzsébet-kört 1. szám alatt elegáns lakást béreltek ki, ahol a apróhirdetéseik után keresték a segélyre szorult megvédendő leányokat. Egyszer azonban nagy botrány történt az Erzsébet-körtől menhelyen. Egy előkelő családból való fiatal, alig 15 éves leány meghalt a Bozókyné keze alatt. A rendőrség úgy Bozókynét, mint *Pataky Györgyöt* letartóztatta. A törvényszék úgy az asszonyt, mint *Patakyt* elítélte. *Pataky* leülte a büntetését s ezelőtt másfél hónappal a Csömör-ut utas adk számú házban bérelt lakást. Itt ezüstforintokról gipszöntvényeket készített s így próbálta meg a hamisítást. Olyan mintát sikerült előállítania, hogy forintosait avatott szem is a leg tudta megkülönböztetni a valódiaktól. *Pataky* ekkor hozzáállott a pénzértékesítő banda szervezéséhez. Hét alföldi városban szervezte a bandáját s hamarosan sikerült öntvényeivel elarasztani az egész Alföldet, a detektívek már hetek óta figyelemmel kísérték *Pataky* vagyonosodását. Érdeklődni kezdtek iránta. *Krecsányi* detektívfőnök elrendelte *Pataky* lakásának házkutatását. Ma hajnalra tervezték ezt a detektívek s négy órakor megjelentek a csömör-ut-i házban, de *Patakyt* nem találták ott. Egész éjjel mulatott s csak reggel nyolc órakor tért haza. Ekkor tartották meg a házkutatást, amely meglepő eredménnyel végződött. Az asztal tetején ugyanis, a terítő alatt *tizenegy gipszöntvényre akadtak*, az asztal fölkezőjében pedig megtalálták a szerzsámok. Megtalálták ezenkívül a lakásban *Pataky jegyzőkönyvét is, amelybe pontosan be volt vezetve vidéki büntetésainak névsora.* A detektívek még ma elutaztak az illető városokba a büntetésük letartóztatására.

— **Ügyvédjelöltek gyűlése.** Az Ügyvédjelöltek Országos Egyesülete hétfőn este saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az új tisztikar a következőképpen alakult meg: Elnökö: dr. *Wolfer Pál*, alnökök: dr. *Marshall Gejza* és *Halász Andor*. És titkár *Gyöngyösi István* lett. *Jegyzővé Prossammer Bélát*, háznyagókká dr. *Halász Gábor* és *Vass Géza*it, főpénztárossá dr. *Csillag Sándort*, II. pénztárossá dr. *Gerber Istvánt*, ellenőré: *Mátyás Laost* és könyvtárossá dr. *Fekete Vilmost* választották meg.

— **Sikkasztás a fővárosban.** A székeslőváros központi pénztáránál alkalmazott *Bauer Rezső* gyakorlati apránként 116) koronát szedett fel hamis utalványok alapján az *Albrecht-Hildegard* apából s a pénz löversonyven eljátszotta, aztán pedig megszökött. A székeslővárosi feljelentést tett a sikkasztó gyakornok ellen akinek kérekerítésére a rendőrség ki is adta a körözőlevelet. Időközben a megvédendő fiatal ember szülei mindent elkövettek, hogy a panasza visszavonassák. Hiába ajánlottak fel teljes kártérítést a fővárosnak, *Matuska* alpolgármester kérelmetlenül szigorral járt el. Ma aztán a zágrábi városi tanács táviratban tudatta a rendőrséggel, hogy *Bauer Rezső*, a megszökött s körözött sikkasztó ott az éjjel agyonlőtte magát. Az öngyilkos szeiben mindössze 157 koronát találtak. A rendőrség az öngyilkosság hírért nyomban tudatta a királyi ügyészséggel. Az ügyészség azonban tovább folytatja az ügyben a vizsgálatot annak kiderítése céljából, hogyan követte el *Bauer* a sikkasztásokat s nem terhel-e másokat is a könnyelműség a tekintetben, hogy hanyagságuk által előmozdították *Bauer* büns manipulációjának sikerét.

— **Robbanás Kolozsvárt.** *Kolozsvárról* jelentik, hogy ott tegnap nagy szerencsétlenség történt a Wesselényi-utcában. *Fuhrmann* Károly rüszkereskedő pincéjében egész hordó benzint kifolyt, amiről az üzletben semmit sem tudtak. Délután leléptek egy *Hajós Márton* nevű szolgát a pincébe és amint ez égő lámpával oda belépett, a benzint felrobbant. A kőboltozatos pince összeomlott és maga alá temette a szolgát. A pince fölött levő lakásban *Katona Antal* könyvvivőnek áldott állapotban levő felesége lezuhant a pincébe, de szerencsére nem sérült meg veszedelmesen. A robbanás ereje száz meg száz darabba zúzta a kirakat üveglábjait: az üvegszilánkok a tulsó gyalogjáróra is átrepültek. A légnyomás ereje az éppen a kirakat előtt haladó *Köszegi Károlynét* fölhúzó vágta és számtalan üvegszilánk hatolt arcába és karjába. Az asszony állapota veszedelmes. A bolban egy vásárló leány és egy fiu könnyebb sérülést szenvedett. A robbanás ereje köveket hajított fel a szomszédház első emeletére. A szomszédházban a pince boltozata összeomlott és az egész vasraktár lezuhant a pincébe. Legborzasztóbb

helyzetben volt az eltemetett szolga, akit a romok nyakig elleptek. A tüzoltók csak két órai megleszített munka után tudták kiánsi. A szegény ember egészen összeégett és lábát törte, de az orvosok remélik, hogy éltben tarthatják.

— **A osztályorszájké huzása.** Az osztályorszájké mai huzásán *üvezezer* koronát nyert a 4038 számú sorsjegy; *negyvezezer* koronát 2664; *huszezer* koronát 20165; *tizenözezer* koronát 13904; *tízezer* koronát 72312; *özezer* koronát 21064 92033 103259 68762 71663 5122 5063 58130; *kétezer* koronát 46662 23559 96240 56321 6083 8338 93314 72218 66522 39588 67077 52301 90829 43525 44503 82910 94205 80419 1510 34399 13838 63971 3321 12431; *ezer* koronát 34690 43769 66444 49125 35123 85523 23705 91913 92017 106911 105233 3169 105652 69510 66707 81451 21497 81612 55099 46742 55167 27386 50029 76298 458) 18929 13393 17462 13763 41476 93362 105876 4545 97534 106980 76362 99273 70227 98416 976 6 71100 43502 36107 25107 48610 6014 30185 13755 41581; *ötöszáz* koronát 10568 49556 6423 68150 69278 67633 19921 7803 34316 51177 2600 6387 81098 24989 1076 4 12008 77185 2058 103080 71172 95302 45549 51331 62710 66651 32768 84168 3111 10864 76771 11999 74673 12136 30963 63345 7936 9104 36449 89525 104516 92404 64733 92864 99435 21667 45455 31164 612 67022 39653 10410 86428 16067 98587 96108 11032 80712 93516 42043 54468 1492 15396 17897 számú sorsjegy. A mai huzásán az 60.000 koronás nyereményt ismét *Török A. és Tsa.* budapesti bankház vevői nyerték.

(x) *Mme. Berkovits*, az idény legválogatottabb újdonságaival ellátva Párisból visszatért, szívesen áll a bolygóközönség további rendelkezésére.

Véres nap Szegeden.

Budapest, október 6.

A militarizmus ma véres és következményeiben kiszámíthatatlan események színterévé tette Szeged város utcáit. *Kossuth Lajos* szobráról letepte, majd katonai erőszakkal a városi rendőrség szétverése után elkobozta és a kaszárnijába zárta azt a koszorut, amelyet a sorsukkal elégedetlen hároméves katonák helyeztek el a magyar szabadság megteremtőjének szobrára. Nincs szó, amelylyel megdöbbenésünknek, fölháborodásunknak és mélységes honfiai fájdalomunknak kellő kifejezést tudnánk adni a Szegedről egyre érkező rémes hírek hallatára. Amint az első percben az eseményeket megítélni tudjuk, nem tarthatjuk egyéneket, mint a katonaság olyan hallatlan brutális provokációjának, amely arra van számítás, hogy az amugy is fölabajgatott szenvedélyeket végképpen fölkorbácsolja, hogy a nyugodt rezisztenciára elszánt nemzetet a fegyveres és véres forradalom terére vigye. A szegedi katonaság tisztjeinek ez ma részben sikerült is, bár nem annyira, mint ahogy a fegyverekre támaszkodó militarizmus remélte volna. Az önértetében, polgári méltóságában, legszentebb hazafiai tradícióiban vérig sértett szegedi polgárság, dacolva a katonai erőszakkal, koszorúinak kiadatását követelte. A kaszárnya válasza az volt, hogy magyar fiukat vezényeltetett rohamlépésben és szuronysegezve a polgárság ellen. És amikor ez a polgárság, bízva abban, hogy saját gyermekei és testvérei nem fogják halomra löni azokat, akik saját hazájukban nemzetük legnagyobb és legtisztelotreméltőbb hőse ellen elkövetett merényletre keresnek orvosságot, akkor ennek a magyar pénzen kitarított katonaságnak a tisztjei sortűzre vezényelték a polgárok ellen. Szerencsére a gyalázatos utcai merényletnek csak négy súlyos sebesülte van, tehát nem annyi, amennyire a megvadult szoldateszka számított. De a szegedi kiontott vér hangosan, panaszkodva követeli a nemzetől, hogy ezt a brutális merényletet torolja meg. Az igazi hazafiság pedig, amely az okosságot sohasem felejtí ki számvetéseiből, azt követeli, hogy a katonaság provokációjának senki se üljön fel. A brutalitásokért, a szoldateszka vérengző munkájáért el kell venniük a büntetésüket azoknak, akik provokáltak. *Kossuth Lajos* megsértett emlékéért el kell venni büntetésüket azoknak, akik magyar kenyéren élve még mindig nem tanulták meg, hogy ennek a nemzetnek jussa van ahhoz, hogy nagy fiainak megszentelt emlékét imádatlaltal vegyék körül. De abba az ostonban kieszelt kelepcebe, amelyet a szoldateszka felállított, a magyar nemzet fiait nem fogják becsalogtatni.

A szegedi véres nap eseményeiről tudósítónk a következő részletekben számol be:

A katonák koszoruja.

Az aradi vértanúk emlékkünnepének hajnalán ma reggel a hároméves szolgálat után visszatartott és mélyen elkeseredett katonák koszorut helyeztek el *Kossuth Lajosnak* szegedi szobrára. Késő éjjel, mikor az alvó várossal a katonai fegyelem is egy pillanatra lehunyna a szemét, magyar fiuk a szabadság dicső hőisének szobrára tették kegyeletük virágait. A koszorura ezt a feliratot tették: „Dicső emlékednek — a visszatartott katonák.”

Megmaradt kis pénzcsékjükből gyűjtés után szereztek össze azt az összeget, amelylyel kegyeletük koszoruját akarták megvenni. Reggelre a város népe örömtelt szívvel látta, hogy a nemzetet érzett a militarizmus még nem ölte ki teljesen saját gyermekei szívéből. A szegediek örömtelt szívvel állták körül *Kossuth* szobrát, nézegették a koszorut, örvendeztek s aztán szívükben még erősebben megedzve, méltóképpen készültek az október 6-iki nemzeti gyásznappal méltó megünneplésére.

Tíz óra felé a városi hatóság a templomba ment s utána ünnepet rendezett a polgárság.

A katonaság beavatkozása.

A templomban hirtelen mozgás támadt a közönség közt. Hirül hozták, hogy egy honvéd főhadnagy, *Horváth Sándor*, aki *Csallány Géza* honvédkerületi parancsnok adjutánsa, megjelent a rendőrségen és a koszoru eltávolítását követelte. A rendőrség, nagyon helyesen, tiltakozott a követelés ellen, és vonakodott annak eleget tenni. Ámde a honvédkerületi parancsnok nem nyugodott meg. *Palocsa* századost küldte a rendőrségre és újból követelte a koszoru eltávolítását. A válasz újból az volt: nem. Erre a két honvédtiszt egyenesen *Kossuth Lajos* szobrához ment, ahhoz a szoborhoz, amelyet a magyar honvédség megteremtőjének emeltek, s ott a két tiszt két honvédszakaszvezetővel levettette a koszorut, bevitette a város házára és átadta a rendőrségnek.

A templomban hirtelen fölbomlott a rend. A hallatlan merénylet hatása alatt mintegy tizenöt-ezer főre meő tömeg a városháza elé vonult és zajosan, fölháborodva követelte, hogy a koszorut legott helyezék vissza. A polgárság küldöttséget menesztett a rendőrséghez, melyet *Pokzner* Jenő országgyűlési képviselő és *Kulinyi* Zsigmond vezetett. A deputáció ott elmondotta, hogy a polgárság kegyeletét a katonaság hallatlan sértéssel illette s követelték, hogy a koszorut helyezték vissza a szoborra. *Szós* József főkapitány-helyettes meghajolt a méltányos kérés előtt, visszaadta a koszorut, melyet a küldöttség tagjai a városháza ablakából mutattak meg a tömegnek. Az alattálók tomboló örömrindala töltötte be a nagy sétányt minden zugát. Kéndöket lobogtattak, éljenztek s aztán diadalmas menetben, hangos énekszóval vonultak a szoborhoz, ahol kegyeletes ünnepség közben helyezték vissza a koszorut.

A polgárság kegyelete ezzel ki volt elégitve. Méltó haragja azonban nem. *Horváth* főhadnagy lakása elé vonult, a házat, amelyben lakik, valóságos ostrom alá vette, ablakait beverte, úgy hogy a közeli honvédkaszárnnyából egy szuronyos honvédszakaszt küldtek ki a nép szétverésére. A polgárság fölháborodása már ekkor is irtózatos volt. Dél felé *Köszegi* István és dr. *Bacsay* Károly ügyvédek táviratot küldtek a honvédelmi miniszternek a következő tartalommal:

A szegedi *Kossuth*-szoborról egy koszorut, állítalak *Csallány* térparancsnok rendelkezése, két honvédtiszt ma délelőtt eltávolított. A hazafias kegyelet e durva megsértését bejelentjük és példás megtorlást követeljük. (Következnek az aláírások.)

Délután *Békffy* Antal szerkesztő büntügyi feljelentést tett a rendőrségnél *Csallány* ellen, nyilvános emlék megsértése miatt.

A bajonett előkerül.

Csallány honvédkerületi parancsnok nem nyugodott bele a dolgokba. Neki mindenáron el kellett távolíttatnia a szoborról a koszorut, ha mindjárt véres zavargások előidézése árán is. A városban csakhamar híre futott, hogy *Csallány* újabb merényletre készül a szobor ellen s el akarja távolíttatni a koszorut. A szobor köré

tehát rendőrreszemeket állítottak s az egész városban lovasrendőrök cirkáltak. Ezekre az előkészületekre szükség volt, amint azt a későbbi események szomorúan igazolják.

Délután félhárom órák a 46-ik közös gyalogezred két százada *Domini* százados vezetése alatt kivonult a Kossuth-szoborhoz, ahol négy városi rendőr állott őrt s amelyet óriási tömeg vett körül. A katonák rátámadtak a rendőrökre, akik kardot rántottak, a katonák azonban félreléptek őket s a nép óriási tiltakozó lárájára mellett levették a koszorút a szoborról. A koszorú jó magasan volt elhelyezve Kossuth bronz-kardjának a markolatán, úgy hogy a katonának, aki levette, föl kellett másznia a szoborra.

A két század ezután visszaindult a kaszárnyába. A nép egyre nyomában haladt és kövekkel dobálta a katonákat. Egy téglanagyságu kődarab a fején talált egy közkatonát, aki eszméletlenül rogyott össze s a legközelebbi házba vitték. A katonák közben *kétségbe intettek szorongó rohamot a nép ellen.*

Ezek az események most már teljesen kihozták sodrából a város népét. Az izgatottság olyan nagy volt, hogy a tanács a kedélyek lecsillapítására délután kiáltványt bocsátott ki a lakosságnak. A kiáltvány így hangzik:

A mai nap sajnálatos eseményeinek hatása alatt a város tanácsa kötelességében állónak tartotta, hogy sürgősen gondoskodjék a város nyugalmanak helyreállításáról és a város közönségén ejtett súlyos sérelem orvoslásáról. E célból távirati uton tett kimerítő jelentést a belügyminiszternek. Felkérjük tehát a polgárságot, hogy a város tanácsának ezen intézkedéseiben megnyugodva, a helyzet komolyságához mért önzéletes, méltóságos, higgadt magatartásával támogassa a hatóságot.

Ostrom a kaszárnya ellen.

Este fél hét órák sok ezer ember állta körül a negyvenhatodik gyalogezred kaszárnyáját, ahová a Kossuth-szoborról levett koszorút vitték. A tömeg koszorúját követelte. Eleinte csendesen, utóbb egyre haragosabban hangzott a kiáltás:

— A koszorút! Adják ki a koszorúkat!

A kaszárnya kapui zárva voltak. Belülről senkiesem felelt a tömeg haragos kiáltására. Ebben a pillanatban valaki kövel bedobta egy utcai lámpás üvegét. Az első kődobás láttára s az üvegek esőrpömpölésére a tömeg most már nem maradt meg a békés követelésnél. Kövekkel hajigálta meg a kaszárnya ablakait, eljött a utca lámpásait s aztán nekifeküdt a kaszárnya kapujának s valósággal ostromolni kezdte. A kapu deszkáin kopogott a sok nehéz kő, aztán hirtelen ott termettek az emberek s befelé kezdtek nyomni a kaput. Ez az ostrom percegig tartott, miközben a hátrább állók viharos kiáltásai és szitkozódása hallatszott.

A kaszárnya ekkor felelt. Hirtelen kinyitott a kapuk s egy egész zászlóalj katonaság rohant ki rajta föltűzött bajonettel. A tömeg egy pillanatra meghökken, de aztán zugó abcugolásban tört ki, miközben egyre hallatszott a kiáltás:

— A koszorúkat! Adják ki a koszorút!

A zászlóalj-parancsnok most rohamra vezette katonáit, akik nekítámadtak a tömegnek, miközben sűrűn használták a puskatuszt. A tömeg rendületlenül állt a helyén, abcugolta a katonaságot, majd kövekkel kezdte dobálni. A helyzet most már válságosra fordult. A katonaság fegyvere megesőrent. Töltöttek. Aztán a tiszt tüzet vezényelt. A katonaság sortüzet adott, amely után a tömeg futásnak eredt. Iszonyu jajgatás, sikolyás hallatszott, a katonaság pedig rohamlépésben kergette a futó népet. A sortüz hatása szerencsére nem volt olyan, mint aminőnek a tiszt urak remélték, sőt bizonyos tekintetben vigasztaló jelenség is van ebben a különben rettenetes utcai mészárlásban. Ugy látszik, hogy számos katonának lőtte ki fegyverét, mert különben a sortüzek több áldozata lett volna. Így szerencsére a borzalmas katonai erőszakosságnak csak öt áldozata lett. Nagy Ferenc bádogost a roham közben bajonettel szurkát meg. Esés közben agyrázkódást szenvedett s haldokolva vitték a kórházba. Fodor Sándor szegedi polgár négy bajonett által szurt sebből vérzik. A földön fekvő szerencsétlen emberhez ekkor odalép egy tiszt.

Kardjával sújt feléje s átvágja vele a boldogtalan kézsuklyóját. *Babarczy* Sándort Mannlicher-golyó teríti a földre. *Krausz* Józsefnek is gyikos, súlyos sebet üt golyó repül a mellébe. Valamelyik tiszt megátadja *Takács* Menyhértet s karddal *Levőgya* az orrát. Az útközvetnek a másik részen is vannak súlyos sebesülteik. Őt közlegényt és egy tisztot súlyos sebesülten vittek a kaszárnyába, ahol ápolás alá vették.

A polgárság sebesülteit a kórházba szállították.

A borzalmas utcai jelenetek után egy időre helyreállott a csend. A polgárság s az utca népe visszavonult s a nap rémes eseményeit beszélte meg. De a hazafias fölháborodás s a katonaság hallatlan provokatív eljárását csak nem akarták válasz nélkül hagyni. A katonaság sem nyugodott. Az utcai mészárlás után vagy félórával egész sereg huszárság vonul ki az utcákra. Az utca szélességében állanak föl s aztán cirkáló körútra indulnak. A Klauzál-téren egy század utász áll, töltött fegyverrel. A város olyan, mintha ostrom-állapotban lenne. Az emberek izgatottan beszélnek s azt mondják, hogy az egész város népének el kell véreznie, de a koszorút nem szabad a kaszárnyában hagynia. Irtózatossá fölháborodással, valóságos dühvel beszélnek el aztán az utcai harc részleteit. Elmondják, hogy az ezred tisztjei mind résztvettek a harcban. Majdnem kivétel nélkül használták fegyverüket, a kardot és a revolvert. A legénységről azonban mást beszélnek. Azt, hogy nem lőttek honfitársaikra és testvéreikre. Sokan látták, hogy a kaszárnya előtt lefolyt jeleneteket megelőzőleg, az ideiglenesen szabadságot öreg katonák sorra járták az embereket. Kezet fogtak velük, buzdították őket s azt mondták, hogy ne féljenek. A magyar katonák nem fogják használni fegyverüket. Talán ez a magyarázata annak, hogy a sortüz nem vitt végbe olyan irtózatossá vérontást, mint aminőre a puskáira támaszkodó militarizmus számított.

Ezekről beszélnek a városban, mialatt, úgy fél nyolc felé, újabb csoportokban verődik össze a nép a Kossuth-szobor előtt. A fiatalosság koszorút visz Kossuth szobrára. Most már polgárvértől nedves ez a koszorú, de Kossuth szobrát az ifjúság újabb áldozatokra is kész. A tömeg lelkes, riadó éljenzése, tapsolása közt teszik föl újabb a koszorút a szoborra, aztán beszédeket tartanak a néphez.

Késő este a törvényhatósági tagok rendkívüli közgyűlés megtartását kérték.

Jönnek az oláhok.

Éjfél után 1 órák telefonon a következő értesítést kapjuk szegedi tudósítónktól:

A parancsnokságot megdöbbentette a sortüzek hihetetlen meddsége. Az a körülmény, hogy csupán egy-két lött seb mutatkozik a sebesült polgárokon, arra a meggyőződésre vitte a tisztikart, hogy a szegedi háziezred bakái az éjszotéségét felhasználva, a tüz vezényezésnél puskacsőveiket magasabba emelték s a levegőbe lőttek. A parancsnokság ennél fogva este 9 órák a temesvári hadtestparancsnoksághoz fordult táviratilag azzal a kérrrel, hogy küldjön azonnal megbízhatóbb csapatokat.

Ugyancsak távirati uton érkezett Temesvárról a felelet, hogy a 61. gyalogezred két századát Szeged felé utnak indították s ez a transport éjfél után egy órák fog vasuton odaérkezni.

A 61. számú gyalogezred oláh nemzetiségű katonákból áll.

Szeged városában az a hír, hogy oláh katonákat küldenek a magyar lakosság ellen, leirhatatlan elkeseredést keltett. Ezernyi tömegek verődtek össze az utcákon s viharos megbotránkozásuknak adtak kifejezést.

Tíz óra tájban valaki kiadta a jelszót: *Vonuljunk a pályaház elé!* A tömeg azonnal kifelé kezdett hőmpölygni a vasut felé. Hangos zúgás közepette vonult a sok ezer lönyyi tömeg végig az utcákon botokkal, és kövekkel fölfegyverkezve. A sokaság elszántan fogadkozott, hogy az oláh hőhérok be nem teszik lábukat a városba.

A tömeg fél tizenegy óra óta a pályaház előtt táboroz. A város intelligens elemei is vele tartanak. Elkeseredett beszédek hangzanak a pályaház előtt. Egy megesőrent munkás bekötött

fejfel szólitja fel a tömeget az ellentállásra. Az izgalom nőttön-nő.

A vonat félóra múlva érkezik Temesvárról. A város összes rendőrsége a pályaház táján van koncentrálván.

Tíz óra felé a Kossuth-sugárton összekoccanás volt a színházból hazatérő közönség s egy katonai őrfjárt között.

Ugyanakkor egy tüntető csoport *Pauca* kapitány lakása elé vonult, melyet honvédség őriz. A tömeg mégis meg akarta rohanni a házat. A vezénylő tiszt a fegyverek töltését rendelte el, a tömeg még sem tágitott. Erre a tiszt utolsó felszólítást intézett a közönséghez, kérve, tegyék lehetővé a vérontás elkerülését. A közönség erre a tisztot éljenzelve, békésen eltávozott.

Annál botrányosabban viselkedtek a közös hadsereg egyes tisztjei. Egy békés csoport a színházból ment hazafelé, amint egy katonatiszt, aki egy kis csapat bakával tartotta fenn a rendet a Klauzál-téren, oszlásra szólította föl a színházból jövőket, akik közt mindössze egy férfi volt. Ez figyelmeztette a tisztot, hogy a színházból hazafelé iparkodnak, de ez az ellenvetésre még dühösebb lett és katonáit támadásra vezényelte, minek következtében a férfi megsebesült és az egyik nő elájult. A többi hölgyek, vérontástól félve, rémülten elmenekültek.

Az oláhok nem jönnek.

Szeged, éjfél után 2 óra.

A temesvári vonat megérkezett — az oláh bakák nélkül. Ugy látszik, a két századot valamely előző állomásnál szállították le a vonatról s kerülő utakon viszik a városba. A pályaudvarnál várakozó tömeg még most sem mozdul helyéről, mert egyszerre hirtelen terjedt, hogy különvonaton jönnek az oláh bakák; a hír hitlere talált a tömegben, mert a katonákat rendszeren különvonaton szokták szállítani. Az állomásfőnököt megostromolták kérdészköddéssel, de az kijelentette, hogy semmiféle különvonatot sem jeleztek az állomásnak. Az elkeseredett nép mégis azt hiszi, hogy az állomásfőnök csak megnyugtató akarja.

A város utcáin és terein a késő órákban is egyre tart a csoportosulás és tüntetés. A *Gizella*-téren éjfél után egy órák egy nagyobb tömeg a szabadság-oszló felé tartott, ott akarván tüntetést rendezni. A kivezényelt honvédsapat tisztje megtöltötte a fegyvereket, mire a tömeg visszavonult.

Lázis izgatottság mindenfelé. Attól tartanak, hogy virradóra a tanyák népe a városba özönlik s a kevésbé fegyverezhető elem tüntetési még komolyabb bonyodalmakra fognak vezetni.

A hatás Budapesten.

A szegedi borzalmas események az egész fővárosban megdöbbenést, mélységes elkeseredést és olyan nagyfokú izgatottságot keltettek, mint amekkorát csak egy ily utaltaló merénylet válthat ki az emberekből. A hír természetesen elsősorban a politikusok körében gyújtotta heves szenvedélyre az embereket. Mindenki provokációt látott benne s az ellenzéki férfiak körében egyértelmű volt az a nézet, hogy amik Szegeden történnek, nem egyebek, mint olyan szándékos sértegetése a nemzetnek, hogy beleszaljak az aktív rezisztenciába. A függetlenségi pártiak ezért elhatározták, hogy holnap megbeszélnek a dolgokat s követelni fogják a Ház sürgős összehívását s a legerélyesebb módon kérnek elégtételt azért a forradalomért, melyet a nemzet ellen rebellis osztrák katonaság provokál. Szinte hallatlan, hogy ilyen brutális támadások óráiban Gromon Dezső, a honvédelmi államtitkár hivatalos cinizmusával akarja elintézni ezt a kérdést. A szabadelvűpártban ma este szóvá tették a szegedi dolgokat. Azt kérdezték, hogy történt-e valamiféle intézkedés arra nézve, hogy Szeged utcáin a rend helyreálljon s hogy az ott fölgyjutott csóva ne borítsa lángba az egész országot. A honvédelmi államtitkár államfőfői higgadtság-gal ezt felelte:

— Mi csak egy sürgőnyt kaptunk, amelyben két ügyvéd arról értesít bennünket, hogy állítólag Kossuth szobráról levették a koszorút. Ennél fogva kétkednünk kell a dologban, mert hiszen a szabály-

zat értelmében egy órával az események után hivatalos jelentést kellett volna kapnom.

Ime, ennyi hideg nyugalom van a honvédelmi államtitkárban, akinek szegedi főhadnagyjaiban és kapitányaiban olyan elpusztíthatatlan a hazafias tűz.

*

A félhivatalos Magyar Távirati Irodának a szegedi eseményekről a következőket jelentik:

Délután fél hat órakor megjelent a polgármesternél a polgárságnak egy küldöttsége és felkérte, hogy a belügyminiszternek táviratban tegyen jelentést a történetről és kérjen elégtételt. Kérték továbbá a polgármestertől, hogy hívja össze a tanácsot és a kedélyek lecsillapítására intézzen kiáltványt a lakossághoz. A polgármester megígérte a vizsgálat megtartását és azonnal összehívatta a tanácsot, mely távirati felterjesztést tett a belügyminiszterhez amelyben részletes jelentést tesz a történetről. A jelentés elmondja, hogy délután Dominikszázados vezetése alatt 4 század gyalogságérszakosan levette a koszorút, melyet a polgárság a szoborra visszahelyezett. Kormos József rendőr és társai tiltakoztak az ellen, hogy a katonák felmásznak a szoborra és levegyék a koszorút. A katonák azonban ennek dacára felmásztak, mire a rendőrök a katonákat le akarták húzni. A katonák most a koszorút a kaszárnyába vitték. A nép utánuk tödült és többen követ dobáltak utánuk. A katonák kétszer is visszafordultak és szuronysegezve a népet megutamították. A felterjesztés kéri a minisztert, hogy rendelje el a vizsgálatot és orvosolja a rendőrségen ejtett sérelmet.

Este nyolc óra felé ismét nagy tömeg gyülekezett a kaszárnya előtt, melynek kapui be voltak csukva. Dörömbölni kezdtek a kapukon, s bevették az ablakokat s követelték a koszorút. Ekkor a kapuk megnyíltak és egy zászlóalj gyalogság vonult ki feltűzött szuronyal és a kaszárnya körüli összes utcákat kitisztította. Közben a katonaság sortűzet adott és öt embert megsebesített. A sebesültek között van Nagy Ferenc bédogosmester, ki homlokán szuronysebet kapott, Tóth Sándor, ki négy szuronysebet kapott a fején azonkívül karján egy kardvágást, Babarczy József lésebet kapott jobb lábán, ugyancsak lésebet kapott Krausz János. Takács Menyhért kardvágást kapott az orrán. Most egy zászlóalj közös katonaság, egy század huszárság és egy század utász örködik a kaszárnya körüli utcák üres tartásán. Este fényelő órákor mintegy 8000 fős tömeg tüntető körmenetre indult. A zavargás alatt Polczner Jenő országgyűlési képviselő vezetése alatt a városi hatóság több tagja, tanácsnoka és több polgár bejárta a várost és csatláptani igyekezett a népet. A tüntetés most is folyik. A városban katonai őrségek cirkálnak. Több törvényhatósági bizottsági tag beadványt adott Tóth Pál polgármester-helyetteshez, hogy hívjon össze rendkívüli közgyűlést.

Október hatodika.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 6.

Az aradi gyásznapi ötvenedik évfordulóját ünnepelte ma a szokásos kegyelettel a főváros és az ország népe. A templomokban mindenütt gyászistentiszteleteket tartottak, az iskolákban kegyeleti ünnepélyekkel áldoztak a vértanuk dicső emlékének s a társaskörök- és egyesületeken is lerótták az emlékezés adóját azok iránt, akik ezelőtt ötvennégy évvel vértanuhalált haltak a magyar szabadságerért.

(A gyászmisék.)

Az egyetemi templomban ma reggel féltízkor gyászmise volt a nemzet vértanuinak lelkiüdvéért. A misét Kriess Mihály pápai kamarás, szeminariumi igazgató mondotta fényes segédlettel; mise alatt a szeminariumi növendékek nagy rekviemet adtak elő a kóruson. A gyászzistentisztelet az egyetem tanárai közül megjelentek: dr. Concha Győző, dr. Balogh Jenő és dr. Kovács Gyula, akik a feketével bevont e's padban foglaltak helyet. Kivülük óriási közönség volt jelen.

Gyászmise volt a Jerezenendi atyák templomában is, ahol az ifjuság és a 48-as honvédek is jelen voltak. A templom szentélyében remek ravatal volt fölállítva, tömördek viaszgyertya és virág között. A ravatal fejté a magyar címer ékesítette, alatta a vértanuk arc képei, habérülézzel körülvéve. A templomot a rekviem alkalmával fényesen kivilágították s első padsorait fekete drapériával vonták be. Itt foglalt helyet többek között: Kossuth Ferenc, Holló Lajos, Hegedűs Károly, Szatmári Mór és Gabányi Miklós

országgyűlési képviselők, továbbá az országos honvédegyesület tagjai közül: dr. Csáth Lajos min. tanácsos, Darbay György, Lakatos Miklós, Balogh Sándor, Bellégh Sándor, Nagy Pál, Szijárdó Zsigmond, Krivácsy József és Magyarab erzedések, Folkusházy Nándor, Mahle Béla, Bató Ferenc, Maszák Hugó, Schweidel tábornok fia, Károly és még igen számosan. A ravatal körül sorakoztak a honvédmenedékház lakói, számszerint hetvenhatan, Szentimrey Kálmán menedékházparancsnokkal élükön, új egyenruhában, mellükön érmeikkel. A gyászmise tíz órakor kezdődött, a szertartást Kiss Arisztid házfőnök végezte. Míse alatt az Operaház énekara Engesser rekviemét adta elő. A mise után a közönség nagyrésze a Vigadóba vonult, hogy részt vegyen az ifjuság gyászünnepén.

(Az ifjuság ünnepe.)

Az egyetemi ifjuság a Vigadóban tartotta meg délelőtti gyászünnepélyét, amelyen nagy és lelkes közönség gyűlt egybe. Az emelvényen az Egyetemi Kör szüzmáriás lobogója alatt az ifjuság díszmagyarba öltözött vezérei foglaltak helyet. Az ünnepélyen megjelentek: Kossuth Ferenc, Lovász Márton, Nesi Pál, Gabányi Miklós, Hegedűs Károly, Benedek János, Hentaller Lajos, Rákosi Viktor, Reich Aladár, Rigó Ferenc és Kállay Lipót képviselők, Lakatos Miklós volt képviselő és hetvenöt öreg 48-as honvéd Szentimrey Kálmán parancsnok vezetésével. Testületileg jelent meg az ünnepen az özvegy Damjanich Jánosné elnöklelte alatt álló Magyar Gazdasszonyok intézetének testülete Sárcevis Betti igazgatónő vezetésével.

Tizenegy óra elmúlt, mikor a Himnusz éneklése után Förster Lajos, az Egyetemi Kör elnöke megnyitotta a matiné.

Ti dicső vértanuk ne nehezeltetek ránk ott fenn az örök isten számolyánál, hogy mi, amikor az ellenség megalázza, megtörtén hozzánk fordult, nem vetőtük a Brennus-kardot a mérlegre és nem mondtuk kevélyen *Vae victis!* Mi a gyűnőseget lenézzük, de segítünk rajta, a mi erőnk abban rejlik, hogy a részünkön álló igazságtól egy perre sem térünk el és a válságos percekben megőriztük azt a nyugalmat, azt a biztosságot, azt az önértetet, melyet csak az igazság biztosít.

A vérdap gloriáktól bennünket mert a kihullt vérből felvirágozt az igazság s a szabad nemzet nem kimélt áldozatot, embert, nagyságot, ha kellett, hanem odadobta a szabad nemzetért.

Utána R. Maróthy Margit szavalta el Gulyás József bölcsésznek alkalmi ódáját. A vers utolsó strófája ez volt:

Oh nem is felejtünk, félisteni árnyak!
Arra a nagy sebre nincsen balszám!
Valhámszor lelkünk tisztelet gondol,
Baldog derűre ráborul a sir...
Véres álmot látunk, dülő zivartartól,
Nagy, utolsó harcrol, mely ha elvonul,
Diadamas kardunk hüvelyébe melyed
S e szent földön ostromt nem lesz soha úr!

Rákosi Viktor nagy te'szés mellett tartotta meg ünnepi beszédét.

Ez a nap — ugymond — immár nem a fájdalom, hanem a diadal napja. A kereszténység a Golgotán születte meg a világ számára. Magyarország az aradi Golgota tető örökéletűvé. A magyar ügy nem akkor győzött, mikor honvédeink a zászlót kitűzték Budavár rommá lőtt fokára, hanem mikor a vértanuk a bitóla lépcsőjére állták. A diadalt el lehet feledni, a sors kedvezése elbiztította, a szerencse gögűssé, fennhőzűvő tesz egyeseket és nemzeteket egyaránt, de az elnyomás, üldözés, rablánc, szenvedés, vértanu és halál megérmékenyítik, megerősítik a leiket, nagy tettekre, elszántásra serkenik a nemzetet. Azt hitték, Aradon porig alézta bennünket, és a megaláztatásból lett a fölemelkedés. Akkor jegyeztek föl a történelem az 6 nagy, igazságos könyvébe: Ez a nemzet megérdemli szabadságát, mert fia meg tudtak halni érte.

Ezután megholvasa a kivégzés jelentéinek leírását, amely meghatolta a közönséget.

Rákosi Viktor után Török Irma, a Nemzeti Színház művésznője szavalta el Kiss Etelka és Hasszinszky Gusztáv az Álom című melodráját, a szerző zongorkísérettel. A művésznőt zajos ovációval jutalmazta a közönség. Végül az ifjuság nevében Kovács J. István beszélt, a nemzet vértanuiról.

Ezután a közönség az ifjusággal együtt elénekelte a Kossuth-nótát, majd a Szózatot s ezzel az ünnep véget ért.

(Gróf Batthyány Lajos emlékezete.)

Az egyetemi ifjuság ma délután fölkereste a kerepesi-uti temetőben gróf Batthyány Lajos mauzóleumát. Az Egyetemi Kör zászlója alatt vonultak az ifjak a mauzóleumhoz, hogy lerójják a kegyelet adóját Magyarország e's miniszterelnöke iránt, aki 1849 október 6-ikán vértanuhalált halt. Ötödél órákor értek a mauzóleum elé, ahol már nagy közönség volt együtt. Itt a Himnusz eléneklése után Kálnoky Viktor joghallgat elszavalta Rákosi Jenőnek A tizenhárom

vértanu című köteményét. Az ünnepi beszédet Me'szaáros János, az állatorvosi főiskola hallgatója mondotta, kegyeleti szavakkal adózván Batthyányi és vértanutársai emlékének. Beszéde végeztével letekte az ifjuság koszoruját a sirra. Ezután elénekeltek a Kossuth-nótát, mire Mihály Lajos bölcsészethallgató Palágyi Lajosnak Október 6. című köteményét, Melha Tibor pedig Ábrányi Emilnek Batthyány Lajos című köteményét szavalta el, végül az ifjuság ismét elénekelte a Himnuszot és az ünnepség véget ért.

A VI. kerületi demokrata-kör képviselőiben dr. Pollacsek Sándor és dr. Szűcs Ernő koszorút helyeztek ma délután gróf Batthyány sírjára. Este a körben ünnepély volt, melyen dr. Pollacsek Sándor mondott ünnepi beszédet.

(A vidék ünnepe.)

Aradról táviratozzák, hogy a vértanuk ünnepét hazafias kegyelettel üte meg ma Arad városa. Az ünnepélyre sok idegen érkezett a városba, közöttük az egyetemi ifjuság küldöttei. A házakon fekete lobogók lengtek. Kilenc órákor a minoriták templomában dr. Csák Alajos Círiék rendfőnök gyászmisét mondott, mely után a halóságok és a hivatalok fejei és a testületek, valamint óriási közönség zarándokolt a vértanuk szobrához és a kivégzési helyhez, hol hazafias beszédek és dalok között megkoszorúzták az emlékeket. Az egyetemi ifjak közül Hoffmann Ottó, Gyökössy Endre, Morelli Ferenc beszéltek, Polgár Jenő és Szellacsek Rezső szavaltak. Ezenkívül ünnepi beszédet mondott Benedek Árpád szerkesztő. Szavaltak még: Gady Aranka, Harmath Ferenc és mások.

A köröczi Magyar Egyesület ma este 8 órákor a főreáliskola dísztermében emlékünnepet tartott a következő címmel: Himnusz, énekelte a Daloskör; emlékbeszéd, mondta Suhajda Károly; Tizenhárom, szavalta Pulnoky Pál; Köröczi dolgok a szabadságharc egész idejéből, felolvasta Vízzy Ferenc; Szózat, énekelte a Daloskör.

A pozsonyi jogakadémia ifjusága az aradi vértanukért a koronázó íőtemplomban ma gyászmisét mondott, majd testületileg kivonult a pozsonyi temetőben fekvő szabadsághősök sírjához.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Magyar Színház. A Magyar Színházban ma este mutatkozott be B. Szabó József, a színház új baritonistája, A drótosítól száznegyedik előadásán, Jankó szerepében. Az új baritonista a legkiválóbb operett-színészek közé tartozik: hangja tőmör, érces s amellett hajlékonyan lágy és érzéssel teli. Ének tudása e'sőrangú. E mellett a kintinó énekbeli kvalitásai mellett, elsőrangú játékszínész is; természetes, diskrét, egyéniségében elegáns. Azt hisszük, hogy a Magyar Színház az új baritonistában megtalálta régóta keresett operett-bonvivántját, aki rövid időn a közönség kedveltjévé s a színház elsőrangú erősségévé lesz. B. Szabó József az aradi színházról került fel a Magyar Színházhoz. A művészt a legmelegebben fogadták és tapsolták. A Lohar-operett száznegyedik előadása is egészen teit nézőtér előtt került színpa s ugy lá'szik, csakugyan sikerülhet a színház igazgatóságának az a szándéka, hogy megezakítás nélkül százötvenszer adja elő az operettet. (M—s)

** A Huszárkisasszony premiérje. Nevezetes premiérje lesz e héten, szombaton a Népszínházban. Ekkor lép fel e szombaton először Kury Klára s e fellépésül új szerepet Bokor József Huszárkisasszony című operettjének érdekes főszerepét választotta. A kiváló művésznő most naphosszat próbálja szerepét s a mellett, hogy két próbát is tart naponta a színház főrendezője Stoll Károly az operett személyzetével, holnap szerdán meg éjjeli próba is lesz a Maszuka előadása után, hogy az operett szövvényes helyzetét kellő összetanulással és gyorsasággal játszassák el a szereplők. Kury Klára énekszámai sorában megjelétést keltő lesz egy Fregoli szerű angol induló, továbbá több népdal, ugyszintén vonzó érdekességnek ígérkezik a második felvonás országos tánc, melyet a művésznő Rédey Szidival együtt énekel. Az operette első felvonása Szirmainak az operett „huszárióhadnagynak lakásán játszik, a második pedig Kovács Mihálynak az „ezredesnek nyári lakásán fog lejátszódni. Érdekes szerepet alakít Hegyi Aranka. A művésznőnek ez lesz az e'ső új szerepe ebben a szombaton.

**** Október hatodika a színházakban.** A nemzeti gyásznap emlékeztetőt a színházak is kegyeletesen megünnepeleltek. A *Nemzeti Színház* Rákosi Jenő történelmi szomorujátékát, *Endre és Johanna* adta, míg a magán-színházakban az előadást megelőzőleg hazafias szavatok voltak. A *Vigszínházban* és a *Népszínházban* *Ábrányi* Emil kitűnő kollégánk *Október hatodikán* című költeményét szavallta. A *Vigszínházban* *Győző* Lajos, a *Népszínházban* *Szirmai* Imre mondta el nagy hatással a gyönyörű költeményt. A *Magyar Színházban* *R. Maróthy* Margit *E. Kovács* Gyulának *A kivégzés helyén* című versét adta mély bensőséggel. A közönség mind a három színházban a legmélyebb megalobaltsággal hallgatta a nemzeti mártírokat dicsőítő költeményeket és meleg tapsal jutalmazta a szavatókat.

**** Anthes mint Tannhäuser.** *Anthes* György, a M. Kir. Operaház új hősénője, aki eddig kétszer lépett föl a *Lohengrin*-ban, holnap, szerdán harmadszori föllépése alkalmából új szerepben mutatkozik be a *Tannhäuser* című szerepében. Erzsébetet *Désényi* H. B., Venzust *W. Kramer* Teréz, a pástortúr *Bert* Mimi, Hermann *Örgrótot* *Ney* Dávid éneki. A dalok: *Takács* (Wolfram), *Fischer* (Walter), *Várady* (Bilroff), *Kiss* (Heinrich), *Kornai* (Reimar). Az előadást *Kerner* István karmester vezényli.

**** Prielle Kornélia Ujházi Edéhes.** *Ujházi* Ede a *Nemzeti Színház* kitűnő tagja, az intézet örökös tagjává történt kinevezetése ületéből *Prielle* Kornéliától a *Nemzeti Színház* agg művésznőjétől néhány szál ibolya és babérlevél kíséretében a következő bájos üdvözlő levelet kapta:

Abbazia, 1903 október 3.

Kedves polyomodo, édes öregem!

Most ha én, az agg, szólítom magát öregnek, el kell tűrnie, régen megszokhatta vonzódásunkat, még nagyon fiatal korában, hogy lelkes szép szemű tekintetét „öreg”-nek nevezgettük — bizonyosan öszi jó szívének tulajdonsága volt az a nézés és vele az öreges modor — vagy pedig fejlődő művészetének volt az előre jelzése. Ha végigtekintek a lefolyt három évtizedem, minden alkalommal mellettem volt maga, akár az élet fájdalmas adóját kellett szenvednem, vagy művészi pályám fordulót dicsőségben élveztem. Ez én most nem vagyok mellette, köztük, hogy csak parányi viszonzását, bizonyíthatnának annak, miben olyan sokszor részesültem... Milyen végzetesen, egyszerre kitörtem abból a kedves körből, hol úgy tudjuk egymást megbecsülni és mikor bizonyításra kerül, egymás iránti szeretetünk glóriás nyílván ton körű mindnyájunkat. Nem zúgolodom nagy veszteségemről, mert már elhittem magammal azt is, hogy a végzetnek még az is kedvezése akart lenni: nem tudni, mikor van az utolsó...

Ez a néhány sor a kezébe vágyik, kedves Ujházim. Ez a pár szál virág mondani akarja, hogy itt a szabadban nyugvó-és üdülőhelyem mellett jött ki másodvirágzásra, hogy illatával tolmácsolja érzelmemet. A babérlevél pedig fejem felett élt, hogy most üntudatosán s'essen egy nagy művész és nekem jó barátom üdvözlésére. Ha lehetne, bezárnék e borítékba egy éppen most csattogó rigótyűt is. — mely nekem annyi gyönyörűséget szerez — de mert nem lehet, hát csak maradjon meg egy kissé nekem, míg be nem áll a zord idő és akkor úgy hiszem, még a rigó is utánaküld ennek a levélkének, hogy azután legalább közelebb élhessek.

Meleg kézzel szoritással, őszinte szeretettel

Prielle Kornélia Szerdahelyin.

**** B. Pevny Irén asszony Aradon.** *Aradról* jelentik lapunknak: *B. Pevny* Irén asszony előkelő művészetének jegyében nyitotta meg az idei szezon *Zilah* Gyula színházát. Megnyitó előadásaként *Eriél* Ferenc: *Hunyady* László című operája került színre és az illusztris vendégművésznő *Szilágyi* Erzsébet szerepében ismert grandiózus alakítását nyújtotta, amelyvel annak idején egy csapásra hódította meg a budapesti közönséget. A nézőtérben meglátszott, hogy *B. Pevny* Irén asszony művészi színházi eseményé avatta a megnyitó előadást: mintha csak a szezon kellő közepén ünnepi theatre parée lenne, zsufolásig telt meg a csarnok Arad és a megye előkelőségeivel. A közönség lelkesen ünnepele a művésznőt, különösen a mesterileg előadott *La Grange-ária* után, amelyben ismét csodálunk énekbenikjének tükéletes kvalifikációját, leheletzerű pianóját, tiszta, ép magyarságát, gyönyörű cselekedőit és decorendóit, egyzóval a technikai csiszoltság legvirágzóbb finomságait, valamint előadásának drámai erejét is. A vendégművésznő mellett kitűnő *Zilahin*, továbbá *Bréji* K. *Németh* János és *Békési* Gyula.

**** Berlini élet.** Értékes ismeretterjesztő darabnak volt ma a bemutató előadása az *Urházi* Edéhes *Németh* Péter darabja, a *Berlini élet*-et adták a tudományos színpadon nagyszámú közönség előtt. A berlini élet megismerésének a bevezetéseképp az első felvonásban *Vilmos* császár élehi alakját állítja elének a szerző, majd a következő két felvonásban sok tudással, tapasztalattal és vonzó színekkel tárja föl a porosz főváros érdekes és tanulságos intimitásait. Az előadást kísérő vetített fotográfák és mozgóképek a berlini képtár remekét, *Rembrandt*, *Van Dyck*, *Holbein*,

Dürer, *Rubens* festményeit, a köztérenként lévő szobrokat és a világhírű kiemelkedőbb sajátosságait ábrázolják mellő a kiegészítéssel a *Németh* Péter tudományos színvonalú munkájának. A közönség figyelemmel hallgatta a tartalmas előadást, gyönyörűséggel nézte a szép illusztrációkat és hosszú tapsokban jelezte ki tetszését.

**** Érték a Vigszínházban.** A *Vigszínházban* szombaton, e hónap 10-én, a Rákóczi-ünnepély alkalmából, délután ifjúsági előadást rendeznek, rendkívül mérsékelt hely árakkal. Színe kerül *Ocskay brigádros*, *Herceg* Ferenc kedvelt történelmi színműve. *Ocskay* *Fenyvesi*, *Tisza* *Ilonát* *Csillag* Teréz játszza. — Este a *Dr. Nebántsvirág* előadását megelőzőleg a zenekar *Kun* László vezényletével eljátszza a *Rákóczi-nyitányt* és ezután *Góth* Sándor elszavalja *Lampérth* és *Gézy* *Kodost* című drámájának epilógusát: *Mikes* *Kelemen* nagy magánjelenetét. — A *Dr. Nebántsvirág* folytatja megkezdett diadalútját. Az összes eddigi előadásokon egyetlen hely sem maradt üresen.

**** Növendékeszések vizsgálati előadása.** A *Színművészeti Akadémia* növendékei folyó hó 11-ikén, vasárnap este tartják a *Várszínházban* *Csillag* Teréz tanár úr vezetésével első vizsgálati előadásukat. Ez alkalommal színe kerül a *Gyurkovics* lányok négyfelvonásos bohózat A főbb szerepeket játszzák: *Bárhory* *Mária*, *Eisnerth* *Melánia*, *Gyöngyösi* *Erzsi*, *Kőrösmezőy* *Margit*, *Cs.* *Orosz* *Adrienne*, *Csontos* *Gyula*, *Dobai* *Ferenc*, *Kürti* *József*, *Kis* *Jenő*, *Bárdosi* *Gusztáv*.

SPORT

***. Labdarúgás.** A *Művelődési Football-Klub* és a *Magyar Úszó-Egyesület* érdekes mérkőzésre készül október 11-ére a millenáris versenypályán. A két csapat már több ízben mérkőzött váltakozó eredményekkel és mivel mindkettő jelenleg igen jó formában van, ez alkalommal is bizonyítatlan a küzdelem sorsa.

***. Krikettermérvényezés a Margitszigeten.** Vasárnap ismét Budapestén látjuk a *Pienna Kriket* and *Football-Klub* csapatát amelyekkel évekként ezeltől először álltak ki nemzetközi mérkőzésre a magyar labdarúgók. Az őszrel már láttuk ők a csapatot, a lefolyt időben a kriketerek és ellenfele a *Magyar Atlétikai Klub* csapata megerősödött. A M. A. K. legutóbb a B. A. K. csapatát győzte le (3:1) és a *Millweider* B. K. ellen (1:1) elődöntőt játszott.

***. A Magyar Labdarúgók Szövetsége intézőbizottsága** szerdán október 7-én este nyolcórától órákor ülést tart az Edison-kávéház külön helyiségében. Ezen az ülésen fogják összeállítani az a csapatot, amelyet a szövetség jövő vasárnap *Bécsbe* küld az osztrák szövetség csapata ellen.

***. Távyagoló-verseny.** *Bordeauxból* táviratozzák: Ma délelőlt volt itt a start a *Bordeaux-párisi* távyagolóshoz. Kilencven versenyző, köztük több külföldi indult.

Őszi lóversenyek.

— Nyolcadik nap. —

Budapest, október 6.

— Több dolgok vannak földön és egen, Horatio, miket képzelünk sejt! írta néhány század előtt egy jeles angol drámaíró. Valami Shakespeare. Ha illető Horatio ma élne, bizonyára ő se sejtette volna, hogy oly hatalmas és vészes meglepetés után, oly sok drámai fordulat fináléképpen ma végre valabára fávortitok győzzen minden vonalon. Starthoz állottak a lovak az első futamban. Elindultak, S Wampum, a nagy fávortit, elsőnek érkezett be.

De tudják-e, micsoda ez a Wampum? Az abszolút gebe néven ismerik a turfán s lehetetlennek tartott mindenki, hogy Wampum fávortit volta dacára is elsőnek érkezék be. De beérkezett. Elképzelhetik, milyen társaságot vert le. Csupa könniggráti lovat.

Hogy a második versenyben outsiderre utazott minden ember, azt mondani se kell. Senki se bizik már fávortitokban s éppen ezért, vagy csakis ezért a fávortit *Baltimore* vágatott be elsőnek.

Ezután következett a nap eseménye. *Varati* megjelent az Őszi-versenyben s 60 kilójával legaloppozta az egész társaságot, amelyben pedig olyan lovak voltak, mint *Barbarossa* II., *Baltada*, *Tannhäuser*, *Retour*, *Futótűz*. Ez tehát a harmadik fávortit volt. De nem ez volt a főmelegítés. A főmelegítés a harmadikrajcós helyen játszódtott le, s oly szenzációs volt, hogy külföldi címet kell adni neki. Ime:

Gőlya a lóversenyterén.

Mikor *Hazafi* hatalmas rússzal a cél felé hajtott, a döntő percek igazlamban egy asszony a harmadikrajcós helyen felkiáltott:

— Megvan! Megvan!

Ugyanis öt koronával megfogadta *Hazafi*. De az osztlakát már nem válthatta ki, mert hirtelen szeszergyótt s mint az újdonságírók ezt mondani szokták, anya és gyermeke a körülményekhez képest most jól érzi magát. Ugyanis a derék nő egy egészséges flugyermeknek adott életet. *Hordágyat* küldtek ki hozzá s a mentők elvitték magukkal. *Kvótája* mindenestre szokatlan. Totalizátor: 5 : egy fu. Az mindenestre bizonyos, hogy kevés ember született eddig a lóversenyterén. Hír szerint az új emberket *Hazafi*nak fogják elkeresztelni, ami a hazafias fellendülés mai korába illik is.

A Nyeretlen kétévesek elődversenyében a fávortit Szászország, a Kétévesek elődversenyében a fávortit Montana győzött s csak éppen az utolsó futamban okozott *Glory* meglepetést. De hát végre is rehabilitálni kellett a meelinget. A versenyek részletes eredménye:

I. Nyeretlenek versenye. Díj 3000 korona. Távoltság 1600 méter. *Mauthner* V. *Wampumja* (Southey) első, *Ruggiero* (Lewis) második, *Erzsike* (Spencer) harmadik, azután *Caserta*, *Hors concours*, *Win* és *Sanvi*. Totalizátor: 10:23. Helyrefogadások: I. 50:60. II. 50:68. III. 50:102.

II. Welter-handicap. Díj 2000 korona. Távoltság 1400 méter. *Capt. George Baltimoreja* (Southey) első, *Pro gaiety* (Cleminson) második, *Condottiere* (Russel) harmadik, azután *Windfall*, *Valus*, *Maida*, *Bordeaux*, *Aha*, *Serenade*, *Orgona*, *Guerilla*. Totalizátor: 10:40. Helyrefogadások: I. 50:78. II. 50:84. III. 50:192.

III. Őszi díj. Díj 10.000 korona az elsőnek, 1600 korona a másodiknak. Távoltság 2000 méter. *Blaskovich* *Ernő Hazafija* (Van Dusen) első, *Futótűz* (Holmes) második, *Ballada* (Bonta) harmadik. Azután: *Retour*, *Tannhäuser*, *Csurgó*, *Casanova*, *Barbarossa* II. Totalizátor: 10:24. Helyrefogadások: I. 50:82. II. 50:200. III. 50:248.

IV. Nyeretlen kétévesek elődversenye. Díj 2000 korona. Távoltság 1000 méter. *Losszonyo Gy. Szászorszage* (Smejda) első, *Ortrud* (Neuhod) második, *Pista* (Paohé) harmadik. Azután: *Fruska*, *Panache*, *Tintoretto*, *Orne*, *Likör*, *Sweet Baby*, *Pislanis*, *Celeritas*. Totalizátor: 10:29. Helyrefogadások: I. 50:84. II. 50:178. III. 50:338.

V. Kétévesek elődversenye. Díj 2000 korona. Távoltság 1000 méter. *Báró* *Königsvarter* *H. Montana*-ja (Neumann) első, *Mechante* (Pretzner) második, *Mind art* (Fábr) harmadik. Azután: *Ezaz*, *Liquette*, *Maros*, *Valkenswaard*, *Macchiavelli*, *Bedacht*, *Dereze*, *Serenissimus*, *Fogyoly* és *Cash*. Totalizátor: 10:54. Helyrefogadások: I. 50:126. II. 50:233. III. 50:590.

VI. Handicap. Díj 3000 korona. Távoltság 2000 méter. *Herzog* *M. Gloryja* (Spencer) első, *Szemérmes* (Holmes) második, *Lehel* (Martinkovics) harmadik. Azután: *Három* a tánc, *Sabri*, *Barberina*. Totalizátor: 10:195. Helyrefogadások: I. 50:246. II. 50:94.

Nyiltér.

A Szinye-Lipóczi
Lithion-forrás

Salvator kitűnő sikerrel
használtatik

vese-, húgyhólyag- és kövszembántalmak ellen, húgydara és vizelet nehézségeknél, a cukros húgydará, továbbá a légző és emésztési szervek hurutainál.

Hűghajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csiramesztés!
Kapható áruházyikereskedésekben vagy a
Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen.
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

MAGYAR HITELSZÖVETKEZET

V. Váci-körút 38. sz.

1904. január 1-én kezdődő 4 évig tartó II. évtársulatára előnyös visszafizetési feltételek és jutányos kamattal mellett kölcsönöket már most is folyósít. Hitelkérvények gyorsan intézettek el.

Az igazgatóság: Beck Dénes, Dr. Erős Sándor, Dr. Kollár Izor, Velvart Lipót, Neuwirth Hugó, titkár.

SOMATOSE

(elődó huszfelnégy)

orvosi szaktekinélgyek véleménye szerint táptápszálmények ideálják betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyanyagkereskedésekben.

Császár-fürdő

nyári és téli gyógyhely

Prospektus ingyen és bérmentve.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A kadarkuti nábob végrendelete.** A múlt év május havában több mint két hétig tárgyalta a pestvidéki törvényszék azt a szenzációs bűnpört, amelynek szílei Nagy Mártonnak, a dugsgazdag kadarkuti földbirtokosnak halálós ágya körül szövődtek össze. A pör fővádlottja Nagy Ákos az elhunyt nábob unokaöccse, aki szóbeli végrendeletkezés alapján igényt tartott a milliós örökségre. A rokonság többi tagjai azonban, akik elesetek az örökségtől, feljelentették Nagy Ákost család, lopás és közokirathamisítás miatt s azt állították, hogy a szóbeli végrendelet koholt és *Bellai István, Bellai János, Bellai Istvánné, Rabati Sándor, Molnár József, Póré Jánosné és Molnár Józsefné* hamis vallomást tettek, amikor a kaposvári járásbíró előtt jegyzőkönyvbe foglaltatták Nagy Mártonnak utolsó szavait, mely szerint összes ingó és ingatlan vagyonát Nagy Ákos fiainak hagyja, *Szigeti Józsefnének* 20.000 forintot, *Molnár Józsefnének* 4000 forintot hagy s a vagyon gondozását Nagy Ákosra bizza. A tanúk közül csupán *Póré János* erősítette meg esküvel a vallomását, míg a többiek a vizsgálat során *Fényk* vizsgálóbíró előtt visszavonták vallomásaikat. A Kuria a vizsgálat befejeztével *Polónyi Géza* védő kérelmére a pestvidéki törvényszéket delegálta, mert Nagy Márton hagyatékáért hadakozó rokonság több tagja az illetékes törvényszék ítélőbírához közeli viszonyban állott. Így került aztán az ügyészség vádirata a pestvidéki törvényszék elé, amelynek ítélőbírái előtt a pörbe fogott tanúk megmaradtak a szóbeli végrendelet mellett s a vizsgálat során megmásított vallomásaikat *Fényk* vizsgálóbíró s a csendőrkör erőszakoskodásának mondták. A delegált pestvidéki törvényszék több mint két hétig tárgyalta az izgalmas bünesetet s a vége az lett, hogy a bíróság Nagy Ákost a hamis tanúzásra való rábírás vétsége és lopás bűntete miatt *egyévi börtövre és 100 korona pénzbüntetésre*, *Póré János* pedig hamis tanúzás vétsége miatt *háromhónapi fogságra és 10 korona pénzbüntetésre* ítélte. A többieket, akik a szóbeli végrendeletkezés tanúként szerepeltek, a törvényszék *jömlentette.* Az ítélet ellen az ügyész sulyosbítástért lelebezett, de felebbezését utóbb visszavonta. De lelebezett a vádlott és védője is a bűnösség megállapítása miatt és így került a szenzációs bűnpör a budapesti kir. ítélőtábla elé, amelynek II. büntetőtanácsa ma fogott bele a pör tárgyalásába. A tanács elnöke *Hérics-Tóth János*, az ügy előadója *Ráth Zsigmond.* A főügyészséget dr. *Vargha Ferenc* főügyész helyettese képviselte. Nagy Ákos védője, *Polónyi Géza* helyettese dr. *Bonta Károly* kísérelében jelent meg a tárgyaláson. A másodrendű *Póré János* vádlott védőjeként *Szalay Károly* ügyvéd szerepel. A tárgyalásra beidéztek Nagy Ákos és *Póré János* vádlottakat is, akik meg is jelentek. Az elnök fél 10 órakor nyitotta meg a tárgyalást s miután konstataulta a vádlottak személyazonosságát, átadta a szót *Ráth Zsigmond* előadó-bíróknak, aki a pör anyagának kimerítő és áttekinthető ismertetésébe fogott. Az előadó egész délelőtt a pör történetét, előzményeit s leolvasást ismerette. Kiemelte a szóbeli végrendeletet támogató vallomásokat, *Molnár Józsefné* vallomását, aki azt mondta a fő tárgyaláson, hogy Nagy Márton már halott volt, amikor a tanúk szerint szóbeli végrendelete elhangzott. A kir. tábla, amikor ennek a vallomásnak ismertetésére került a sor, *Polónyi Géza* előterjesztésére megtagadta ennek a vallomásnak felolvasását, mert az eljáró törvényszék nem figyelmeztette *Molnár Józsefné* ama jogára, hogy megtagadhatja vallomását, mert térje is vádlottja a pörnek.

A tárgyalást holnap folytatják.

§§ **Bíró és képviselő.** *Horváth József* szolnoki-dobokamegyei földbirtokos Deés mellett lévő erdeje miatt sommás visszahelyező pert indított *Maróth Sándor* décsi járásbíró ellen. A perben *Horváthot* veje *Fap Zoltán* képviselte, aki a per folyamán panaszt tett az igazságügyminiszternél, melyben *Maróth Sándor* járásbíró azzal vádolta, hogy oly jogtalan cselekményt követett el a magánjog szentsége ellen hivatalos hatalma tudatában, amely páratlan egy jogállamban. *Duday Ferenc* tárgyalást vezető albirót pedig azzal vádolta e beadványban, hogy hivatalos eljárásba burkolt önkényeskedést követett el. Egyuttal más bíróság kiküldetését és a két bíró ellen a fegyelmi eljárás megindítását kérte. A miniszter a fegyelmi eljárást mellőzte, ellenben a pert a kolozsvári bíróság elé utalta, hol *Maróth* megnyerte a pert, de később a törvényszék előtt elvesztette. *Maróth Sándor* és *Duday Ferenc* bírák a miniszteri beadvány miatt nyilvános rágalomzás címen jelentették fel *Pap Zoltánt*, akinek mentelmi jogát a Ház felüggesztelte. A budapesti törvényszék egyrendbeli nyilvános rágalomzás vétsége miatt *hatnapos fogságra átvaltoztatható százhusz korona pénzbüntetésre* ítélte *Pap Zoltánt*, akit azonban másodfokban a kir. tábla teljesen *jömlentett* a vád alól. A tábla indoklása kimondta, hogy a két bíró hivatalos kötelességét megszegte. Az ítélet ellen a főügyészség semmisségi panaszszal fordult a Kuriahoz, mely

ma tárgyalás alá vette az ügyet *Kelemen Mór* elnök-lésével. A Kuria a vádló és védő meghallgatása után *Pap Zoltán* országgyűlési képviselőt az alsófokú ítéletek megsemmisítésével a Bp. 260. §. alapján 5-5 napi fogságra átvaltoztatható 100-100 korona pénzbüntetésre ítélte, kétrédbeli rágalomzás vétségeért.

§§ **Megragalmazott ügyvéd.** Dr. *Szűcs Vilmos* ügyvéd büntető-feljelentést tett ügyfele, *Emoser János* vendéglős ellen, aki azt híresztelte róla, hogy *száz forintot* kért tőle egy ügyvéd megvesztegetése végett. Ma volt ebben az ügyben a tárgyalás a büntetőjárás-bírósnál. A bíró a felek meghallgatása után bűnösnek mondotta ki *Emosert* és becsületsértés címén *harminc korona pénzbírságra*, nemfizetés esetén három-napi elzárásra ítélte. Az ítélet jogerős.

§§ **Az eladott férj.** Januárban múlt esztendeje, hogy *Markstein* Salamon fakereskedő a cselédje, *Bosnyák Katalin* meglopta. Háromezer koronát talált a gazdájának mellényzsebében s azzal megszökött, de csakhamar kézre került. A büntetőtörvényszék a konoklag tagadó cselédet *egyévi börtövre* ítélte. A tábla azonban megsemmisítette az ítéletet s a cselédeleányt jömlentette, mert nem talált elég nyomos okokat az elítélésre. Alig szabadult ki a vizsgálati fogságból, *Bosnyák Katalin* a lopkapitányságra ment s a következő vallomást tette:

— A háromezer koronát én loptam ki gazdám mellényzsebéből. A lopásra *Hausser Károly* postaszolgálat felelősévé vált rá, akinek férje 7 évig volt a szeretőm. Azt mondta, hogy ha neki adom a pénzt, ő nekem adja az urát. Én átadtam neki a háromezer koronát. Aztán, hogy elmentek, többé nem beszélhettem vele, csak, hogy mikor mint árpatlant elbocsátottak, meg tudtam, hogy gyalogatosan becsapják. A lopott pénzen házat vettem Kispesten. Azért jelentem most föl őket, hogy boszút állhassak rajtuk.

Év előlapon ismét letartóztatott *Bosnyák Katalin* akinek ügyét ma tárgyalta a budapesti törvényszék, amely alkalommal *Hausser Károlyné* országhasználat miatt szintén a vádlottak padjára került. *Bosnyák Katalin* a rendőrség előtt tett vallomását azzal toldotta meg, hogy a lopás után előre megállapított terv szerint *Hausserné* főment Marksteinéknél, ahol szerzeményeltései őrási botrányt csapott csak azért, hogy *Bosnyák Katalin* gazdája azonnal elkeresse. *Hausser Károlyné* ellenben tagadott mindent. A törvényszék a bűnpör iratait a vizsgálat kiegészítése végett *Sárköny* vizsgálóbíróknak adta ki.

§§ **Lövöldöző betörő.** Ez év március 26-án a koraregeli órákban négy foglalkozás nélküli csavarról, névezint *Szűcs József, Ribniczki Emil, Pichler József* és *Sztarcsék István* betörték az általános erogenszár részvénytársaság Kúlsó váci-ut 135. számú tükén álló raktárhelyiségébe. Munkájuk közben azonban rájuk ütött a raktár őrizetével megbízott *Fehér József* házmester. A meglepett betörők közül három elmenekült, de *Ribniczkiné* már nem sikerült az elmenekülés. Ekkor, hogy elfogatását ekerülje, előrántotta revolverét és az őt elfogni akaró *Fehér József* házmester bal arcába lőtt. A budapesti büntetőtörvényszék esküdtésége ma vonta felelősségre *Agorasztó* bíró elnökelete alatt lopás és szándékos emberölés kísérletének bűntetei miatt *Ribniczki Emilt* s miután az esküdték bűnösnek mondották ki a lopás bűntettében s a súlyos testi sértés vétségében, a törvényt alkalmazó bíróság ösbűntetésül 3 évi börtövre és 10 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat. Az ügyész megnyugodott, a védő ellenben semmisségi panaszt jelentett be.

TÁVIRATOK

Laibach, október 6. A tartománygyűlésen ma izgatott és heves szóváltás volt báró *Hein* elnök és *Schusterschitz* képviselő közt.

A cukorkérdés.

Bécs, október 6. Az osztrák és magyar kormányok közt a közbülső kereskedelemben a cukorra való tuitfzetés tekintetében létrejött megállapodás ellen kereskedelmi körökben mozgalom támad, amely mind nagyobb terjedelmet vesz. Az olmitzi kereskedelmi kamara nemrég a kormányhoz beadványt intézett, amelyben a tuitfzetést egységesen a kereskedelmi és vámszövetség megszűnésének mondotta s felszólította a kereskedelmi kamarákat, hogy szüntessenek meg a kormányhoz. A bécsi kereskedelmi kamara holnap közgyűlésen hasonló irányú határozati javaslat lesz napirenden.

A cseh tartománygyűlés mai ülésén a nagymeték indítványt nyújtottak be, amelyben felhívják a kormányt, hogy a belüli cukoripar és répatermelés érdekében a felülüzetés cukorra Ausztria és Magyarország közt be ne hozassék, a Magyarországból Ausztriába importált gabona, liszt és szarvasmarhávámtételek életbelépjenek és miután a surtaxe által a vámkülönbség megszüntetett, megszüntetessék a közös vámszámlálás.

Szátrák Franciaországban.

Roubaix, október 6. 1200 *armentieri* szátrájkoló *Halluinba* vonult, ahol az összes gyárakban kiero-szakolták a munka megszüntetését. Rendzavarások történtek, amelyek között több letartóztatást foglaltak fel.

Lille, október 6. A szátrájkolók egy csoportja ma reggel *Armentieréből* ideérkezett és utközben

Lommeban több gyárat kényszerített munkabeszűntetésre.

Szocialista tüntetés.

Prága, október 6. A tartománygyűlés mai ülésén a karzatra gyűlt szocial-demokraták olyan nagy botrányt csaptak, hogy az ülést fel kellett függeszteni. Mikor ugyanis a választói jog tárgyában bizottság kiküldetésére került a sor, a szocialdemokraták tüntettek az általános választói jog érdekében.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 6. *Budapesti Napló* telefonjelentése. Eladott *Buza* tiszavidéki 8.10-8.55, marosi 8.10-8.35, bánáti 7.65-8.20, déli vasutmenti 7.65-8.05 K. *Rozs* tót felvidéki 6.55-6.75, pestmgyei 6.50-6.70 K. *Arpa* morvaországi 7.10-8.50. *Tengeri* 6.50-6.65 K. *Magyar zab* 5.70-6.20, válogatott 6.70 K.

New-York, október 6. (2. *terményfőzede.*) *Zárlat.* *Gyapot:* New-Yorkban helyben 9.50 (9.05), Októberre 13.04 (13.11), Januárra 9.14 (9.20). *New-Orleansban* helyben 10.95 (10.95). — *Petroleum:* Stand white *New-Yorkban* 8.00 (8.50). Stand white *Philadelphianban* 8.75 (8.75). Refined in Cases 11.50 (10.75). *Credit Balances* at Oil City 1.63 (1.63). — *Zsúr:* Western steam 8.— (8.25). *Rohe* és *Brothers* 8.25 (8.50). — *Tengeri irányzata* tartott. — Októberre 51.95 (50.75) — Dec-re 49.75 (49.75). — májusra — (—). — *Buza* irányzata tartott — *Piros ózai* helyben 82.5% (82.1/4). — Októberre — (—). — Dec-re 83.5% (83.1/4) — Májusra 81.5% (82.1/4). — *Juliusa* — (—). — *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé:* *fair Rio* 7. sz. 5.75 (5.75). — Októberre 4.45 (4.50) Januárra 4.80 (4.85). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.65 (3.65). *Cukor:* 3.95 (—). — 3.95. *Óz:* 23.—26.35 (26.50-27.—). *Réz:* 13.—13.25 (13.—13.25). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 6. (2. *terményfőzede.*) *Zárlat.* *Buza:* irányzata tartott. Októberre 77.5% (76.1/4) Dec-re 77.1/2% (76.1/2%). — *Tengeri* irányzata tartott. Októberre 44.1/4 (44.—) — *Zsúr:* Októberre 10.45 (10.42) Dec-re 8.80 (8.82). — *Szalonna* snort clear 8.87 (8.87). — *Sertésbús:* Októberre 11.80 (11.37). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Vonaton.

A kocsiiban csak három álltunk, Egy öreg néni, ő meg én; Aludt a néni s kis galambom Zegre közelebb jött felém.

Sok édes dolgot mondtam néni, Kezembe' tartva kis kezét, Aztán eszokoltam lépez ajkkal Picinyke ajkát, ízaz szemét.

S egyszerre csak az öreg néni Szemből könnyre könny perreg — S halkán zokogja: Élettemben Soha senki se szeretett.

Vértessy Gyula.

A névjegy története.

Khánában már ösdiók óta, Európában azonban csak a XVI. század óta ismerik a névjegyét. Ugy látszik, Velencében használták először, de újabb kutatások nyomán kiderült, hogy Németországból került oda német diákok révén, akik Páduban végeztek tanulmányaikat. A diákok tanulmányaik befejeztével látogatást tettek tanáraiknál és ha nem találtak otthon valamelyiket, leadták a névjegyüket. Ez a szokás, amely különben a mai divatnak is meg/elel, — mint az a páduai tanárok leveleiből kitétnék — Olaszországban akkor újság volt. Nemrég Velencében találtak ilyen névjegyét. A páduai *Contarini Giacomo* tanár 1572. január 15-én, mint valami látványosság, levél kíséretében küldte egyik barátjának s furesának talája, hogy mert nem találta otthon a tanítványát, azt a nevével ellátott papíros hagyta nála. A névjegy középen *Espoir me confort* aláírással szines címer látható. A névjegy azóta elterjedt az egész világon s ma már épp úgy a' a van rendelve a divat szépségeségének, mint a kalap vagy a ruha. Angliában most ez a vizitkártya-divat járja: A férfiak névjegyé átlagosan 5x10 centiméter nagyságú; vastag, sávos kartonon, nagy, nyomtatott betűvel. A női vizitkártya alakja már négyzetes, a kartonpapíros azonban lehet bárminő. A házastársak névjegyének egyik oldalán a férjnek, a másikon a feleségnek a neve van. Amerikában ma a fakszimilés vizitkártyát a kedveltek. A megrendelő klistét csináltat az aláírásról s ezzel nyomtatja aztán a névjegyét. A papíros minősége és formája csöppet sem szerepel az amerikai névjegy divatjában, a fiatal leány vizitkártyája azonban rendszerint tarka szélű.

† **A szív munkája.** A laikus ember nehezen alkothat magának fogalmat annak a mechanikai munkának nagyságáról, amelyre a szervei élet egyszerű működésében a mozgások és taglejtések kifejtéséhez szükség van. Akárhányszor megtörténik, hogy tapsra ragad a közönséget a cirkszokban az ötvénkilogrammos súlyokkal dobáló hivatalos altéta erejének szemléltése, ami pedig csekélység ahhoz az erőkifejtéshez képest, amelyet az ember tesz minden mozdulatával. Példaképpen figyeljük meg a szív munkáját, amely az ereken és tüdőn át a vért közvetíti. Ennek a munkának eredményét dr. Thurston amerikai tudós a következő számokban tünteti fel: A szív egy 15 centiméter magas és 10 centiméter széles szivattyú. Ez a szivattyú percenkint átlag 70 fordulatot tesz, 4200-at egy órában, 100.800-at naponként s 3,679.200-at évente. Minden dobbanásnál 160 grammnyi vért percenkint 0-45 méter sebességgel hajt körben úgy, hogy az egész, körülbelül 28 liternyi vérmennyiség két-három percenkint ömlik keresztül a szív-billentőkön. Ez a munka nappal és éjjel megszakítás és számbavehető késlekedés nélkül egyolytában történik. A kicsi, látszólag oly türekeny szerv 24 óránként olyan működést végez, amelylyel egy tonnával 46 méterre, vagy 46 tonnával egy méter magasságra tudna fölemelni. Olyan óriási ez a kifejtett erő, hogy az ötven évig egyolytában végzett munkával a szív 788 millió kilogrammot tudna egy méter magasra fölemelni. E számítás szerint a százéves *Chevreul* szive az Eiffel-toronynál 430-szorosa nagyobb súlyt tudna egy méter magasra fölemelni. Dr. Thurston végül arra a következtetésre jut, hogy a vérkeringés állandó működésben tartására elhasznált hő elegendő lenne egy-két gyertyafényű villamos lámpa örökös táplálására.

† **A becsületes megtaláló.** Az elveszett értékű tárgyak nem igen kerülnek többé a tulajdonoshoz, mert a becsületes megtaláló rendszerint nem jelentkezik. Elvértve azonban mégis találkozik becsületes megtaláló, aki visszaadja az elveszett dolgokat. Bizonyosság erre a következő hirdetés, amely egy párisi újságban jelent meg:

B. kisasszony a Palais Royal-színház előcsarnokában egy értékes gyűrűt vesztett el. A gyűrű három briliánkskóvét visszaküldte a becsületes megtaláló, de maga a gyűrű, amelynek jelét mindenütt ismerik, a megtaláló kezében maradt. B. kisasszony kéri, hogy megfelelő kárpótlás fejében azt is küldje vissza.

Egy pár nappal később egy párisi sportlap ezt a hirdetést közölte:

Longchampban elveszett vasárnap egy krokodilusbőrű való tárcsa, amelyben pénz és iratok voltak. A megtaláló megtarthatta a bankókat, a tárcsát és iratokat azonban 200 franknyi díj ellenében szolgáltatassa be X. számla portásának. Semmiféle kérdést nem fogtak intézni hozzá.

A hölgy, aki elvesztette a gyűrűjét, ez értékű tárgyat helyett egy verset kapott, amelyben a megtaláló vagy tolvaj lendülettel sorokban ad kifejezést annak, hogy sokkal nagyobb tiszteletet érez B. kisasszony, a nagy művész iránt, semhogy egy gyűrűt, amelyet ő az ujján viselt, visszaadna. A gyűrűtől csak abban az esetben hajlandó megválni, ha a kiltátsba helyeztet kárértést szabadon választhatja meg. A másik károsult a következő tartalmu levelet kapta:

— Tisztelt uram! Nem tudok ellentálni a kísértesnek, hogy az ön szeretetreméltó ajánlatára ne válaszoljak. Ön elvesztette a tárcsáját, én megtaláltam. Szeretem a finom körülírásokat, különben azt mondhatnám, hogy az ön zsebében találtam meg. Megelégedéssel vettem hírl, hogy ön nagyvilági ember és gazdag. Melleleg megjegyzem, hogy mi együtt ebédeltünk egy és ugyanazon vendéglőben. Én természetesen — az ön pénzén. Találtam azonban az ön tárcsájában még két levelet is M. W. A. asszonytól. Ráismerem a monogramjára s a kék levélpapirus parfümjére. Elolvastam a tartalmát is és mint graphologus, szolgáltatnék fölvilágosítással, de ezt a batorságot nem veszem magamnak. Ah, milyen stílus, a kifejezésnek mily előkelősége! Hogy szereti ön őt! Oh, van-e oly boldog a világban, mint ön! Ami a 200 franknyi díjat illeti, engedje meg, hogy lemondjak róla. Ez olyan volna, mint a koldulás. Én szegény vagyok, mert drága atyám nem hagyott rám semmit, de olyan kegyeret, aminőt ön lefajlított, nem eszem! Szeresse azt az asszonyt és tegye boldoggá!

Látványos, hogy Párisban csakugyan vannak elmes és szeretetreméltó csirkelógók!

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Az őszi gabonaszállítás. A kereskedelmi miniszter engedélyt folytán a kassa—oderbergi vasut magyar állomásain feladashoz kerülő kocsiirakomány-árúknál az őszi gabonaszállítás tervára alatt, de legkésőbb a folyó év végéig az üzletszabályzat 55. §, 3. pontja nyer alkalmazást és a vámkülföldre rendelt gabona és élelmények soron kívül fognak elszállítani. Épp ugy szükség esetén a kassa—oderbergi vasut magyar vonalán lévő állomásain a rakodási idő kilenc nappali órára is le fog szállítani. Hasonló intézkedés történt a kassa—oderbergi vasut magán-állomásain is.

A cukorgyárosok és cukorkagyárosok. A Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete részéről a következő sorok közléseire kéretünk fel:

„A magyar cukorkaipar válsága“ jelző alatt az összes lapokban közlemény jelent meg, amelyben az

Országos Iparegylet cukorka- és csokoládégyártási szakosztálya részéről a magyar cukorka- és csokoládégyártás átlólag válságos helyzetéről szólnak. E közlemény alkalmas arra, hogy ezen ipar viszonyainak rosszabbodását úgy tünessen fel, mintha ennek a magyar cukorgyárak előzékenysége hiányában rejlenék az oka. Sohasem szerettünk oly kérdéseket, melyek nyilvános megítélés tárgyává tenni és ma sem szívesen lépünk a polémia útjára. De a tényállásnak ilyen részlettel, bármily rövid is, a téves és túlzó adatoknak oly halmozattal tartalmazza, hogy nem zárkozhatunk el ezen fejtegetések rosszkaratú formájának és irányzatos tartalmának nyilvános tárgyalása elől, nehogy hallgatásunk azt a látszatot szülje, mintha a cukorkagyárosok panaszai a cukoriparral szemben jogosultak volna.

A cukorkagyárosok okos számítással tartózkodtak attól, hogy számszerű feltüntetésbe bocsátkozzanak azon árak alakulásának, amelyek mellett a cukrot Ausztriában és Magyarországon a cukorgyárosok részéről rendelkezésükre bocsátották, és megelégedtek frázisszerű panaszokkal.

A cukorkagyárosoknak ezt a mulasztását már most pótolni óhajuk, amivel alkalmasint a kérdések további nyilvános vitátság tárgyatlanná válnak.

Az ausztriai cukorkagyárosok október 1-4-én kezdve a részükre szükséges kristálycukrot Bécsben helyben 63 koronás arban kapták; a magyar cukorkagyárosok a magyar cukoripar részéről 64 $\frac{1}{2}$ korona mellett, a Budapesthez legközelebb levő gyárak helyén.

A 100 kg.-ként 1 $\frac{1}{4}$ koronás különbözet csak egy töredéke annak a szállítási különbözethez, amelyet az osztrák cukorkának Magyarországra leendő benoázata esetén viselnie kell, mivel a bécs-budapesti szállítás 100 kg. cukorkára néve 3 korona 10 fillért tesz ki. A cukorkák csomagolása 30—40 %-ra rug és így a cukorkát 100 %-a már 5—16 koronányi szállítási különbözettel van terhelve. A magyar cukorkagyárosok tehát a cukrot az osztrák ár alapján szerezhetik be hozzászámítva a cukorkaszállítás egy részét és a cukorkára behozott 2 korona 50 fillérvényi surtaxa, a cukorkaipar részére való árszabásnál teljesen figyelmen kívül hagyatik. Mivel már most a cukortermékek eladása Ausztriában szervezve nincsen, a bécsi „Eladók egyesülete“, mely a 63 koronás árat állapította meg, ezzel olyan minimumot határozott meg, amely teljesen a kivélteli paritással határos, még pedig azért, hogy az egyesülési körén kívül álló gyáraknak termékeik eladását megnehezítse.

Magyarországon az összes gyárak egy eladási egyesületbe léptek és a surtaxa benoázata — ami a cukorkagyárosok előtt sem lehet ismeretlen, — abból az okból történt, hogy a magyar cukorgyárosoknak nemcsak saját piacukat, hanem a külfölddel szemben való versenyképességüket megtartás. Mindezek dacára a magyar cukoripar a cukorkagyárosok szempontjából az osztrák kivéltelés árat fogadta el alapul. jól tudva, hogy a cukoripar részére sem lehet különböz, miként alakul a jövőben a cukorgyárosok sorsa, és alaposan megfontolva azt, hogy a rendkívüli előzékenységgel megszabott ár mellett nem lehet semmi aggodalom a tekintetben, hogy a cukoriparnak mai terjedelmében csorbát kellene szenvednie. Hogy egyébiránt az idézett cikk egész felfogása mennyire helytelen, kitűntik abból is, hogy a cikk a cukor árának csak igen mérsékelt leszállításáról

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(47)

— A feltételek, — amelyek alatt miss Munraven önnök a teljes függetlenséget felajánlja — a következők: tökéletes beismerés annak, hogy ő az ön bályjának Harden Franknak leánya és hátrahagyott vagyonának örköse, amelyet ön családjul magához ragadott, aztán bevallása ama cselövényeknek, amelyekkel ön hozzájutott az ő vagyonához. Végre kötelezi ön magát, hogy örökre elhagyja Angolországot. Ha e feltételeket elfogadja, szabad ember marad, bár ön tulajdonképpen gyilkos. Gyámleányom nagylelkűsége még tovább megy. Mert miután jogtanácsosaim meggyőződtek róla, hogy ön visszaszámaltatta az egész vagyont és mindent, amit jogtanalul bitorolt eddig, nyolcszáz font évi jövedelmet biztosít önnök, amely az ön halála után özvegyére száll. Tessék választani, elfogadja-e ezeket a feltételeket, vagy mint e kerület bíróságának tagja kiállítsam a letartóztatási parancsot és önt e szobából elszállíttassam a bultoni börtönbe. Ha visszautasítja a feltételeket, Munraven ur fölmenti önt fogadott leánya ellen irányult gyilkossági kísérlet miatt. Ügyvédem már megis szövegezte azt az iratot, amelyben ön miss Munraven Alicet mint Harden Alicet ismeri el, és ön azt azonnal alá írhatja, valamint azt a vallomást is, melyet ő megszövegezett. Ennek megtörténte után ügyvéddel és vele Londonba utazik, ahol a továbbiak iránt intézkedni fogok. Nos, mire határozta el magát?

Az öreg ember lehajította fejét az asztalra, úgy hogy arcát senki sem láthatta. Néma és

mozdulatlan maradt. Néhány perc múlva lord Beachville megismételte kérdését. Még ekkor sem kapott választ. Aztán a mellette ülő Munraven megérinté vállát. Harden összereszt, fölemelte fejét és ránézett Beachville lordra.

— Elfogadom nagylelkű feltételeit, — szölt reszkető hangon. — De én nem vagyok annyira bűnös, mint ön hiszi. Idegen befolyás hajtott tovább a bűn ösvényére. En rettegtem a büntény végrehajtásától. De ugy csábítottak és ösztökéltek reá. Én nem akartam miss Munraven meggyilkolni. De nem tehettem másképp, ön nem tud mindent.

— Többet tudok, semmint ön hiszi, — válaszolt Munraven — és azért tanusított leányom oly nagylelkűséget. Ön mindent tud.

Harden hátrahanyattolt székébe. Az utolsó pillanatban csudalatos változás ment végbe külsején. Arca, amely már az előbb oly kimerültnek látszott, egészen sápadtnak, elaszottnak tünnt föl és ideges rángatózás ékelteti-tette el szomorú lálvány volt a jelenlétükre.

— Vessünk véget e hamis jelenetnek — jegyezte meg a lord. — Hadd írja alá az iratokat.

Az ügyész az asztalhoz lépett, egy iratot terjesztett Harden elé és egy tollat nyújtott át neki. Az öreg ember gyorsan aláírta a nevet. Az ügyvéd aztán még egy iratot tett elébe, Harden azt is aláírta. Ez utolsó erőfeszítés után szinte összerokadt. Mind a két iratot a többi jelen voltak és aláírták. Aztán Clinker és az ügyvéd elhagyták a szobát. Soká tartott, míg Harden annyira felocsudott kábultságából, hogy megértette a lord szavait. Midőn végre magához tért, Beachville megmagyarázta neki, hogy minek kell most már történnie. Az éjjel még a ház ura maradt. De holnap reggel örökre el kell hagynia ezt a házat. Addig rosszullett ürügye alatt szobájában maradt és feleségén kívül senki sem beszélhet vele. Rég itt volt az ideje, hogy az urak átlőtözenek az ebédre; Munraven és lord Beachville is elhagyták a szobát, amelyben Hardent utólérté a végezt büntető keze.

— Igaza van, — szölt a lord Munravenhez, midőn kimentek a szobából. — Felesleges volna őt bíróság elé állítani. Mert meghalt volna a tárgyalás előtt. Ennél szigorubb büntetést koránál és természeténél fogva nem bírta elviselni.

XXXII.

Figyelmeltetés.

Körülbelül félórával azután, hogy Hardent behívták dolgozószobájába az ítélet kihirdetése végett, Alice azt az óhaját nyilvánította, hogy hagyják egyedül. Nemsokára Leonard asszonyt kérte magához.

— Oh, mint örülök — szölt Effie, belépve a szobába. — Oly kegyetlenek voltak hozzám és nem engedtek önhöz.

Lehajolt Alice fölé és meg akarta csókolni. De az egy elutasító mozdulattal félrefordította arcát.

— Ne csókoljon meg. Nem tudnám elviselni. Úljön le ide, velem szemben. Nagyon fontos mondanivalóm van az ön számára.

Leonard asszony leült egy karosszékeba a keretét mellé, amelyen a beteg leány feküdt. Alice azután elbocsátotta a szobaleányt és utasította, hogy be ne eresszen senkit.

— Ön nagyon komolyan tetszik előttem, kedvesem, — jegyezte meg Effie. — De nem esuda, anyai szenvedés után. És miért nem csókol meg?

— Elmondom, miért... Mert mindent tudok.

— Mindent? Mi mindent? — kérde Effie elfogulatlanul. — Ki árulkodott? Ugy-e azt mondta önnök, hogy én szeretem az ön vőlegényt, vagy még rosszabbat? Ne higgyen azoknak, akik barátságunk ellen törnek. Nos, mondja meg, mi történt, kedvesem.

(Folytatása következik.)

beszél, míg a tényleg bekövetkezett ár-redukció a következő: A cukorkagyárosok részére megszabott árak ezúttal szeptember 1-ig 100 kilogrammért 77½ koronát, szeptember 1-től október 1-ig 68¾ koronát tettek ki, október 1-től pedig 64¾ koronát tesznek ki, mindez a gyárak helyétől számítva, ahonnan Budapestre a legkedvezőbb szállítási lehetőségek. Ezt a cukorüzletek történetében bizonyára ritkán előforduló, mintegy 13 koronávi redukción, amely tehát már majdnem 18%-nak felel meg, a cukorkagyárosok — csekélységnek mondják. Ez a fellogás, amely bizonyára a nagy közönség előtt is éppoly kevéssé értendő, mint a cukorkagyárosok előtt, elég éles világot vet a cukorkagyárosoktól eredő közlemény komoly-ságának hiányára és felment minket a dolog további vitáitól.

Körforgalom a Dunaparton és a Nagy-körúton. Régi óhajása teljesül a jóváros közönségének. Ugyanis a napokban készülnek el a dunaparti vasút Pélóti-téri és eskü-téri üveponjainak összekötéséről úgy, hogy a budapesti villamos városi vasút már a jövő héten átadja az új vonalat a forgalomnak és ezáltal új kraj-csértért valóságos körutat lehet tenni a városban. A kocsiknak elüli-hátul a Perronn Körforgalom, az oldalokan pedig: Képviselet — Nagy-körút — Dunaparti lesz a megjelölése.

A királyi zálogházak forgalma. A budapesti királyi zálogházakban a következő forgalom volt szeptemberben: Felvétel a központi intézetben, ingó 31.800 tétel 149 720 korona értékben, ékszer 26.282 tétel 235.282 korona értékben. Kiváltás ugyanott: ingó 17.996 tétel 73.598 korona értékben, ékszer 11.011 tétel 94.398 korona értékben. Felvétel a belvárosi intézetben ingó 9930 tétel 41.923 korona értékben, ékszer 8134 tétel 132.556 korona értékben. Kiváltás ugyanott: ingó 25.417 tétel 124.519 korona értékben, ékszer 18.630 tétel 226.543 korona értékben. Felvétel a térvárosi intézetnél, ingó 13.070 tétel 70.823 korona értékben, ékszer 14.343 tétel 152.588 korona értékben. Kiváltás ugyanott, ingó 22.638 tétel 116.657 korona értékben, ékszer 19.340 tétel 240.150 korona értékben. Összes forgalom 218.593 tétel 1 691.156 korona értékben.

Hajózás. A Magyar Folyón és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy hajó Duvrovia szerb part állomást kis vizállás miatt október hó 6-ától kezdve további intézkedésig nem érintik, ennek következtében az igazgatóság ezzel az állomással egyelőre megszüntette a forgalmat.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 28,50 korona pénzben, 29,50 korona áruban. — Bécsben a kontingentál készűr 40,60 korona pénzben 41. — korona áruban.

Borjnvásár, 1903. évi október hó 6-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borjú 265 drb, lelkő borjú — db, bécsi borjú — db, — db, nővendékmárha 33 darab, bárány élő — darab, lelkő bárány — darab, — Árjegyzések. — Belföldi élő borjú I. rendű 93—110 f.-ig, kivétel 114 f., II. rendű élő borjúkért 82—96 f.-ig, I. kilónként lelkő borjú I. r. — — — — — f.-ig, II. r. — — — — — f.-ig, kivét. f. kilónként, levonas nélkül. Rugott borjúkért — f.-ig, Nővendékmárha — I.-től — I.-ig, I. r. — — — — — f.-ig, középmínőségű — — — — — f.-ig, alarendelt — — — — — f.-ig, I. k.-kint, Bárány élő — — — — — k., lelkő bárány — — — — — k. Kivételesen ár — k.-ig paróknint. — Az irányzat csöndes, az árak 5-6 fillérrel klgrkint emelkedtek.

Sertéskenyvesvásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvárdhid intéztsége.) Október 6-án. Fölhajtás: Zsirsertés, egymint öreg I. rendű — — — — — kilogrammon felül — — — — — darab, II. rendű 280—350 kilo-gramm — — — — — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — — — — — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilo-gramm — darab, süldő — darab, malac — kilo-gramm — darab. Összesen — darab. Husstértés egymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Fölhajtás összege 266 darab, — darab süldő, Előző napi maradvány 277 darab, — darab süldő, összesen 543 darab, — darab süldő. Eladott: 456 darab sertés, — darab süldő. Maradvány 87 darab, — darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 250 kgr.-on felül 91—98 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 90—94 fillérig, selejt, telet — — — — — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 98—102 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 95—100 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 92—100 fillérig, süldő 96—104 fillérig, malac — — — — — fillérig. Husstértés: Nehéz 300 kilo-grammon felül — — — — — fillérig, könnyű 140—300 kilo-gramm — fillérig, süldő 96—104 fillérig, malac 40 kilogramm — — — — — fillérig. Árak minden levonas nélkül, kilogrammonként, élosulyban.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárosarmokban megtartott sertésvásárra bejelentek 11939 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 4128 darab fiatal sertést, 3119 darab magyar hizott sertést és 4098 darab nehéz sertést. Összesen 11.643 darabot. Jegyzések: klgr.-kint élosulyban (a ogvaztsási adót nem számítva): elősrendű sertés 100—101 fillér, kivételesen 102 fillér. Közép minőségű 94—98 fillér, könnyű sertés 90—96 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő 76—96 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, október 6.

Ma is csak mérsékelt volt a kínálat, melylyel szemben azonban a kereslet sem öltött nagyobb arányokat és csöndes irányzat mellett elkelt 18.000 mm.

2½ fillérrel olcsóbb árakon. Rozs szintén olcsóbb né-hány fillérrel, a többi cikkek csekély forgalom mellett változatlanok.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79-5 k. 7 K. 87½ f.; 100 mm. 79-8 k. 7 K. 87½ f., 300 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 82½ f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 75 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 82½ f., 300 mm. 79 k. 7 K. 87½ f., 700 mm. 78 k. 7 K. 87½ f., 100 mm. 79 k. 7 K. 72½ f., 100 mm. 78 k. 7 K. 79 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f.

Pestmegyevidéki: 400 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 2300 mm. 77-3 k. 7 K. 67½ f., 2175 mm. 87 k. 7 K. 64 f.

Féjermegyei: 1200 mm. 76-7 k. 7 K. 47 f. **Bánsági:** 4000 mm. 77-5 k. 7 K. 50 f. **O-Becsei:** 2950 mm. 78-2 k. 7 K. 72½ f.

Mind három hónapra. **Rozs:** 150 mm. 6 K. 12½ f., 100 mm. 6 K. 12½ f. paritás.

Arpa: 1200 mm. 5 K. 55 f. paritás. **Tengeri:** 200 mm. 6 K. 10. I., 100 mm. 6 K. 10 f. kocsira rakva.

Zab: 100 mm. 5 K. 60 f., 100 mm. 5 K. 55 f.

Készpénzfizetés mellett. **A készűr hivatals jogyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokási szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektoliterekint 50 kilogrammonként.**

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki új	—	—	—	—	—	—
"	78	7.40	7.5	79	7.6	7.76
"	77	7.45	7.6	80	7.70	7.86
"	78	7.54	7.70	81	7.75	7.91
Féjermegyei	—	—	—	—	—	—
"	79	7.40	7.70	79	7.65	7.76
"	77	7.30	7.66	80	7.70	7.80
"	76	7.50	7.65	81	7.70	7.85
Pestvidéki	—	—	—	—	—	—
"	78	7.50	7.75	79	7.65	7.68
"	77	7.60	7.65	80	7.60	7.60
"	78	7.45	7.60	81	7.65	7.80
Bánsági	—	—	—	—	—	—
"	76	7.35	7.65	79	7.62	7.70
"	77	7.40	7.60	80	7.60	7.60
"	78	7.50	7.65	81	7.65	7.65
Bécsiek	—	—	—	—	—	—
"	76	7.45	7.60	79	7.60	7.60
"	77	7.60	7.75	80	7.70	7.70
"	78	7.65	7.70	81	7.70	7.70

Egyéb gabonafajták		Kilós	Kilogramm ára	
			K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	—	6.15	6.25	
" középmínőségű	—	6.05	6.15	
Arpa takarmányos, elsőrendű	—	5.60	5.70	
" másodrendű	—	5.40	5.50	
Zab	—	0.00	0.00	
Kalás	—	5.80	5.75	
— elsőrendű	—	5.60	5.60	
— középmínőségű	—	5.40	5.40	
Tengeri 6 beföldi új	—	6.10	6.20	
— féjér	—	6.25	6.35	
— új román vagy bolgár	—	6.25	6.35	
— cinguanit	—	6.10	6.20	
Becsei	—	10.50	11.00	

A határidőszálat folyamán a következő kötések történtek:

- Októberi buza 1903. : 7.47—7.48—7.47—7.48
- Áprilisi buza 1904. : 7.64—7.66—7.64
- Októberi rozs 1903. : 6.14—6.16—6.14
- Áprilisi rozs 1904. : 6.41—6.42—6.41
- Októberi zab 1903. : 5.30—5.32—5.31
- Áprilisi zab 1904. : 5.57—5.60
- Májusi tengeri 1904. : 5.25—5.24—5.26

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Októberi buza 1903. : 7.47— 7.48
 - Áprilisi buza 1904. : 7.64— 7.65
 - Októberi rozs 1903. : 6.14— 6.15
 - Áprilisi rozs 1904. : 6.41— 6.42
 - Októberi zab 1903. : 5.30— 5.31
 - Áprilisi zab 1904. : 5.59— 5.60
 - Májusi tengeri 1904. : 5.26— 5.27
- Déiantán fél 5 óraker zárul:**
- Októberi buza 1903. : 7.50— 7.51
 - Áprilisi buza 1904. : 7.65— 7.66
 - Októberi rozs 1903. : 6.15— 6.16
 - Áprilisi rozs 1904. : 6.42— 6.43
 - Októberi zab 1903. : 5.32— 5.33
 - Áprilisi zab 1904. : 5.61— 5.62
 - Májusi tengeri 1904. : 5.25— 5.26

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde élénk forgalom mellett, a nemzetközi értékek javulásával zárul.

Előzősde: Osztrák Hitelrészvény 647.75—651.50. Magyar Hitelrészvény 711.—716.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 649.—651.25. Koronajáradék 97.85 százalék.

A déli tőzsdén a következők értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.85 százalék. Magyar Hitelbank részvény 713.50—714.75. Jelzálogbank részvény 511.—512.—. Osztrák Hitelrészvény 649.75—650.25. Adria hajózási részvény 453.—456.—. Közúti vas-pálya részvény 593.—599.50. Városi Villamos Vasut részvény 811.—814.50 korona.

½ óraker zárul: Osztrák Hitelrészvény 652.—. Magyar hitelbank részvény 717.—. Leszámitóbank részvény —. Rimamurányi vasmű részvény —. Osztrák-magyar államvasuti részvény 651.75. Közúti vasut részvény —. Városi villamos vasut részvény —. korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményi üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 54.—60.— korona, vörös aprószemű 46.—50.— korona, vörös erdőnyi — — — — — korona, vörös búsági — — — — — korona, középszemű 51.—54.— korona, nagyszemű 55.—59.—, korona. Disznózsír: budapesti 69.—69.50 korona, vidéki — — — — — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — — — — — korona, városi 4 darabos 56.50.—57.— korona, 3 darabos 57.50—58.— korona, füstölt — — — — — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — — — — — korona, 120 darabos — — — — — korona, 100 darabos — — — — — korona, 85 darabos — — — — — korona, azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség — — — — — korona, 100 darabos — — — — — korona, 85 darabos — — — — — korona. Szilvaiz: slávoniai — — — — — korona, szerbiai — — — — — korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A mai előzősde a magyar válság tisztázatlan volta miatt lehajgolt volt és minthogy ez a kedve a déli tőzsdén se javult, az előzősde vége felé elért ártolyamok nem tarthattak magukat.

Zárul Osztrák megbízásának kedvező fellogása miatt szilárd.

Bécs, október 6. (Magyar értékek zárata.) 4½-os aranyjáradék 118.20. Hissz és szegedi kölcsön-sorsjegy 154.— Magyar vasuti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasuti állam kötvény —. Magyar leszámitó- és penzváltóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 467.—. Magyar koronajáradék 97.75. 4½-os Magyar földhitelbank kötvény 97.20. Magyar hitelbank részvény 714.—. Magyar nyerceményi kölcsön sorsjegy 202.75. Kassa-óderbergi vasuti részvény —. Magyar keresk bank —. Magyar cukoripar —.

Bécs, október 6. (Osztrák értékek zárata.) 4½-os papírjáradék 100.—. 4½-os osztrák aranyjáradék 119.55. 1890-os sorsjegy 152.25. Osztrák hitelrészvény 440.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyesület 470.25. Osztrák-magyar bank 1570.—. Déli vasut 79.75. Dunagőzhajózási részvény 863.—. Dohányrészvény 350.—. Csehszéri és királyi arany 11.36. Német bankváltó 117.35. 4½-os osztrák járadék 99.95.—100.50. Osztrák koronajáradék 100.—. 1884-ik sorsjegy 247.—. Osztrák hitelintézet részvény 651.50. Unionbank 518.50. Osztrák Lánzerbank 412.25. Osztrák-magyar államvasut 650.50. Elbavölgyi vasut 415.—. Alpesi bányarészvény 373.50. 20 irank. arany 19.02. Londoni váltóár 239.40 Bécsi Tramway Lít B. —. Bécsi Tramway Lít A. —. Lipót kőbő —. Az irányzat szilárd.

Bécs, október 6. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déliarai magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 651.75. Magyar hitelrészvény 715.50. Angol-Osztrák bank 272 — Bécsi bank-egyesület 470.60 Union bank 518.50. Lánzerbank 414 — Osztrák-magyar államvasut részvény 650.57. Déli vasut 80.—. Elbavölgyi vasut 415.—. Északnyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 354 —. Rimamurányi vasut 456.50. Alpesi bányarészvény 374 —. Májusi járadék 97.75. Magyar koronajáradék 97.70. Török sorsjegyek 121.25. Német birodalmi mársa 117.36—117.40. Napoleonud'or 19.02

Külföldi értéktözsde.

Berlin, október 6. (Tőzsdéi tudósítás.) Gyenge Párisra és Londonra, valamint a tegnapi new-yorki tőzsde lanyhaságára a mai forgalom bgyádt irányzatul indult. Bányáértékekben nagyobb realizációk történtek. Bankok csak részben gyengébbek. Vasutk szabálytalanok. Később bányáértékek javultak. Zárlatnál Disconto-Commandit i százelektől magasabbak, arra a hirre, hogy e bank 800.000 font értékű argentinai Northern Central Bondsokat finanszírozás végett átvett. Magánleszámitó-lási kamatláb 3½.

Berlin, október 6. (Zárul.) 4½-os papírjáradék 100.50. 4½-os osztrák aranyjáradék 101.0. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 98.—. Osztrák-magyar államvasut 139.40. Kassa-óderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.15. Magyar vasuti beruházási kölcsön —. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 190.30. Altalános villa-mossági Kölsön 156.—. Gelsenkirchener 188.75. Laura-kőbő 227.30 4½-os osztrák járadék 100.—. 4½-os magyar arany járadék 99.75. Osztrák hitelrészvény 204.60. Déli vasut 16.30. Károly-Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.20. 4½-os új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 102.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 152.50. Harpeni 189.50. Az irányzat szilárd.

Berlin, október 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Bécsi forgalom: 4½-os magyar aranyjáradék 98.—. Magyar koronajáradék 205.—. Osztrák hitelrészvény —. Osztrák-magyar államvasut 139.25. Déli vasut 16.30. Északnyugati vasut 216.20. Elbavölgyi vasut —. Orosz bank-jegyek középső —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Utolsó) Lombard —.

Páris, október 6. (Zárul.) Osztrák-magyar államvasut —. Új török konzol 32.72. Egyiptomi járadék 157.50. OsztrákLánzerbank —. Párisi bankrészvény 11.09. 3½-os francia járadék 96.57. 4½ spanyol járadék 91.20. 3½ új törleszhető járadék —. Crédit foncier de France —. A pesi bányarészvény —. 4½ 1890. román kölcsön 88.20. Görög kölcsön 216.50. Váltó Olaszország 9½ ½ pari. Váltó Amsterdam 203.56. Váltó Brüsszel 9½ ½ pari. De Beers 483.50. Chartered 50.50. 5½ bolgár kötelezvény 392.—. Magyar aranyjáradék 101.—. Déli vasut —. Váltó Londonra 251.80. Osztrák aranyjáradék 100.50. Török sorsjegy 127.75. Meridional vasut —. 4½ olasz járadék 103.72. Ottomán bank 584 — 3½-os francia járadék —. Osztrák földhitel-intézet 1272. Déli vasuti elsőbbségi kötvény 322.—. 4½-os 1896. román kölcsön 87.25. Dohányrészvény 387.—. Váltó Bécsre 104.06. Váltó német piacokra 122.09. Rio 12.03. East Rand 166.—. Randfontein 57.50. Magyar Jelzálogbank 549.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, október 6. (Zárul.) 4½-os papír-járadék 100.50. 4½-os osztrák aranyjáradék 101.00. 4½-os magyar aranyjáradék 99.60. Osztrák hitelrészvény 234.—. Osztrák-magyar államvasut 140.—. Északnyugati vasut —.

Rustiehradi vasút — Londoni váltóár 203.87. Bécsi bank-egyesület 130.25. Villamos részvény 129 — 3%-os magyar aranykölcsön — 427/100 ezüstárjárdék 100.00. Osztrák koronaárjárdék 100.65. Magyar koronaárjárdék 98.10. Osztrák-magyar bank 113. — Déli vasút részvény 104.00. Előváltói vasút — Bécsi váltóár 581.75. Párisi váltóár 810.16. Unio bank részvény —. Alphei bányarészvény 187. —. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 6. (A Budapesti Napló tudósításának távirata). Aranyárak január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 205.50 Német bank 215.40. Disconto 190.20. Serini kereskedelmi bank 156.10. Gósenkirchen 200.40. Harpeni 188.25. Laura-bank 238. —. Olasz árárdék —. Hilberna 184.10. Az irányzat szilárd.

Hamburg, október 6. (Zürichi) 427/100 ezüst-árjárdék 100.20. 1800. sorozat —. Déli vasút 16.10. 40/100 Osztrák aranyárjárdék 101.70. Osztrák hitelrészvény 205. —. Osztrák-magyar államvasút 139. —. Olasz árárdék 104.10. 40/100 magyar aranyárjárdék 100. —. Az irányzat szilárd.

kilogrammon feletti súlyban) 118 — 117 állérig. Közép (páronkint 240 — 260 kilogramm terjedő súlyban) 114 — 115 állérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 114 — 115 állérig.

Serzési létszám 1903. október 4. napján volt készlet 40.807 darab. — 1903. október 6. napján lehalasztott 1067 darab. — 1903. október 5. napján elszállított 1027 darab. 1903. október hó 6. napjára maradt készletben 40.847 darab.

Napirend.

Napirend: Szerda, október 7. — Római-katolikus: Ágost. — Protestáns: Amália. — Görög-ország: (szeptember 24.) Tekla. — Zsidó: Tisri 16. Succoth 3 nap. — Nap kel: 5 óra 52 percek. — Nyugszik: 5 óra 10 percek. — Hold kel: 5 óra 45 percek délután. — Nyugszik: 6 óra 27 percek reggel.

A művészetek nem fogadnak. A képviselőház elnöke fogad 9—10-ig. Ostályországok húsdíja 9 órakor. (11-k nap). Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van d. e. 9 órá-tól délután 1 óráig.

As Akademia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig. Természettudományi gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körút 4. sz.) nyitva délelőtt 8—12-ig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) d. e. 9-10 l óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődíj 1 korona. Közelekedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9 órá-tól 12 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órá-tól 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és dél-után 2—8 óráig.

Az aqumini családok és múzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. Ó-Buda, Kéltis-Szent-Andrei-ut. Helyiérdekű vasút a Pálffy-téröl.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Súlyom-utca sar- kán, reggel 8 órá-tól este 6-ig.

Allakert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 6. A sertésüzlet irányzata: csöndes. A) Husot sertések ára: I. A) Magyar és orosz. Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm feletti súlyban) — állérig. Oreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 114—116 állérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 114—116 állérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súly- ban) — állérig. II. Magyar és orosz: Nehéz (páronkint 280 kilogramm feletti súlyban) — állérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm súlyban) 114—115 állérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 113—114 állérig. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) — állérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. IV. Romániai eredeti (Stachl), Nehéz (páronkint 340 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 300

Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság, keresz- kelmi szaknyelvű, tudakozó-osztálya és keleti mintára V. kerület Váci-körút 23. szám alatt. Hivatalos órák: dé- lelőtt 9 órá-tól 12 órá-ig és délután 3 órá-tól 6 órá-ig. Hal- zati termékek állandó kiállítása és kereskedelemterületi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az űz- letvezetőség árnyalatait is ész-özi) a városi igar- csarnokban (vasár és ünnepenapok is) nyitva délelőtt 9 órá-tól 12 órá-ig és délután 3 órá-tól 6 órá-ig. A kiállít- kendősegek közötti üzletvezetősége (Magyar kereskedelm részvényársaság) V. Váci-körút 23. szám alatt.

Vizállás.

Ország	Okf.	Okf.	Okf.	Okf.
Duna	Schärding	0,45	0,63	
	Pannau	1,77	1,71	
	Linz	0,87	0,98	
	Bécs	0,96	0,98	
	Pozsony	1,1	0,99	
	Komárom	1,77	1,77	
	Budapest	1,27	1,41	
	Paks	0,74	0,81	
	Ménfőcsanak	1,85	1,66	
	Gömbös	2,93	2,86	
	Ujvidék	1,74	1,63	
	Fancsova	0,88	0,83	
	Grosva	1,0	1,29	
Morva	Magyarfalva	0,72	0,6	
Vág	Zseliz	0,28	0,26	
	Győr	0,40	0,43	
	Szered	0,26	0,23	
Rába	Sz. Gothárd	0,0	0,0	
	Sárkány	0,16	0,09	
	Győr	1,08	1,40	
Dráva	Pettau	1,12	1,02	
	Zákány	0,01	0,04	
	Bárcs	0,59	0,58	
	Eszék	1,02	1,06	
Mura	M. Szeherhá	0,85	0,75	
Száva	Zágráb	0,4	0,4	
	Mitrovica	0,42	0,48	
	N. Malóny	0,64	0,60	
Szamos	Deés	0,5	0,33	
	Szatmár	0,58	0,46	
Kraszna	N. Malóny	0,19	0,11	
Latorca	Munkács	0,33	0,33	
Laborca	Homonna	0,01	0,02	
Ung	Ungvár	0,02	0,01	
Tisza	M. Sziget	0,05	0,03	
	Tekohaza	0,03	0,10	
	V. Namény	1,44	1,41	
	Tolaj	0,85	1,39	
	Tisza-Füred	1,24	1,4	
	Szolnok	1,44	1,46	
	Geogród	2,11	2,18	
	Szeged	1,45	1,16	
	Török-Becse	0,80	0,90	
	Tibet	1,28	1,14	
Ondava	Hévíz	0,28	0,23	
	Magyica	0,4	0,38	
Budrog	Zemplén	0,07	0,08	
	Zselica	1,32	1,33	
Hornád	H. Néméd	0,08	0,01	
Beregy	Margit	0,4	0,38	
	B. Ujfalu	0,42	0,45	
Körös	Csucs	0,14	0,16	
	Bonyhida	0,20	0,20	
	Beleny	0,45	0,44	
	Tenke	0,37	0,37	
	Guránod	0,04	0,01	
	Börzse	0,24	0,22	
	Békés	0,48	0,44	
	Gyoma	0,55	0,57	
Maros	Gy. Fehérvár	0,49	0,49	
	Soborsz	0,16	0,1	
	Soborsz	0,16	0,1	
	Arad	1,44	1,44	
	Máko	0,20	0,20	
	K. Kossuth	0,80	0,80	
Béga	Kiszé	0,38	0,41	
	Temesvár	0,54	0,58	
	Beckerek	0,09	0,21	

UJ gyógymód Kataphorese UJ gyógymód

IDEG ÉS NEM

BETEGSÉGEK radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól ellmsert intézetet Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán a honorárium teljes gyógyulás után fizetendő.

Elyengült férférő, impotencia, idegbetegségek, a hatalmas titkos bűnel s kicsapongásai egyedül csak a

Dr. BRUN-féle PERUIN-POR (perui növényekből készítve)

Altal gyógyíthatók bizonyos, s mert csak egyedül alkalmas a nemző, a szülőknek mindennapos gyógyszer- gének elvitelére, így férfiaknál a tehetetlenség, a nőknél a magta- lanság elvitelére valóhatatlan gyógyszer a nedv- és vércseréket által előidézt elvitelének, a kiscapongások, szörtezés és a többi mindennapos idegbetegségeknél u. m. a migráns, a fejfájás, az arc sápadtsága, álmatlanság, derékfájás, hála- gerinc-fájdalom, méhgyógyászati, tehetetlenség, a nő bajok, gregesség állapok stb.-nél. Mindenes idegbetegsége a gy- gyázásban eddig semmitől ismeretes szer- által sem gyógyí- hatók oly bizonyos és tökéletesen, mint a dr. BRUN-féle Perui-por által. Ártalmatlanságáról keséggé vállaltatik. E por titkos egyedül bírom a ezért kérem elism- gyeltembe venni. 1 doboz ára pontos leírásal együtt 3 koronára. Postame- rendelések utánát mellett.

Kapható a kószitónál: Mehlschmidt József gyógyszerésznél Győrött és a főraktárban Lux Minály drogu-üzletben IV., Múzeum-körút 7.

Önkéntesiegyenruhák s katonai felszerelések

páratlan elegáns kivitelben legújtanosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyen- ruházati és had- felszerelési intéze- tésnek készülnék. Ő feltege a porzsa császár és orosz nagyherceg udvari szállítója

Budapest, Váci-utca 15.

A méretek fölveté- seket a cég saját költségén szállítja, de díkora elküldi.

BUDAPEST, Váci-utca 15. Árjegyzék ingyen.

DEÁK FERENCZ ÉLETE ÉS JELLEMRAJZA

MEGJELENT 1876-BAN, DEÁK FERENCZ HALÁKOR.

Ara 60 fillér.

Kapható az ATHENAEUM kiadónál és nyomdai részvény-üzleténél (Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 54.), va- lamint minden hazai könyvkereskedésben.

A FÜZET DEÁK FERENCZ SIKERÜLT ARGZKÉPEVEL VAN ELLÁTVA.

HUSZONHÉT évvel ezelőtt Deák Ferencz halálának hatása alatt irrott ezt a füzet a hazai elhunyt bölcsének emlékére. Most nem gyász, hanem örömmel népet látja nem- zet. Deák Ferencz születésének 100-ik évfordulóját, mely alkal- lommal ismét aktualitás vált ez a gyönyörűen megírt kis élet- és jellemrajz. A füzetnek nagy érdekeséget kölcsönöz, hogy aki írta, az még az „öreg úr” életében, személyes érint- kézet alapján szerzett impresszi- óit vetette papírra, valamint kiválóan érdekelhet minden- kit a negyedszázad előtti poli- tikusoknak a füzetből kivá- lágól gondolkozásánál.

M. kir. államvasutak. 119975/903. Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasu- ták részére a jövő 1904. évben szükséges mintegy 100.000 drb 220 centiméter hosszú, 14 cm vastag, fülül 16, alul 20 cm széles köz- benes másodrangú tölg- vagy bükkfalú avagy ugyanannyi 230 cm hosszú, 15 cm vastag, fülül 29, alul 25 cm széles másod- rangú fenyőfalú szállítá- sát biztosítani kívánván, ezen talpák szállítására ezenel nyilvános pályázat- tól hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módokat magá- ban foglaló „Ajánlati fel- hívás” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkam- raránál, az országos ipar- egyesületnél, a keresk. mu- zeum igazgatóságánál, va- lamint a magy. kir. állam- vasutak üzletvezetőségi- nél megtekinthető és a m. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerezési (A.III.) szakosztályánál (Budapest, VI., Andrássy-út 73. sz. II. em. 44. ajtó) kapható.

A pályázati feltételek ki- egészítő részét képező ál- talános és különleges fel- tételek a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtárolászerze- hetők meg.

A szabályszerint kiállí- tott, iventek egy koronás magy. kir. okmánybelyeg- gel ellátott ajánlatok lep- selevelé és a borítékon ez- sen felíratlan: „Ajánlat 119975/903. sz. hoz” elvátva legkésőbb 1903. évi október hó 14-én, déli 12 órá-ig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltár-beszerezési szakosztályá- ban átadandók, illetve posta útján oda beku- ldenők.

Bánatpénz gyanút az ajánlat mennyiség értéke- nek 5/10-a készpénzben v. állami letételekre alkalmas értékpapírokban az aján- latok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti fő- pönztárnál leteendő.

Később benyújtott aján- latok, valamint az olya- nok, melyek nem pontosan és nem a részletes módo- zatok betartása mellett tétetnek, valamint az olya- nok is, a melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétetett, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1903. szeptem- ber hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága. (Utánnyomás nem díjazt.)

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Debreczenben. 23853. sz. III. 1903. Pályázati hirdetmény.

A magy. királyi államvasutak Nagy-Károly álom- másán 1904. évi április hó 1-én a vasúti vendég- bérelte lejár, ugyanazon időponttól számítandó 5 évi időtartamra ezen vendég- béreltérre ezenel zárt ajánlati tárgyalás hirdetetik.

Az 1. koronás bélyeggel és ajánlat a magy. kir. államvasutak Nagy-Károly állomásán levő vendég- béreltérre — felirattal ellátott — ajánlatok 1903. évi november 1-én déli 12 órá-ig a m. kir. államvasu- ták debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján, térti vevényvel nyújtandók meg. Ugyan- azon időpontig bánatpénz pedig Egyszakokrona kész- pénzben kuldendő be — függetlenül az ajánlatról — a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján, jelen pályázati hirdetmény számára való hi- vatkozással. A vendég- béreltérre vonatkozó felté- telek nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján, jelen pályázati hirdetmény számára való hi- vatkozással. A vendég- béreltérre vonatkozó felté- telek nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi és keres- kedelmi) osztályában (Tiszapalota II. emelet 25. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12-ig és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők, miert is az ajánlat- tevőkrol feltételeztük, hogy azokat ismerik és ma- kura nézve egész terjedelmében kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A magy. kir. államvasutak fenntartják maguk- nak azon jogot, hogy a pályázók közül, tekintet nél- küli a felajánlott béreltérösszeg nagyságára, szabadon válasszthassanak.

A vendég- bélyegek közül az I/II. oszt. fé- terem fűtés és világításáról a vendég- bélye sajtó költ- ségét köteles gondoskodni, míg a III. oszt. vörö- és étterem világítási és fűtési költségek felerészben a vasutitól, felerészben pedig a vendég- bélye viseli. Kelt Debreczen, 1903. október hó. (Utánnyomás nem díjazt.) Az üzletvezetőség.

Biztos gyógyulást keresőknek

kik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint hgyeső és hólyagbajok, hgyesőelkötöttek, vizelet- savarok, éjjeli magömlések, sokak és bukások bántalmak, gyepülés és emelkedés, mekkelé, felpúg idegjelök, korai férférő elgyengülés, bármily békületés stb. nőknél teherfolyás, melyek alapos, gyors és gőkreres gyógyítására, szigoruan tudomá- nyos és lelkiismeretes gyógymóddal fogva legjobban ajánljuk.

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály orvos országos hírd és leg- régtbb 80 éve fennálló rendelőintézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 24. sz.,

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült hgyeső és hólyagbajok vizsgálata villamos hgyesőelkötő segélyvel. Védőkül levelekre kimerítő válasz és szakorvosi titok- tartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Millió úr és hölgy használja a „FEEOLIN”-t.

Kérdezze csak bizorvost, hogy a „Feeolin” nem a legjobb emésztéses és a bőrcsók. Hájnak és fogaknak? A legistá- talanabb aró és legesenyűbb kezek síkölök, nőtől fogva a alakot nyerne a „Feeolin” használata által. A „Feeolin” egy 42 legemesebb és legfrisebb növényből előállított aszpa- ny. Jótékony a hajkultúra, hogy az aró radó és sáncsi, bér- atkál (Milesori) és arócserecsók (Wimmer) stb. A „Feeolin” használata által nyomatlanul eltűnnek. A „Feeolin” a legjobb hajlított hajápoló — és bőrápoló, meg- kedvelő és hajkultúra. A megkoszodott és a fejbete- ségekől megóv. A „Feeolin” egyben a legtermészetesebb és legjobb fogtisztító. A ki a „Feeolin”-t állandón aszpa- ny helyett használja, által és szép marad. Kötelezők magukat a pénz aronál vizeztesítésre, ha a „Feeolin” használata nem sikerre. Egy darab ára 1 kor., 3 drb 2.50 kor., 6 drb 4 kor., 12 drb 7 kor. Egy drb után- portó 20 fill., 3 drb on fillül 40 fill. Utánvétel 40 fillérrel több. Megrendelést: FEITH N. Útjártóval Wien VI., Sztálfelirattal 46.

Vor Gebrauch Nach Gebrauch

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1903. október hó 7-én.

Tannhäuser

és a waltburgi dalnokverseny.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Fordította id. Ábrányi Kornél.

Személyek:

Hermann	Noy D.	Bitorlf	Vérady
Erzsébet	Diósynd	Heinrich	Kiss B.
Tannhäuser	Anthos	Reimar	Kornai
Wolfram	Takáts	Vénus	Krammer
Walter	Pichler	Pásztorfú	Berts

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. október hó 7-én.

A miniszter előszobájában.

Dramolett 1 felvonásban.

Utána:

Két szék között a pad alatt.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Calderon. Fordította dr. Huszár Vilmos és Makai Emil.

Személyek:

Don Diego	Császár	Ines	Ligeti J.
Rodrigo	Rózsahegyvi	Don Felix	Deszó
Donna Clara	Lánycz	Ika Leonelo	Horváth
Sára	T. Delhi E.	Saueho	Gabányi
Donna Beata	Alsözghy J.		

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. október hó 7-én.

Dr. Nebántsvirág.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Mars és Desvallières.

Fordította Hajó Sándor.

Személyek:

Lachevrette	Góth	Jojto	Harmat
Bois d'Arcy	Tapolczi	Pimbert	Balassa
Francine	Kertész	Parlagos	Vendrei
Chambaudier	Hegedűs	A herceg	Kazaliczky
Marcelle	Pécsi P.	Szoliman pasa	Gyöző
Léopardy	Tanay	Moumoutle	Bárdi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. október hó 7-én.

Masinka.

Eredeti nagy operette 3 felvonásban. Irta: Rössel

Nándor. Zenéjét szerzte Erkel Jenő.

Személyek:

Rozmusow	Kovács	Jeromowka	Pázmán
Butov	Ujvári	Masinka	Komlóssy
Lurkow	Kiss M.	Jelena	Harmath
Muzskow	Szordahelyi	Vasziljevics	Szirmai
Glugowné	Láng E.	Dimitri	Kápolnai

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. október hó 7-én.

A drótostót.

Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Irta Leon

Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf.

Zenéjét szerzte Lehar Ferenc.

Személyek:

Günther	Fenyéri	Pfefferkorn	Sziklai
Mici	Révész	Zeuszka	Keleti J.
Jankó	Szabó	Milos	Heltai

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. október hó 7-én.

Berlini élet.

Irta: dömtörri Németh Péter.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOVÁROSI ORFEUM

VI. Nagyzsúf-utca 17.

Ma és mindennap

A kacagató új különlegességi műsor

csakis elsőrangú attrakciókkal és

A kapitány úr.

A Tarka Színpad pályanyertes újdonsága.

Az előadás 8 óraker kezdődik.

Elővétel d. e. 10-1-g és d. u. 2-6-g a pénzárnál.

A télkerben reggelt 5 óráig Várba Etiek cigányzenekara hangverseny.

Pontos és legjobb ÓRÁK

5 évi jóállás mellett.

Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszerök, evőeszközök

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

óraker

Budapest, Erzsébet-körút 29. szám.

Üzletmegnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy JV. ker., Egye em-utca 7. sz. alatt

ékszerüzlet

nyitottam. Elvállalok minden szakmába vágó ékszer vagy ezüsttárgy készítését; a javítások olcsón és pontosan, saját műhelyemben végeztetnek.

ifj. Heuffel Lajos,
Egyetem utca 7. szám. (Gróf Károlyi-utóval szemben.)

„MEIDINGER“ kályhagyár

EHRLICH J. és H.

Budapest, IX., Lónyai-utca 15. szám.

„Meidinger“ 4816. szabályozó- és szellőző-kályhák.

„Meidinger“ kisáramú fűtőeszközök alkalmas kályhák.

„Meidinger“ betétek cserépburkolatban, minden kivételben.

„Vulkán“ fa- és szénfűtőeszközök berendezett kályhák.

„Ideál“ szabályozó- töltő- és főző-kályhák.

„Központi fűtések“ és szellőzők minden kivételben.

A 1922. számú

„Eljárás a nikotint, valamint a dohányfüst pyridin és picolin bázisait abszorbeáló anyag előállítására“

című, 1900. május 12-vel kelt magyar szabadalomra

vevők vagy engedélyesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. B. 6426“ alatt **Mosse Rudolfhoz Bécs, I. Seilerstrasse 2. intézendők.**

Magyarországnak Pécs, Ausztriának Bécs.

Ne küldjük pénzünket külföldre.

Hazai iparunkat előmozdító cégnél órákat és mindenféle ékszeri tárgyat készítenek és lehet megvásárolni, mint bármely külföldi cégnél.

Tosák kémi nagy képes aranyórákat, mely több mint 1500 rajzzal tartalmaz és melyet ingyen és bérmentve küldök meg bárkinek, ki érte ér.

Schönwald Imre
Pécsen 15.

Vezérképviselőt Ström & Fils-től Páris

Automobil-

börk abát K. 32.—, bőrnadrág K. 32.—, nadrágtakaró 45.—, Parapluie de Chauffeur K. 70.— stb. Rothberger Jakab és kir. udvari szállító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

25%-kal olcsóbb, mint bárhol!

Butor

Elegáns és szigorúan szolidan kidolgozott szalon-, háló-, étkező-, ural- és lépcsőszoba-berendezések a legutolsó divati fagonban állandóan a meglévő nagy választékban kézen raktáron vannak. Szétküldés az ország minden részébe jóállás mellett.

SZABÓ FERENC ÉS TÁRSA

mindennemű divatos lakásberendezések raktára.

Budapest, Kerepesi-ut 12. szám. (Síp-utca sarkán.)

(Kérjük a címre pontosan figyelni.)

3.95

rt egy finom metszett üvegkristály, mely következő 41 darabból áll: 12 db. víziszívó, 12 boros-, 6 likőr- és pohár, 1 víz-, 1 borosüveg, 1 kávépohár, 1 csészemagát, 6 csészemagát, 1 gyümölcs-alvány. Legújabb kivitelben 1 firtal drágább. Még nem felül az üvegáruvárat, a pénz visszafizetnek. Lásd 30 kr. számlát a fel. áruvárat a vasúti állomás megjelölésére. Böhm J., Budapest, VI. Hunyady-ter 1. szám.

Műsoron levő zeneművek

kaphatók

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

zeneműraktárában, csász. és kir. udv. könyvkereskedésében Bpest, VI. Andrássy-ut. 21.

Operák szöveggel.		Wagner. Bolygó hollandi		Kor.
Auber. Stumme von Portici	7.20	"	Götterdämmerung	7.20
Beethoven. Fidelio	3.—	"	Siegfried	12.—
Bizet. Carmen	3.—	"	Tannhäuser	9.60
Boieldieu. Weisse Dame	10.80	"	Tristan és Isolde	9.60
Donizetti. Lucia	3.60	Weber. Bűvés vadász.	1.80	
"	3.60	Zeller. Kellermester	6.—	
"	3.60	Ziehrer. Sviňákok	5.40	
"	4.80	"	Három kívánság	6.—
Flotow. Martha	7.20	Operettek magyar szöveggel.		
Goldmark. Berlichingeni Götz	18.—	Barna. Egy görbe nap	3.—	
Haydn. Jahreszeiten	3.—	"	Casanova, 2 fűzet	3.—
Kreutzer. Nachtlager	3.—	Bower. Sötét kamra	3.—	
Lortzing. Wildschütz	4.80	Cayll. Kis szökevény 2 fűzet	3.—	
Leoncavallo. Bajazzo	14.40	Donath. Ferde világ	2.—	
Meyerbeer. Afrikai nő	7.20	Féher. Katalin, 2 fűzet	3.—	
"	7.20	Hervé. Lili, 2 fűzet	3.60	
Mozart. Don Juan	3.—	Muzka. Bob herceg, 2 fűzet	3.—	
"	3.—	Kerker. New-York szépe, 2 fűzet	3.—	
"	2.40	Kun. Tudós professzor Hatvani, 2 fűzet	2.40	
Rossini. Sevillai borbély	3.—	Kun. Rodostó	2.40	
"	3.—	Lehár. Drótos tót, 2 fűzet	3.—	
"	3.—	Lincke. Indra, két kére	3.—	
"	3.—	"	Luna asszony	3.—
"	3.—	Offenbach. Hoffmann meséi 2 f.	3.—	
"	3.—	Serly. Csokon szerzett volégyai	3.60	
"	3.—	Stoll. Niobe, 3 fűzet	3.—	
"	3.—	Suppé. Modell, 2 fűzet	3.—	
"	3.—	Zeller. Kellermester, 2 f. kétkézre	3.—	
"	3.—	Ziehrer. Sviňákok, 2 f.	3.—	
"	3.—	"	„Die drei Wünsche, 2 f.“	3.—

Operák és operettek zongorára 2 kézre.		Különféle zenemű-ujdonságok.		
Auber. Stumme von Portici	2.40	Aletter. Légyott. Intermezzo	1.80	
Beethoven. Fidelio	1.80	Bihari. Bob király	1.80	
Bizet. Carmen	7.20	Böhm. Demokrat-csárdás	2.—	
Boieldieu. Weisse Dame	1.80	Cannon. Bennem praga a vér, Cake Walk	2.—	
Donizetti. Lucia	1.80	Dankó Pista. Hattyúdalok	4.—	
Erkel. Bánk-Bán	10.—	"	60 dal	4.—
"	10.—	Dózl. Dalok gyűjteménye	5.—	
"	10.—	Népal. Hat tudat, hogy nem szeret	—	
Flotow. Martha	4.80	"	tél, mért esztál meg engemet	—
Gounod. Faust	7.20	Muzka. Dal a gummirádlisról	1.50	
Haydn. Négy évszak	1.80	Lincke. Glückwurmchen-Idyll	2.16	
Jones. Gésák	6.—	"	Luna-keringő	2.40
"	6.—	"	Indra	2.40
"	6.—	"	Verschämte Liebe	2.40
"	6.—	"	Es war einmal	2.16
"	6.—	Merkli. Mir san im Wasser!	1.50	
"	6.—	Huber. Stör ich?	2.40	
"	6.—	Kutschera. Ein süßes Geheimnis	1.50	
Kreutzer. Granadai éji szállás	1.80	Lincke. Glückwurmchen-Idyll	2.16	
Leoncavallo. Bajazzo	2.40	"	Luna-keringő	2.40
Lortzing. Vadorzó	2.40	"	Indra	2.40
Mader. Piros cipő ballet	7.20	"	Verschämte Liebe	2.40
Maseagni. Parasztszoblat	6.—	"	Es war einmal	2.16
Meyerbeer. Afrikai nő	3.60	"	Merkli. Mir san im Wasser!	1.50
"	4.80	"	Napvirág és a nap	2.16
"	4.80	"	Patát. Dori von Freischmecker	1.80
"	4.80	"	Reinhardt. Édes lányka, keringő	2.40
"	4.80	"	Rózsabimbó és a nap	2.16
"	4.80	"	Rudd They. Found Me	2.40
"	4.80	"	Sousa. Fregoli-induló	1.50
"	4.80	"	Verdi. Aida	1.50
"	4.80	"	Tévélt nő	4.80
"	4.80	"	Troubadour	3.60
"	4.80	"	Webster. Lustigen Neger CakeWalk	1.80
"	4.80	"	Ziehrer. Zauber der Montur, induló	1.80

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Don Juan	Francillon	Dr. Nobántsvirág	Bob herceg	d. u. A drótostót este A drótostót
Péntek	Tell Vilmos	A titok	Dr. Nobántsvirág	Masinka	A drótostót
Szombat	Mignon	Monna Vanna	d. u. Ocskay brigádéros	Huszár kisasszony	A drótostót
d. u. Vasárnap este	Lohengrin	Patyolat kisasszony II. Rákóczi Ferenc fogsága	Dr. Nobántsvirág	Ocskay brigádéros	A drótostót
			Dr. Nobántsvirág	Huszár kisasszony	A drótostót

